

ପିତ୍ରକାନ୍ତଙ୍କ ଦୈତ୍ୟ

သာမဏေတက္ကာ

ବ୍ୟାକ

Riso ເມືດູ້ໄລກູໍາ ປູ້ຕ່າງປຸ່ກິດ ລັບຄົນ
ແກ່ພົມ ໂພນ ດູກ ແລະ ພົມ ພົມ ພົມ

ପିଇନ୍‌ଟର୍ସ୍ ଓସାଫିଃ ମାନ୍‌ଦେଶ୍
୧-୮-୧୦୧୦୯୫୩ (୮୦)ଫର୍ମପିଲ୍

ပါစိတ်အတွက်

ပါဋ္ဌသီကွာ

သာမဏေကျော်

မိခင်ကြီး ဒေါ်သန်းသန်းဆွဲ

၁-၆ - ၂၀၁၁ခုနှစ် (၆၀)နှစ်ပြည့်

မွေးနေ့အလူအားအမျှုံးထား၍သားသမီးမြေးများကောင်းမှု

အမှတ် (၃၃)၊ ဌာနာလမ်း၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

သာမဏေကျို

ပါစိတ်အတွက်

ပါဋ္ဌာနီ

- မြန်.ရီရေး ◆ သာမဏေကျို မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်
လော်ကား ဥယျာဉ်အနီး
မော်သီမြို့နယ် ရန်ကုန်တိုင်း။
ဖုန်း - ၇၀၉၆၈၀
- ကွန်ပျူးတာစာရီ ◆ ဦးချမ်းသာ (သီရိပုဝရဓာစရိယ ဝနယာပါဌိပါရရှု)
အမှတ် (၁၀)၊ မြေသီရိလမ်း (၃)လမ်း၊ (၃၀)ရပ်ကွက်၊
ဒုက္ခမြို့သာ (မြောက်ပိုင်း)မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။
ဖုံး - ၉၈၇၆၂၂၂၂
- အဖွဲ့အစည်း ပုံနှိပ် အောင်သူမ Riso । မိဇ္ဈားနှင့် ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း
အမှတ်(၁၅၇)၊ ၃၂ လမ်း(လယ်)၊ ပန်းဘဲတန်း၊ ရန်ကုန်။
၀၁-၃၇၇၉၉၃၊ ၀၉-၈၀၂၄၃၃၉

ပါမစ် ပိဋကဓိက္ခ

မာတိကာ

နံပါတ်	အကြောင်းအရာ	မာတိကာ	စဉ်
၁		ကတ္ထားနှင့်ကြိယာ	
၂		သီရိဘတ်	
၃		ထ၊ မိ၊ မ ဂိဘတ်များ	
၄		ကတ္ထားနှင့်ကြိယာ (အနာဂတ်)	
၅		ကတ္ထားနှင့်ကြိယာ (အတိတ်)	
၆၀		ကတ္ထား ကံ နှင့် ကြိယာ	
၇၅		တုလျှတ်-လိုက်	
၈၆		(၉၅) ဟု ပေးရသော ခုတိယာဂိဘတ်	
၁၈		(ပတ်လုံး) ဟု ပေးရသော ခုတိယာဂိဘတ်	
၁၉		(တိုင်တိုင်) ဟု ပေးရသော ခုတိယာဂိဘတ်	
၁၉		ကြိယာဂိသေသန (ဒုတိယာဂိဘတ်)	
၂၁		(ဖြင့်) ဟု ပေးရသော တတိယာဂိဘတ်	
၂၂		(နှင့်) ဟု ပေးရသော တတိယာဂိဘတ်	
၂၄		(ကြောင့်) ဟု ပေးရသော တတိယာဂိဘတ်	
၂၆		(ဦး) ဟု ပေးရသော တတိယာဂိဘတ်	
၂၇		(ရှား) ဟု ပေးရသော တတိယာဂိဘတ်	
၂၈		(ရှာ) ဟု ပေးရသော တတိယာဂိဘတ်	
၂၉		(မှ) ဟု ပေးရသော ပထမာဂိဘတ်	
၂၆		ကာရိတ်ကံ တတိယာဂိဘတ်ဝါကျများ	
၂၇		(အား) ဟု ပေးရသော စတုထွှဲဗိုလ်ဘတ်	
၂၈		(ရှာ) ဟု ပေးရသော စတုထွှဲဗိုလ်ဘတ်	
၃၀		(မှ) ဟု ပေးရသော ပွဲမိုလ်ဘတ်	
၃၃		(ကြောင့်) ဟု ပေးရသော ပွဲမိုလ်ဘတ်	
၃၃		(မှ) ဟု ပေးရသော (တော့) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ	
၃၄		(အောက်၊ ထက်) ဟု ပေးရသော ပွဲမိုလ်ဘတ်နှင့်တော့ပစ္စည်း	

သာမဏေကျို

စဉ်	မာတိကာ	နံပါတ်
	အကြောင်းအရာ	
(၅၅)	ဟု ပေးရသော (တော) ပစ္စည်း	၃၅
(အားဖြင့်)	ဟု ပေးရသော (တော) ပစ္စည်း	၃၆
(ကြောင့်)	ဟု ပေးရသော (တော) ပစ္စည်း	၃၇
(၏)	ဟု ပေးရသော ဆုတ္တိဘတ်	၃၇
(သည်)	ဟု ပေးရသော ဆုတ္တိဘတ် (ကံဟောဝါကျ)	၃၈
(တွင်)	ဟု ပေးရသော ဆုတ္တိဘတ်	၃၉
(သည်၊ စဉ်)	ဟု ပေးရသော ဆုတ္တိဘတ်	၄၀
(ကို၊ သို့)	ဟု ပေးရသော ဆုတ္တိဘတ်	၄၀
(၅၆)	ဟု ပေးရသော သတ္တုမီဒီဘတ်	၄၂
(တွင်)ဟု ပေးရသော သတ္တုမီဒီဘတ်		၄၄
(ကြောင့်)	ဟု ပေးရသော သတ္တုမီဒီဘတ်	၄၄
(သည်၊ သော)	ဟု ပေးရသော သတ္တုမီဒီဘတ်	၄၅
(ကို၊ အပ်သော)	ဟု ပေးရသော သတ္တုမီဒီဘတ်	၄၇
အာချာတ်ပွဲမီဒီဘတ်ဝါကျများ		၄၈
အာချာတ်သတ္တုမီဒီဘတ်ဝါကျများ		၄၀
အာချာတ်ကြိုယာကံဟောဝါကျများ		၄၁
ကတ္တားဟော (က) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ		၄၂
ကံဟော (က) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ		၄၃
(တဗ္ဗ) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ		၄၄
(အား) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ		၄၅
(မာန) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ		၄၆
(တွာ) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ		၄၁
(ကြောင့်) ဟု ပေးရသော (တွာန) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ		၄၄
(တုံ) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ		၄၅

ပါမိတ် ပိဋကဓိဘဏ္ဍာ

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	နံပါတ်
(နန့်)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၆၇
(ကထံ ဟိ နာမ)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၆၇
(ဟ)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၆၉
(ကိသာ)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၇၀
(သဇ်)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၇၂
(ဇေ)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၇၄
(ပိ၊ အပိ)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၇၅
အပိ (ပုဂ္ဂာအနက်ဟော)		၇၆
(ပိ၊ အပိ)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၇၇
(ပိ၊ အပိ)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၇၇
၈၁၀ နဲ့ ၁	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၇၈
၈၁၀ နဲ့ ၁	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၈၀
ဝါသဒ္ဒိပါပါတဲ့	ဝါကျများ	၈၁
ဝါသဒ္ဒိပါပါတဲ့	ဝါကျများ	၈၃
ယ နဲ့ ၁၁	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၈၅
ဂိုဏ္ဍာပ် (သတ္တုမီရိဘတ်)		၈၇
(မေ)	သဒ္ဒိပါတဲ့ ဝါကျများ	၈၉
(တေ)	သဒ္ဒိပါတဲ့ ဝါကျများ	၉၁
(နေ)	သဒ္ဒိပါတဲ့ ဝါကျများ	၉၂
(ရေ)	သဒ္ဒိပါတဲ့ ဝါကျများ	၉၂
(အညုတြေ)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၉၃
(ပုရေ)	ပါတဲ့ ဝါကျများ	၉၃
(ဖြင့်) ဟု ပေးရသော ဆင္းရိဘတ်		၉၅
အမေးဝါကျများ		၉၅

သာမဏေကျို

မာတိကာ

မြင်	အကြောင်းအရာ	နံပါတ်
(သစ္စာ ကိုရ) ပါတဲ့ ဝါကျများ		၆၅
(ယာဝ+တာဝ) ပါတဲ့ ဝါကျများ		၆၇
(သတ္တာ၊ လတ္တာ) ပါတဲ့ ဝါကျများ		၆၈
(ကို နှခါ) တို့ မပါတဲ့ ဇေးခွန်းဖြစ်တဲ့ ဝါကျများ		၆၉
(ကွဲ့) ပါတဲ့ ဝါကျများ		၆၁
အပိုစ-စင်စစ်ကား		၆၂
(ယတ္ထ ဟို နာမ) ပါတဲ့ ဝါကျများ		၆၃
အပို စ-သို့သော်လည်း		၆၄
(ကဲ့စွဲ) နဲ့ တုံ-ပုဒ်		၆၆

မာတိကာပြီးပြီ။

ပါမိတ်အတွက် ပိဋ္ဌသီက္ခ

ကတ္ထားနှင့်ကြိယာ

- ၁။ ကတ္ထားဟောမှာ၊ ကတ္ထားဟာ၊ ဘာခိုဘတ်ပါနည်း။
- ၂။ ကတ္ထားဟောမှာ၊ ကတ္ထားဟာ၊ ပွဲမာစိဘတ်တည်း။
- ၃။ ကတ္ထား-ကြိယာ၊ ဂစ်တူပါ၊ ရပါ တူသတည်း။
- ၄။ နည်းကတ္ထားမှာ၊ (သည်) ပေးပါ၊ များမှာ (တို့သည်) ပေး။
- ၅။ အနည်းကြိယာ၊ (ခဲ့) ပေးပါ၊ များမှာ (ကုန်၏) ပေး။
- ၆။ မြိုလိုပတ်တော်၊ ကတ္ထားပါ၊ ကြိယာ မြိုမြင်းပါ။
- ၇။ ကြိယာ-ကတ္ထား၊ ကံစသား၊ ခွဲခြား ရွှေးဦးစွာ။
- ၈။ ခွဲခြားပါမှာ၊ နက်ပေးက၊ ပေးရ တွယ်ကျပါ။
- ၉။ (တွဲ) နဲ့ ယဉ်က၊ (သီ) ကို ချုံ၊ (ထ) က (တိမ့်) ယုံး။
- ၁၀။ (အတဲ့) ယဉ်က၊ (ဒိ) ကို ချုံ၊ (မ) က (မယဲ့) ယုံး။
- ၁၁။ ကျိန်နည်း ကတ္ထား၊ (တို့) ကို ထား၊ အများ (အနှီး) ပင်။
- ၁၂။ ပါ-သင်-ကျိန်တာ၊ ကတ္ထားမှာ၊ ခွဲပါ သုံးပျိုးပင်။
- ၁၃။ အဆုံး (၂) ဖြာ၊ ပါတွက်တာ၊ လယ်ဟာ သင့်တွက်ပင်။
- ၁၄။ အစ (၂) ဖြာ၊ ကျွန်းတွက်တာ၊ ခွဲကာ သိမိုံးပင်။
- ၁၅။ ကတ္ထား-ဝိဘတ်၊ တွဲပုံမှတ်၊ ကြိပိကြိပ် သတိယုံး။
- ၁၆။ ဝတ်-ပုံ-သတ်-ပဲ၊ ဟီ-အနွဲ၊ ဘဝ-ကာလပင်။
- ၁၇။ ဂိဘတ်အမည်း၊ ဤ (၈) လီ၊ ရှိသည် မှတ်စိုးပင်။
- ၁၈။ တစ်မျိုးပျိုးမှာ၊ ဂိဘတ်ဟာ၊ (၁၂) ဖြာ ရှိသည်ပင်။
- ၁၉။ ရွှေ့ (၆) လုံးက၊ ပရသာ၊ ပဒေ အမည်တွင်။
- ၂၀။ ရောက် (၆) လုံးက၊ အတ္ထနောပဲ၊ ပဒေ အမည်တွင်။
- ၂၁။ ပရသာသဒ၊ အနက်က၊ မှတ်ကြု (တတ်)ဟုပင်။
- ၂၂။ အတ္ထနောပဒ၊ အနက်က၊ မှတ်ကြု (သုံး) နက်တွင်။
- ၂၃။ (တတ်-အပ်-မြင်း)ဟု၊ ဤသုံးရဲ့၊ မှတ်ရှုကြဖို့ပင်။

J

သာမဏေကျိုး

- ၁။ အနာပတ္တီ မန်သာ သံစိဒဟန္တာ ဘိက္ခာ န သံစိဒဟတိ။ (ပါမိတ်ဂို့၊ ၁၇၃)
- ၂။ အနာပတ္တီ မှတုဂါမာ သံစိဒဟတိ ဘိက္ခာ န သံစိဒဟတိ။ (၁၇၅)
- ၃။ အနာပတ္တီ န ခွဲ့ယော ဟောတိ။ (၂၀)
- ၄။ အနာပတ္တီ န ခွဲ့ယာဘီသေကေန အဘီသီဇွဲ့ ဟောတိ။ (။)
- ၅။ အနာပတ္တီ ရာဇာ သယနိယရာ နိက္ခာဇွဲ့ ဟောတိ။ (။)
- ၆။ အနာပတ္တီ မဟောသီ သယနိယရာ နိက္ခာဇွဲ့ ဟောတိ။ (။)
- ၇။ အနာပတ္တီ ဥဘော ဝါ နိက္ခာဇွဲ့ ဟောန္တာ။ (။)
- ၈။ အနာပတ္တီ သီက္ခာမနာ (သာမဏေရီ) ဝေါသာသတိ။ (၂၃၀)
- ၉။ အနာပတ္တီ ဟောဌာ အပရီဘောင် ဟောတိ။ (၆၇)
- ၁၀။ အနာပတ္တီ ပဒုရသို့တ် ဟောတိ။ (။)
- ၁၁။ အနာပတ္တီ တသွှေ့ ဗြိတော ကဏ္ဍတိ ဝါ လရွှေတိ ဝါ။ (။)
- ၁၂။ အနာပတ္တီ ပုံ ပူဗြာ ကထောတိ။ (၇၈)
- ၁၃။ အနာပတ္တီ သီက္ခာမနာ (သာမဏေရီ) ပရီပါတော်။ (၉၃)
- ၁၄။ အနာပတ္တီ ယော ကောစီ ပိညာ။ ဒုတိယော ဟောတိ၊ တိဋ္ဌတိ န နိသီဒဝိ။ (၉၅)
- ၁၅။ အနာပတ္တီ အရဟောပေကွာ၊ အညုပ်ဟိတော နိသီဒတိ။ (။)
- ၁၆။ အနာပတ္တီ အဂိုလာနော သကို ဘုရားတိ။ (၉၇)
- ၁၇။ အနာပတ္တီ ဇွဲ တယော ကေတော ဘုဇ္ဇာ။ (၁၀၂)
- ၁၈။ အနာပတ္တီ သော ဝါ ဒေတိ။ (၁၆၁)
- ၁၉။ အနာပတ္တီ န ဟသာမိပိုယော သတိ ကရဏီယေ အာမသတိ။ (၁၄၀)
- ၂၀။ အနာပတ္တီ အမစွဲ ဟောတိ မစွဲဝါး မစွဲကွဲ့ မစွဲရသံ တံ ပိုဝတိ။ (၁၄၆)
- ၂၁။ အနာပတ္တီ အာရာမေ ဗြိတော ပသာတိ။ (၁၄၄)
- ၂၂။ အနာပတ္တီ ဂိုလာနော သေတိ။ (၁၄၂)
- ၂၃။ အနာပတ္တီ ဘိက္ခာ ဒုတိယော ဟောတိ။ (၁၂၈)
- ၂၄။ အနာပတ္တီ ဥဘော နိက္ခာဇွဲ့ ဟောန္တာ။ (။)
- ၂၅။ အနာပတ္တီ ဥဘော ပိတာရာရီ။ (။)

ပါမိတ် ပိဋကဓိကွာ

၃

- ၂၆။ အနာပတ္တီ ဒါပေတီ န ဒေတိ။ (ပါမိတ်ပိဋကဓိ၊ ၁၂၄)
- ၂၇။ အနာပတ္တီ ယာ ကာစိ ဝိညာ့ ခုတိယိကာ ဟောတိ။ (၄၁)
- ၂၈။ အနာပတ္တီ ဂုဏ်နှင့် အကျိန်သညာ ရုပြာပေတိ။ (၄၁)
- ၂၉။ အနာပတ္တီ အကျိန် အကျိန်သညာ ရုပြာပေတိ။ (၁၁)
- ၂၀။ အနာပတ္တီ ပါယန္တီ အပါယန္တီသညာ ရုပြာပေတိ။ (၄၉)
- ၂၁။ အနာပတ္တီ အပါယန္တီ အပါယန္တီသညာ ရုပြာပေတိ။ (၁၁)
- ၂၂။ အနာပတ္တီ အနုပသမွန့် နိပင့် ဘိက္ခါ နိသီဒတိ။ (၂၈)
- ၂၃။ အနာပတ္တီ ဘိက္ခါ နိပင့် အနုပသမွန့် နိသီဒတိ (၁၁)
- ၂၄။ အနာပတ္တီ ဥဘော ဝါ နိသီဒိုး (၁၁)
- ၂၅။ အနာပတ္တီ မာတုဂါမေ နိပင့် ဘိက္ခါ နိသီဒတိ။ (၂၂)
- ၂၆။ အနာပတ္တီ ဘိက္ခါ နိပင့် မာတုဂါမေ နိသီဒတိ။ (၁၁)
- ၂၇။ အနာပတ္တီ အနုက္ခတ္တာတိ အနာတိ။ (၁၈)
- ၂၈။ အနာပတ္တီ ဥရ္တာတ္ထာ ဉာဏ်ရှင်တောတိ အနာတိ။ (၁၁)
- ၂၉။ အနာပတ္တီ ထ ဒီဒြေး ပဋိနိသုပြောတိ အနာတိ။ (၁၈)
- ၂၀။ အနာပတ္တီ အနာသီတကောတိ အနာတိ။ (၁၁)
- ၂၁။ အနာပတ္တီ “အနိသာမိ၊ သိကိသာမိ”တိ ဘဏာတိ။ (၁၈)
- ၂၂။ အနာပတ္တီ “ဒသာမိ”တိ ဝါ “ဒါပေသာမိ”တိ ဝါ ဉာဏ်လောကောတိ။ (၂၅၄)
- ၂၃။ အနာပတ္တီ နှစ္စာအေတုကာာာ နာရောဇာတိ။ (၂၁)
- ၂၄။ အနာပတ္တီ ‘ပညာယိသာတိ သကေန ကမ္မနာ’တိ နာရောဇာတိ။ (၁၁)
- ၂၅။ အနာပတ္တီ အဇာနနီ ရုပြာပေတိ။ (၂၉၃)
- ၂၆။ အနာပတ္တီ “အနဝသုတေ”တိ အနနီ ဥယောဇာဇာတိ။ (၃၀၃)
- ၂၇။ အနာပတ္တီ “ကုပိတာ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ”တိ ဥယောဇာဇာတိ။ (၁၁)
- ၂၈။ အနာပတ္တီ ‘ကုလာနှုန်းယတာယ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ’တိ ဥယောဇာဇာတိ။ (၁၁)
- ၂၉။ အနာပတ္တီ သီတေန ဝါ ဥဇောန ဝါ ပို့တော ပစ်သာတိ။ (၆၃)
- ၂၀။ အနာပတ္တီ အဇာနနာ ပုစ္ဆတိ၊ ဂိုလာနော ဝါ န ကထေတိ။ (၅၆)

- ၅၁။ အနာပတ္တီ “ဉဲမဲ အနဲ၊ ဉဲမဲ ဒေါ်၊ ဉဲမဲ အာဟရ၊ ဉဲမဲနာ အတွေ့၊
ဉဲမဲ ကပ္ပါယဲ ကရောဟီ”တဲ့ ဘဏာတိ။ (ပါစိတ်ပါင့် ၅၀)
- ၅၂။ အနာပတ္တီ ဒုဝါ ဘဏာတိ၊ ရုဝါ ဘဏာတိ။ (၆)
- ၅၃။ အနာပတ္တီ ဥပမာယာ ဗာလာ ဝါ ဟောတိ အလန္တနဲ့ ဝါ။ (၄၃၁)
- ၅၄။ အနာပတ္တီ ပရိပုဇ္ဈာဒိဒသဝသာ ရှုံးပေတိ။ (၄၃၉)
- ၅၅။ အနာပတ္တီ ပရိပုဇ္ဈာဒိဒသဝသာ သံပေါ်န သမ္မတာ ရှုံးပေတိ။ (၄၄၁)
- ၅၆။ အနာပတ္တီ အဇနနဲ့ ရှုံးပေတိ။ (၄၄၆)
- ၅၇။ အနာပတ္တီ ဘို့နဲ့ ဝိသာသံ ဂဏ္ဍာတိ။ (၈၄)
- ၅၈။ အနာပတ္တီ န အနာစရုံ၊ အာစရိတုကာမော။ (၁၂၆)
- ၅၉။ အနာပတ္တီ သတဲ့ ကရဏီယော ဥယျာတော်း။ (။)
- ၆၀။ အနာပတ္တီ “ပံ့ အမှာက အာစရိယာနဲ့ ဥရှုံးဟော ပရိပုဇ္ဈာ”တဲ့ ဘဏာတိ။ (၁၅၀)

* * * * *

သိရိဘတ်

- ၁။ ဉာဏ်တော်း၊ မေဇုံးတော်း၊ ဂြိုဏ်တော်း၊ ဂြိုဏ်တော်း၊ တိရှိနာနကောဘ်း၊
နေရုပိကောဘ်း။ (၉)
- ၂။ ပရိပုဇ္ဈာဒိ၊ မျှကွောဘ်း၊ မေဆာက်ဘ်း၊ ဗဟိုသုတော်း၊ မွှေကထိကောဘ်း။
(။)
- ၃။ စရွားလောဘ်း၊ စေဇားလောဘ်း၊ နေသာဏီဘ်း၊ ရထကာရောဘ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်သောဘ်း။
(။)
- ၄။ ခုံးယောဘ်း၊ ဗြာဟွှေကောဘ်း။ (၁၀)
- ၅။ အဝကဇ္ဈာကောဘ်း၊ ဝဝကဇ္ဈာကောဘ်း၊ ဓနိဒ္ဓကောဘ်း၊ သလိဒ္ဓကောဘ်း၊
ကုလဝါဇ္ဈာကောဘ်း။ (။)
- ၆။ မူခွဲရက္ခိတော်း၊ မွှေရက္ခိတော်း၊ သံယရက္ခိတော်း။ (။)
- ၇။ ကောသိယောဘ်း၊ ဘာရဒ္ဓကောဘ်း။ (၁၁)

ပါစိတ်အတွက် ပါဉိသိက္ခာ

၅

- ၈။ ဓရါတေမောသီ၊ မေ့ဂုဏ္ဏနာနောသီ၊ ကျွောနာသီ၊ ပါသီဇွှောသီ။ (ပါစိတ်ပါဉိ
၁၁)
- ၉။ ကော်မြှေကောသီ၊ ပုံဗ္ဗာကျူကောသီ။ (၁၁)
- ၁၀။ ကသယာကောသီ၊ ပါထိအောသီ၊ ဒါရိရွှောသီ။ (၁၁)
- ၁၁။ နှဲကာရောသီ၊ ကုမ္ပဏီကာရောသီ၊ ပေသကာရောသီ၊ စမွကာရောသီ၊
နဟာပိတောသီ။ (၁၂)
- ၁၂။ မှုနိကောသီ၊ ကလာကောသီ၊ လေခကောသီ။ (၁၁)
- ၁၃။ ကုဋ္ဌကောသီ၊ ကရှိကောသီ၊ ကိုလာသီကောသီ၊ သောသီကောသီ၊ အပ
ဟနိကောသီ။ (၁၁)
- ၁၄။ မရုဖဟိကောသီ။ (၁၁)
- ၁၅။ အတိဒီပောသီ၊ အတိရုသေသာသီ၊ အတိကဏ္ဍာသီ၊ အဇွာဒါတောသီ။
(၁၃)
- ၁၆။ နာတိဒီပောသီ၊ နာတိရုသေသာသီ၊ နာတိကဏ္ဍာသီ၊ နာဇွာဒါတောသီ။
(၁၁)
- ၁၇။ ရာဂပရိယုဋ္ဌတောသီ၊ ဒေါသပရိယုဋ္ဌတောသီ၊ မောဟပရိယုဋ္ဌတောသီ။
- ၁၈။ ဝိတရာဂါရီသီ၊ ဝိတဒေါသေသီ၊ ဝိတမောဟေသီ။ (၁၄)
- ၁၉။ ပါရာနိကံ (သံဟာဒီသေသံ၊ ထုလွန်ယံ၊ ပါစိတ်ယံ၊ ပါဉိဒေသနံယံ၊ ဒုက္ခင်၊
ခုံးသိတ်) အဇွာပန္တာသီ။ (၁၁)
- ၂၀။ သောတာပန္တာသီ။ (၁၁)
- ၂၁။ ကိုသု တွဲ ရာဟုလ လူစ နိသီဇွှောသီ။ (၂၇)
- ၂၂။ တွဲ အဗ္ဗာစိက္ခာသီ၊ ခကာသီ၊ ပသဝသီ။ (၁၂)
- ၂၃။ ကို ပန် တွဲ အာဂုသာ ဘုံသီ။ (၁၁၅)
- ၂၄။ တွဲမို့ မည်သီ။ (၁၁)
- ၂၅။ ကိုသု နိပန္တာသီ။ (၂၇)

ထ၊ မိ၊ မ ဂိဘတ်များ

- ၁။ သမဂ္ဂါတ္တ ဘဂိန္ဒယော။ (ပါစိတ်ပါဉ္စ၊ ၇၄)
- ၂။ သမဂ္ဂါမှာယျာ။ (၁။)
- ၃။ ဝို့မှာယျာ။ (၇၉)
- ၄။ မယ့် ဉြုဝဒါမ။ (၇၁)
- ၅။ ကံ ဘဏာထဲ။ (၅၅)
- ၆။ ကံ ဘဏာထဲ။ (၁။)
- ၇။ မယံ အစိုးဗျာများ။ (၃၇)
- ၈။ မယံ ဟရာများ။ (၁။)
- ၉။ အဟ္မာမှို အသိရှုပေါ်။ (၂၉)
- ၁၀။ မယံ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍာများ။ (၃၀)
- ၁၁။ အဟံ နိသာဇာများ။ (၃၁၉)
- ၁၂။ (အဟံ) ဒိုး။ (၁။)
- ၁၃။ ကတ္တ ဒေများ။ (၂၀၅)
- ၁၄။ မယံ အနာများ။ (၁၉၀)
- ၁၅။ အဟံ ဇနာများ။ (၁။)
- ၁၆။ မယံ ဂိဝဏ္ဏများ။ (၁၈၈)
- ၁၇။ မယံ ပရිယာပုဏာများ။ (၁။)
- ၁၈။ (အဟံ) န ပရිပူဇ္ဈာများ။ (၁၈၇)
- ၁၉။ အဟံ အာဇာနာများ။ (၁၈၁)
- ၂၀။ အဟာမေဝ ငစ္စာများ။ (၁၇၃)
- ၂၁။ (မယံ) ပရිယာဒေများ။ (၁၄၅)
- ၂၂။ ကိသာ တုမေ့ ဘက္ကာ အာဂတ္တာ။ (၁၃၉)
- ၂၃။ မယံ အာဂတ္တာများ။ (၁။)
- ၂၄။ မယံ ဘုဇာများ။ (၁၁၈)
- ၂၅။ မယံ န ဂိညာပေများ။ (၁။)
- ၂၆။ တုမေ့ ဘုဇာထဲ။ (၁၁၅)

ပါမီတ်အတွက် ပါဋ္ဌာနိက္ခာ

၇

- ၂၇။ (အဟံ) ပရိပုဇ္ဈာန့်။ (ပါမီတ်ပါဋ္ဌာ၊ ၁၁၂)
 ၂၈။ (အဟံ) အနုအနာမိုး။ (၁၁၀)
 ၂၉။ (အဟံ) ဂူဗ္ဗာမိုး။ (၁၁၆) ဂူဗ္ဗာမဟံး။ (၂၇၃)
 ၃၀။ (အဟံ) န လဘာမိုး။ (၂၇၄)

* * * *

ကတ္တားနှင့်ကြိယာ (အနာဂတ်)

- ၁။ မဖြစ်သေးက, နာဂတ်, နက်က အဲ-လိမ့်မည်။
 ၂။ အနည်း ကြိယာ, (ကုန်) မပါ, များမှာ (ကုန်) ပါသည်။
 ၃။ ကြိယာ-ကတ္တား, ဂုဏ်ပြား, တူဗြား အရသည်။
 ၄။ ယသေ ဘဝိသာတိ၊ သော ဟရိသာတိ။ (ပါမီတ်ပါဋ္ဌာ၊ ၂၁၁)
 ၅။ တေ မညိသုန္တိ။ (၃၅)
 ၆။ စက္ခာမန္တာ ဒက္ခိန္တိ။ (၂၀)
 ၇။ မယ် ထုတိသားမ။ (၃၅)
 ၈။ မယ် န ကိုလိုသားမ။ (၁၁)
 ၉။ မယ် ဒေသေသားမ။ (၃၇)
 ၁၀။ မယ် ပညာပေသားမ။ (၁၁)
 ၁၁။ (အတံ) ဘုဒ္ဓသာမိုး။ (၉၇)
 ၁၂။ (မယ်) စရိသားမ။ (၉၉)
 ၁၃။ (မယ်) အခ္စာဒေသားမ။ (၉၈)
 ၁၄။ ကာဏာ နာဂတ္တားသာတိ။ (၁၀၇)
 ၁၅။ အဟံ အာနေသာမိုး။ (၁၁)
 ၁၆။ (အတံ) ပဋိယာဒေသာမိုး။ (၁၀၈)
 ၁၇။ န ဉာဏ်ဒေါ ဉာဏ် ဘဝိသာတိ။ (၇၇)
 ၁၈။ အယော် ရုပ္ပန္တကော ဘဏ်သာတိ။ (၁၁)
 ၁၉။ မယ် ဂမိသားမ။ (၈၇)

- ၁၇။ မယမြို့ ဂမိသာမ။ (ပါစိတ်ပါင့်၊ ၈၇)
- ၁၈။ အယျာဝ် ဝါစေသဲနှီး။ (၂၀၆)
- ၁၉။ (လူမေ) ကရိုသဲနှီး။ (၂၀၇)
- ၂၀။ ယော ဝါစေသဲတိ။ (၂၀၆)
- ၂၁။ အဟံ ကရိုသဲမှိ။ (၂၁၁)
- ၂၂။ အဟံမြို့ ဂမိသာမှိ။ (၁၁၁)
- ၂၃။ နှသခါသာတာယံ အရှင်လိမ့်နှီးကာ။ (၂၁၂)
- ၂၄။ (အဟံ) ခါဒီသာမိ ဘုရှိသဲမှိ။ (၂၁၃)
- ၂၅။ (အဟံ) ပညာပေသာမှိ။ (၂၁၅)
- ၂၆။ (အဟံ) နီဟရိုသာမှိ။ (၂၁၄)
- ၂၇။ အယံ ကရိုသဲတိ။ (၂၁၁)
- ၂၈။ (အဟံ) ယာတေသာမှိ။ (၂၁၁)
- ၂၉။ အယံ ပုရိသော အာဂ္ဗ္ဗာသဲတိ။ (၂၁၄)
- ၂၁။ ဂသရေရာ ဘဝိသဲတိ။ (၁၁၁)
- ၂၁။ ဗူဗာ ဘိက္ခိနီယော အဲဦးနှာ ဘဝိသဲနှီး။ (၂၁၀)
- ၂၂။ (တွဲ) ဟရိုသဲသိ။ (၂၁၄)
- ၂၃။ မယံ အာဒိယိသာမ။ (၁၁၁)
- ၂၄။ ဥဘော အတ္ထာ ပရိဂ္ဂာဟိတာ ဘဝိသဲနှီး။ (၂၁၅)
- ၂၅။ (အဟံ) သိမြို့သာမိ သိမြို့သဲမှိ။ (၂၁၈)
- ၂၆။ ဘိက္ခိ။ သောသဲနှီး။ (၁၁၅)
- ၂၇။ န မယံ အသာမ။ (၂၀၃)
- ၂၈။ တုမေ့ န အသာထာ။ (၁၁၁)
- ၂၉။ ကော အသဲတိ။ (၁၁၁)
- ၃၀။ ပုရတော ဂဇ္ဇန္တာ ဉာဏ်ယူတိ သောသဲမှိတိ။ (၁၉၈)
- ၃၁။ (တုမေ့) ပိဂိသဲထာ။ (၁၇၀)
- ၃၂။ (တုမေ့) ဘုရှိသဲထာ။ (၁၁၁)
- ၃၃။ (တုမေ့) ခါဒီသဲထာ။ (၁၁၁)

ကတ္တားနှင့် ကြိယာ အတိတ်

- ၁။ ဖြစ်ပြီးလေက, အတိတ်, နက်က (ပြီ) (ခဲ့သည်)။
- ၂။ အနည်း ကြိယာ, (ကုန်) မဝါ, များများ (ကုန်) ပါသည်။
- ၃။ ကြိယာ-ကတ္တား, ဂုဏ်ပြား, တူပြား အရသည်။
- ၄။ သော ဘိက္ခာ အဂ္ဂဟောသီ။ (ပါစိတ်ပါဉိ၊ ၂၁၀)
- ၅။ အမိတ်ပေါ်သုတေသန ဒေါ တော ဘိက္ခာ။ (၂၁၁)
- ၆။ ဘကဝါ သန္တသောသီ။ (၂၁၁)
- ၇။ ဘိက္ခာ အာရာ့ရေသုတေသန။ (၁၁၂)
- ၈။ အညတရောပိ ပြာဟွာကော အကမာသီ။ (၂၁၁)
- ၉။ သော ဘိက္ခာ မက် အဟောသီ။ (၁၄၂)
- ၁၀။ မန်သာ ဉာဏ်ဆွဲသုတေသန။ (၁၁၂)
- ၁၁။ မယံ ဝသီမှာ။ (၃၇)
- ၁၂။ မယံ န ကိုလမ်းမှာ။ (၁၁၂)
- ၁၃။ တုမေ့ ဝသီတွေ။ (၁၁၂)
- ၁၄။ တုမေ့ န ကိုလမ်းတွေ။ (၁၁၂)
- ၁၅။ မန်သာ အခံသုတေသန။ (၁၀၅)
- ၁၆။ အန္တသုတေသန ဒေါ ထေရာ ဘိက္ခာ။ (၂၂၉)
- ၁၇။ သာ နာသတ္တာ။ (၂၂၇)
- ၁၈။ ဆိန္ဒသတ္တာ အဟောသီ။ (၁၁၂)
- ၁၉။ တော ပရိယုဒ်သုတေသန။ (၂၃၅)
- ၂၀။ သာကိုယာနိယာ အကမ်းသုတေသန။ (၁၁၂)
- ၂၁။ အန္တသာ ဒေါ သာ ဘိက္ခာနှင့်။ (၂၇၅)
- ၂၂။ တော အဟောသုတေသန။ (၂၇၃)
- ၂၃။ တော ဂိဘဏ်သုတေသန။ (၂၈၈)
- ၂၄။ ဘိက္ခာနှင့်ယာ အစွဲန္တာပေသုတေသန အလွှာပေသုတေသန ပန္တာပေသုတေသန။ (၂၈၉)
- ၂၅။ သော ပုရိသော ယူဇူးသီ။ (၂၇၅)

- ၂၃။ ညတ္ထိလျော (အနတ္ထိလျော) ဒုသေသိ။ (ပါစိတ်ပါဋီး ၂၉၄)
- ၂၄။ စလ္ထာကာင့် ဘိက္ခာနှင့် နေဝါယာပေသိ၊ န ဥပန်ကိုပို့၊ န ပဋိဂ္ဂေါ်ပေသိ၊ န အာပုစ္စို့။ (၂၉၇)
- ၂၅။ ဗူဗာ ဘိက္ခာနှင့်ယော ဉာဏ်ပို့သု။ (။)
- ၂၆။ ထုလွှန်နှော ဘိက္ခာနှင့် ဘာဇာပေသိ။ (၃၂၀)
- ၂၇။ ကော် နိသိဒ္ဓိသု၊ ကော် နိပန္တိသု။ (၃၆၀)
- ၂၈။ (အဟံ) သမာပန္တိ။ (၃၉)
- ၂၉။ သော နိသိဒ္ဓိ။ (၄၆)
- ၃၀။ ဒသော မောဓေသိ။ (။)
- ၃၁။ ဘဂဝါ ဉာဏ်သု။ (၂၇)
- ၃၂။ အာယသွာရိ ရာဟုလော ဉာဏ်သု။ (။)
- ၃၃။ အာယသွာ ရာဟုလော အာရောဓေသိ။ (။)
- ၃၄။ သော အာစိတ္ထိ။ (၁၀၇)
- ၃၅။ ဘဂဝါ အဂေါက။ (။)
- ၃၆။ န မယံ အအမှာ။ (၁၉၉)
- ၃၇။ ဆမ္ဂဂိုလာ ဘိက္ခာ။ အင်သု။ (။)

* * * *

ကတ္တား ကံ နှင့် ကြိယာ

- ၁။ ပြုလုပ်တတ်တာ၊ ကတ္တားပါ၊ ကြိယာ ပြုခြင်းပါ။
- ၂။ အပြုခံရ၊ ကံမည်စွဲ၊ ခွဲရ ၏ (၃)ဖြာ။
- ၃။ ကတ္တားပောမှာ၊ ကံပုဒ်တာ၊ ခုတိယာ ဝိဘတ်ပါ။
- ၄။ အနည်းကံမှာ၊ (ကို) ပေးပါ၊ များမှာ (တို့ကို) ပေး။
- ၅။ အနည်းကံမှာ၊ (သို့) ပေးပါ၊ များမှာ (တို့သို့) ပေး။
- ၆။ အနာပတ္တိ ကုလ် န မစွဲရာယနှင့် သန္တာယေဝ အာဒီနာရံ အာစိကွာတိ။ (၄၁၁)

- ၂။ အနာပတ္တီ နိမန္တိတာ အပွဲပါရိတာ ယာဂုံ ပိဝတီ။ (ပါမီတ်ပါဉိ၊ ၄၁၀)
- ၃။ အနာပတ္တီ ယာမကာလိုက် သတ္တာဟကာလိုက် ယာဝဇ္ဈိုက် သတိ ပစ္စယေ ပရှုံ့ဘုဇ္ဇာတီ။ (၄၁၀)
- ၄။ အနာပတ္တီ ယေဘုယျန် ပရာဏ် ဂျွဲ့ ဘဏ္ဍာန် ဉာဏ်တေတီ။ (၂၆)
- ၅။ အနာပတ္တီ ဉာဏ်ရေးနှင့် ဉာဏ်တေတီ။ (။)
- ၆။ အနာပတ္တီ ပျော် ပူဇ္ဈာတီ။ (၃၇)
- ၇။ အနာပတ္တီ အညသညတ္တာယ ဘဏ္ဍာန် မာတုဂါမေ သုဏာတီ။ (။)
- ၈။ အနာပတ္တီ အအော်ရာရာမံ ဂုဏ်တီ။ (၁၃၉)
- ၉။ အနာပတ္တီ ဘိက္ခာနှင့်ပသယံ ဂုဏ်တီ။ (။)
- ၁၀။ အနာပတ္တီ တိထိုယသေယျံ ဂုဏ်တီ။ (။)
- ၁၁။ အနာပတ္တီ ပန္တိက္ခာမန် ဂုဏ်တီ။ (။)
- ၁၂။ အနာပတ္တီ ဘာတိယယံရုံ ဂုဏ်တီ။ (။)
- ၁၃။ အနာပတ္တီ ယေဟိ ဘေသဇ္ဇာဟိ ပဝါဒိတော ဟောတီ၊ တာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ဂိညာဟောတီ။ (၁၄၉)
- ၁၄။ အနာပတ္တီ ဘိက္ခာသု ဦးတောကာသံ ပါ နိသိန္တာကာသံ ပါ နိပန္တာကာသံ ပါ အာဂုဏ်တီ။ (၁၄၁)
- ၁၅။ အနာပတ္တီ အမန္တာ အရိုင် ပိဝတီ။ (၁၄၆)
- ၁၆။ အနာပတ္တီ အမန္တာ ဟောတီ မဇ္ဇဝ္ဇာ မန္တဝန္တာ မန္တရာသံ တံ ပိဝတီ။ (၁၄၆)
- ၁၇။ အနာပတ္တီ န ဘိသာဟောတုကာမေ ရူပံ ပါ သဆုံး ပါ ဂန္တာ ပါ ရသံ ပါ ဖော်မြှေ့ ပါ ဥပသံဟရတီ။ (၁၅၂)
- ၁၈။ အနာပတ္တီ တောရကန္တာရုံ ပါ ပိဋကန္တာရုံ ပါ ပိသာဓကန္တာရုံ ပါ အာစိက္ခာတီ။ (။)
- ၁၉။ အနာပတ္တီ အညာန ကတံ ပိသိမြေတီ။ (၁၅၄)
- ၂၀။ အနာပတ္တီ ဝိတစ္ဆိတရီရုံ ပိသိမြေတီ။ (။)
- ၂၁။ အနာပတ္တီ ဒုန္တကိုတ္တာ ပန္တသာမေတီ။ (၁၆၃)

- ၂၂။ အနာပတ္တီ ဦးနှစ်သတိဝယ် ပရီပုဂ္ဂိုလ်သတိဝယ်သည် ဥပယမျာဒေတါ။
(ပါစိတ်ပါ၏၊ ၁၃၁)

၂၃။ အနာပတ္တီ ပရီပုဂ္ဂိုလ်သတိဝယ် ပရီပုဂ္ဂိုလ်သတိဝယ်သည် ဥပယမျာဒေတါ။
(၁၁၁)

၂၄။ အနာပတ္တီ ဦးနှစ်ကရောတိ။ ၂၂၂၆)

၂၅။ အနာပတ္တီ အတွေ့နော ဘတ္တံ ဒါပေတိ၊ န ဒေတိ။ (၂၃၁)

၂၆။ အနာပတ္တီ အထူးသံ ဘတ္တံ ဒေတိ၊ န ဒါပေတိ။ (၁၁၁)

၂၇။ အနာပတ္တီ ယ န ဒီနဲ့ တံ ဒါပေတိ။ (၁၁၁)

၂၈။ အနာပတ္တီ ရတနသမ္မတ ဝိသာသံ ဂဏ္ဍာတိ။ (၂၃၁)

၂၉။ အနာပတ္တီ တာဝကာလိကံ ဂဏ္ဍာတိ။ (၁၁၁)

၂၁။ အနာပတ္တီ ပမာဏိကံ ကရောတိ။ (၂၁၉)

၂၁။ အနာပတ္တီ အကာလစိဝရု ကာလစိဝရုသညာ ဘာဇာပေတိ။ (၃၂၂)

၂၂။ အနာပတ္တီ ကာလစိဝရု ကာလစိဝရုသညာ ဘာဇာပေတိ။ (၃၂၂)

၂၃။ အနာပတ္တီ သေသကံ ဥပန္နတိ။ (၃၃၃)

၂၄။ အနာပတ္တီ မိမ္မာဟန် ကရောတိ။ (၂၂၀)

၂၅။ အနာပတ္တီ ဝိတာန် ဝါ ဘူမဗ္ဗ္ဗာရဏ် ဝါ သာဏိပါကာရု ဝါ ဘိသီ ဝါ မိမ္မာ
ဟန် ဝါ ကရောတိ။ (၂၂၂)

၂၆။ အနာပတ္တီ ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဖိုက် “သတိ ပုဂ္ဂယေ
ပရီဘုဉာဏ်”တိ ဒေတိ။ (၂၂၉)

၂၇။ အနာပတ္တီ နှီမန္တိတသု ဝါ ဂိုလာနသု ဝါ သေသကံ ဘုဇ္ဇတ်။ (၂၃၄)

၂၈။ အနာပတ္တီ ပဋိသံပိုဒ်တေ ဝါ ဂိုလာနသု ဝါ သေသကံ ဘုဇ္ဇတ်။ (၂၃၈)

၂၉။ အနာပတ္တီ ဟသနိယသီ ဝတ္ထုသီ မိဟိတမဗ္ဗ္ဗာ ကရောတိ။ (၂၄၃)

၂၀။ အနာပတ္တီ အဖွားရှိတေ ကတော ဟရိတ် ဤအုပ်ရတ်။ (၂၇၀)

၂၁။ အနာပတ္တီ ထလေ ကတော ဥဒကံ ဤအုပ်ရတ်။ (၂၇၁)

၂၂။ အနာပတ္တီ ဂိုလာနသု သေသကံ ဒေတိ။ (၁၁၄)

၂၃။ အနာပတ္တီ ဒုလိုပတ္တုပြရ ပဋိဂဏ္ဍာတိ။ (၁၀၉)

ပါမီတ် ပါဉ္စသိက္ခာ

၁၃

- ၄၄။ အနာပတ္တီ ဦးနကဒ္ဓိပတ္တူပူရे ပဋိဂဏ္ဍာတိ။ (ပါမီတ်ပါဉ္စ၊ ၁၀၉)
- ၄၅။ အနာပတ္တီ ဗာဟိရာလပံ ဒေတိ။ (၁၂၄)
- ၄၆။ အနာပတ္တီ နိစ္စဘတ္တံ၊ သလာကဘတ္တံ၊ ပက္ခိကံ၊ ဥပါသထိကံ၊ ပါဉ္စပဒိကံ (ဘုဇ္ဇာတိ။) (၁၀၂)
- ၄၇။ အနာပတ္တီ စိဝရဟေတု .... ပူဇော်တု ညြှေဝဒ္ဓံ ဘဏာတိ။ (၈၂)
- ၄၈။ အနာပတ္တီ ဝတ္ထုံ အာရောစေတိ၊ နော အာပတ္တီ။ (၅၉)
- ၄၉။ အနာပတ္တီ အာပတ္တီ အာရောစေတိ၊ နော ဝတ္ထုံ။ (။)
- ၅၀။ ပုဇွဲ့ ဝါ ပိတရု ပဇွဲတိ။ (၂၀၈)
- ၅၁။ ပိတာ ဝါ ပုဇွဲ့ ပဇွဲတိ။ (။)
- ၅၂။ ဆဗ္ဗိုယာ ဘိက္ခာ။ တဟံ တဟံ သံလောက်က္ခာ ပိဏ္ဍာပါတံ ဘုဇ္ဇာနိ
အကိရန္တော်ပို အတိလ္လာန္တော်ပို န အနှစ်။ (၂၅၀)
- ၅၃။ ဆဗ္ဗိုယာ ဘိက္ခာ။ တဟံ တဟံ သံမသီတ္ာ ပိဏ္ဍာပါတံ ဘုဇ္ဇာနိ။ (၂၅၁)
- ၅၄။ ဆဗ္ဗိုယာ ဘိက္ခာ။ ပိဏ္ဍာပါတံ ဘုဇ္ဇာနိ သူပဟည် ဗဟံ ဘုဇ္ဇာနိ။ (။)
- ၅၅။ ဆဗ္ဗိုယာ ဘိက္ခာ။ ထူပိကတံ ပိဏ္ဍာပါတံ ဘုဇ္ဇာနိ။ (၂၅၀)
- ၅၆။ ဆဗ္ဗိုယာ ဘိက္ခာ။ အသက္တံ ပိဏ္ဍာပါတံ ဘုဇ္ဇာနိ အဘုဇ္ဇာတုကာမာ ဝိယာ။
(။)
- ၅၇။ ဆဗ္ဗိုယာ ဘိက္ခာ။ အသက္တံ ပိဏ္ဍာပါတံ ပဋိဂဏ္ဍာနှစ် ဆဇ္ဇာတုကာမာ ဝိယာ။
(၂၅၉)
- ၅၈။ ဆဗ္ဗိုယာ ဘိက္ခာ။ ထူပကတော သံမဒ္ဓိတ္ာ ပိဏ္ဍာပါတံ ဘုဇ္ဇာနိ။ (၂၅၂)
- ၅၉။ ဘိက္ခာ။ သုရုသုရကာရကံ ဒီရု ပိဝန္တိ။ (၂၅၈)
- ၆၀။ ဘိက္ခာ။ ကောကနဒေ ပါသာဒေ သာမိသေန ဟတ္တေန ပါနိယထာလကံ
ပဋိဂဏ္ဍာနှစ်။ (၂၆၀)
- ၆၁။ ဘိက္ခာ။ ကောကနဒေ ပါသာဒေ သသိတ္တေကံ ပတ္တေတေဝနံ အန္တရယရော
ဆဇ္ဇာနိ။ (၂၆၁)
- ၆၂။ ဥသော အ္မ္မံ့ န အနှစ်။ ဥသော စ္မံ့ န ပသာရော။
ယော စာယံ မန္တံ ဝါစေတိ, ယော စာဓမ္မနံ ဒီယတိ။ (၂၆၈)
- ၆၃။ ရာဇာ ဥဇ္ဇာ အသနေ့ နိသီဒီတ္ာ မန္တံ ပရိယာပဏာတိ။ (၂၆၇)

- ၆၄။ သော သုဂ္ဂတ္ထိဝရပ္ပမာဏံ စိဝရဲ ဘရေတိ။ (ပါစိတ်ပါဉ္စ၊ ၂၂၅)
- ၆၅။ အနာပတ္တီ အာရုံး ယာစတိ။ (၂၉၀)
- ၆၆။ အနာပတ္တီ ကဗ္ဗာကတံ ဂုဏ္ဍာပေတိ။ (၂၉၃)
- ၆၇။ အနာပတ္တီ ဝတ္ထွေ ဝတ္ထန္တီ ဉြသာရေတိ။ (၂၉၉)။
- ၆၈။ အနာပတ္တီ တညေဝ ဝညာပေတိ၊ အညွှ့ ဝညာပေတိ။ (၃၂၂)
- ၆၉။ အနာပတ္တီ ဝတ္ထွေ ဝတ္ထန္တီ သပရမဲ စေတာပေတိ။ (၃၃၆)
- ၇၀။ အနာပတ္တီ ဦးနကစတုလ္လာသပရမဲ စေတာပေတိ။ (။)
- ၇၁။ အနာပတ္တီ အခုတေယျကံသပရမဲ စေတာပေတိ။ (၃၃၈)
- ၇၂။ အနာပတ္တီ ဦးနကအခုတေယျကံသပရမဲ စေတာပေတိ။ (။)
- ၇၃။ အနာပတ္တီ မဟ္မား စေတာပတုကာမသု အဖွဲ့ထဲ စေတာပေတိ။ (၃၃၆)
- ၇၄။ အနာပတ္တီ ဒွုဂုံလပွဲပရမဲ အာဒီယတိ။ (၃၄၄)
- ၇၅။ အနာပတ္တီ ဦးနကဒွုဂုံလပွဲပရမဲ အာဒီယတိ။ (၃၄၄)
- ၇၆။ အနာပတ္တီ အပရဏ္ဍား ဝညာပေတိ။ (၃၄၇)
- ၇၇။ အနာပတ္တီ ဦးနရိသတိဝသံ ပရီပူဇ္ဈာသညာ ဂုဏ္ဍာပေတိ။ (၃၄၄)
- ၇၈။ အနာပတ္တီ ပရီပူဇ္ဈာရိသတိဝသံ ပရီပူဇ္ဈာသညာ ဂုဏ္ဍာပေတိ။ (။)
- ၇၉။ အနာပတ္တီ ပရီပူဇ္ဈာရိသတိဝသံ ကုမ္ပဏီဘူတံ ဒွေ ဝသာနဲ့ ဆသု ဓမ္မသု သိက္ခာတသိက္ခာ ဂုဏ္ဍာပေတိ။ (၃၄၆)
- ၈၀။ အနာပတ္တီ ပရီပူဇ္ဈာရိသတိဝသံ ကုမ္ပဏီဘူတံ ဒွေ ဝသာနဲ့ ဆသု ဓမ္မသု သိက္ခာတသိက္ခာ သံပေါ်န သမ္မတ ဂုဏ္ဍာပေတိ။ (၃၄၈)
- ၈၁။ အနာပတ္တီ ကေန္တရိကံ ဂုဏ္ဍာပေတိ။ (၃၄၉)
- ၈၂။ အနာပတ္တီ ကေန္တရိကံ ကံ ဂုဏ္ဍာပေတိ။ (၃၅၀)
- ၈၃။ အနာပတ္တီ ကန္တသွေ့ကံ ဘရေတိ။ (၃၅၄)
- ၈၄။ အနာပတ္တီ တာဝကာလိကံ ဂဏ္ဍာတိ။ (၈၄)
- ၈၅။ အနာပတ္တီ ယာဝနိရိကံ သတိ ပစ္စယေ ပရီဘူးတိ။ (၁၁၇)
- ၈၆။ အနာပတ္တီ ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝနိရိကံ သတိ ပဋိယေ ပရီဘူးတိ။ (၁၁၆)

၈။ အနာပတ္တီ တထ္ထ အတက် မူလံ ပါ တစ် ပါ ပတ္တီ ပါ ပုံ့ဗုံး ပါ ဖလံ ပါ ဘုရားတိ။ (၂၃၈)

တုလျတ်-လိဂ်တ်

- ၁။ အနက်တုပါ၊ ပုဒ်တွေဟာ၊ မည်ပါ တုလျတ်။
- ၂။ လိင်အနက်သာ၊ ရှိုလေပါ၊ ပုဒ်ဟာ လိဂ်တ်မှတ်။
- ၃။ ၃။ ထိဝါကျမှာ၊ ကြိုယာ၊ မဝါရိုဟု မှတ်။
- ၄။ ကိစ္စလာဘော မာတုရိမော။ (ပါစ်ပါဉ္စ၊ ၂၂၇)
- ၅။ အသုမတီယော ကူမာ ပုဏ္ဏာ ဗန္ဓကိနိယော။ (၂၈၉)
- ၆။ ကာ နာမ သာ။ (၂၉၁)
- ၇။ သုန္တရာ အယူယ ထန္ဒဒရာ။ (၄၆၁)
- ၈။ န မယံ အယျေ သီက္ခာမနာ၊ သီက္ခာနိနိယော မယံ။ (၄၂၇)
- ၉။ မိဝယ်နိနော ဟို မောယပုရိသာ မန်သာ ရှုက္ခသို့။ (၅၁)
- ၁၀။ မဟာ ဒေါ အဘဝယော သီက္ခာသံယော။ (၁၀၂)
- ၁၁။ သော် ဘဂိနိယော ဉာဏ်ဒေါ။ (၇၇)
- ၁၂။ သုန္တရော အဘဝယော ပိဏ္ဏပါတော၊ ဘုဇ္ဇာဟို။ (၁၁၂)
- ၁၃။ အတိလောဘော ဟို ပါပကော။ (၃၄၀)
- ၁၄။ ဒုဂုဇ္ဇာ ဘဂဝါ မာတုရိမော။ (၃၄၃)
- ၁၅။ မားလဲ တော်။ (၃၇၇)
- ၁၆။ တုမော ဗဟိုကိစ္စာ ဗဟိုကရဏီယာ။ (၃၇၂)
- ၁၇။ တိရှေ့နရိစ္စ နာမ ယံကိုမြို့ ဗာဟိုရုက် အနထ္ထသံပိတ်။ (၄၀၁)
- ၁၈။ သသီက္ခာကော နာမ အာရာမော ယထ္ထ သီက္ခာ။ ရှုက္ခမူလေဝိ ဝသနှုံး။ (၄၀၄)
- ၁၉။ ဉာဏ်ဒေါ နာမ အဋ္ဌ ဂရမ္မာ့ဗာ။ (၄၁၄)
- ၂၀။ ဂရဘာရာ အယျော။ (၄၁၇)

- ၁၈။ သဒ္ဓတိယိကာ အယျာ။ (ပါစိတ်ပါ့ဌး၊ ၄၁၈)
- ၁၉။ အာဒီနတေး ထွေ ဘိယျာ။ (၁၇၅)
- ၂၀။ ထောရာယံ ဘိကူး ဝါးရေား။ (၁၂၀)
- ၂၁။ ရှုခိုက္ခသာ ဘဂိန့် အရိယသာ ဝိနယေး။ (၃၀)
- ၂၂။ သော ခဲ့ မဟာရာဇ် ဥပါသကော ဗဟိသသုတော အာဂတ်ဂဂမော ကာမေသု ဝိတရာဂျင်း။ (၂၀၆)
- ၂၃။ တယော ဟတ္ထီ ပစ္စီမံ ဟတ္ထာနိကံး။ (၁၇၃)
- ၂၄။ တယော အသာ ပစ္စီမံ အသာနိကံး။ (။)
- ၂၅။ တယော ရထာ ပစ္စီမံ ရထာနိကံး။ (။)
- ၂၆။ ဓဏ္ဍာရော ပုရိသာ သရဟတ္ထာ ပစ္စီမံ ပတ္ထာနိကံး။ (။)
- ၂၇။ သေနာ နာမ·ဟတ္ထီ အသာ ရထာ ပတ္ထီ။ (၁၄၀)
- ၂၈။ ဒ္ဓအသပုရိသော ဟတ္ထီ။ (။)
- ၂၉။ တိပုရိသော အသေား။ (။)
- ၃၀။ ဓတ္ထပုရိသော ရထေား။ (။)
- ၃၁။ ဓဏ္ဍာရော ပုရိသာ သရဟတ္ထာ ပတ္ထီ။ (။)
- ၃၂။ အယျာ ဘဏ္ဍာ အဂ္ဂပုရိသာ။ (၉၀)
- ၃၃။ ပါ့ဌး သုနာခါ, စဏ္ဍာ ဗလီဗဒ္ဓိ, ဝိကူးရွှော ဉာဏ်သော။ (၄၁၀)

* * * *

(၅) ဘု ပေးရသော ဒုတိယာဂိဘတ်

- ၁။ ချိန်ခါနက်မှာ, ဒုတိယာ, နက်မှာ (၅) ဖြစ်သည်။
- ၁။ ကာလံ အာဟရိသထာ။ (ပါစိတ်ပါ့ဌး ၁၃၇)
- ၂။ တော ရှုခိုယာ ပစ္စာသသမယံ ပစ္စာဗြယာ ရောဒ္ဓိ။ (၁၆၇)
- ၃။ အနာပတ္ထီ အဒ္ဓမာသံ နဟာယတိ၊ အတိရောကဒ္ဓမာသံ နဟာယတိ။ (၁၅၈)
- ၄။ တော မနှုသာ ဒုတိယဗို ဒိဝိယံ အာယသွေး၌ သာရိပုံပွဲ တေားခေါ်ဗို။ (၉၆)

ပါမိတ်အတွက် ပါဉ္စသီက္ခာ

၁၇

- ၅။ ဆွဲရှုံးယာ ဘိက္ခာ။ ဒုတိယဖို့ (တတိယဖို့) ဒိဝင်သံ အာဝသထံ ဂန္ဓာ ဘုဇ္ဇာသူ။
(ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၉၅)
- ၆။ ကထံ ဟို နာမ ဘိက္ခာနှင့် ကော ရဲဖို့ ဂိုဏ်သီသာတိ။ (၂၉၅)
- ၇။ သော ဗြာဟွေကော ကာလက်တွာ အညှတ်ရုံ ဟံသယောနှင့် ဥပပန္တိ။ (၃၃၉)
- ၈။ အနာပဋိ ပဋိမံ ဒိဝင်သံ ပွဲ စိုးရာနှင့် နိုးသေတိ ပါ ပါရှုံးတိ ပါ ဉာဏ်တော်တိ ပါ။ (၃၇၀)
- ၉။ အာယတိ စ သံဝရုံ အာပန္တိ။ (၃၀)
- ၁၀။ တသာ မေ ဘအန္တ အယျာ အစွယ် အစွဲယတော ပဋိဂဏ္ဍာတု အာယတိ
သံဝရာယ်။ (၃၀)
- ၁၁။ အာယသွာ ဥပနန္တာ ပွဲရောဘတ္တံ ကုလာနှင့် ပယိရုပါသီတွာ ဒီပါ အာဂ္ဗ္ဗာတိ။
(၁၃၂)
- ၁၂။ အာယသွာ ဥပနန္တာ ပွဲရောဘတ္တံ ကုလာနှင့် ပယိရုပါသီတွာ ဒီပါ ပဋိက္ခာမိ။
(၁၃၃)
- ၁၃။ သမ္မတုလာ ဘိက္ခာနှင့်ယာ သာယံ အညှတ်ရုံ ပါမဲ ဥပဂန္တာ အညှတ်ရုံ
ဗြာဟွေကုလဲ ဥပသက်မိတွာ ဉာဏ်သံ ယာစိုးသူ။ (၃၆၀)
- ၁၄။ သော ဗြာဟွေကော ရဲဖို့ အာဂန္တာ တံ ဗြာဟွေကို တောဒပိုစ်။ (၃၆၀)
- ၁၅၀။ ယ တသွှေး ကုလေ ဥပွဲန္တာတိ ပွဲရောဘတ္တံ ခါဒနိယံ ပါ ဘေးနောက်ယံ ပါ။
(၂၃၁)
- ၁၆။ ဘဂါဝ ပွဲဏှုံယမယံ နိုးသေတွာ ပတ္တိစိုးရမာဒါယ ယေန ကာဏ်မာတာယ
နိဝဝသနံ တောနပသက်မိ။ (၁၀၇)
- ၁၇။ သစေ ရဲဖို့ အာဂ္ဗ္ဗာသာတိ, ဂိသရော မေ ဘဝိသာတိ။ (၂၉၄)
- ၁၈။ ဘိက္ခာနှင့်ယာ အန္တဝဝယံ ဗရိုက် စရဲအိုး။ (၃၉၀)
- ၁၉။ သော ပုဂ္ဂိုလ်သာ ရဲဖို့ အာဂန္တာ တံ ဘိက္ခာနှင့် ဂဝဝသန္တာ ဘိက္ခာနှင့်ယာ
ယမ္မာသီ။ (၂၉၅)
- ၂၀။ နိရယံ ဥပပန္တာမိ။ (၃၆၃)

(ပတ်လုံး) ဟု ပေးရသော ခုတိယာဝိဘတ်

- ၁။ ချိန်ဟောပုဒ်မှာ, ခုတိယာ, နက်မှာ (ပတ်လုံး) ပေး။
- ၂။ ကြီယာ-ဂုဏ်-အြမ်, မြှမပြတ်, ယဉ်လတ် အစွမ်းသံယောဂါ။
- ၃။ အနာပတ္တီ ဇွဲတိသော ရဲတ္ထိယော ဝသတိ။ (ပါစိတ်ပါမြို့၊ ၁၄၂)
- ၄။ အနာပတ္တီ ဦးနကဒွဲတိသော ရဲတ္ထိယော ဝသတိ။ (။)
- ၅။ အနာပတ္တီ ဇွဲ ရဲတ္ထိယော ဝသတွာ တတိယာယ ရဲတ္ထိယာ ပုရာဂျာယာ နိက္ခမိတွာ ပုန ဝသတိ။ (၁၄၂၊ ၂၈)
- ၆။ ဝသေယျာမ ကောရလ္မာ အာဝသထာရိရေး။ (၂၉)
- ၇။ ကောန နဲ့ ခေါ် မယ် ဥပါယေန အသုက် ဝသံ ဝသေယျာမ။ (၃၅)
- ၈။ ဇွဲ ဝသာနဲ့ နေဝ အနုဂ္ဗာနဲ့သာဖ်။ (၄၃၀)
- ၉။ သိက္ခာမာနာ နာမ ဇွဲ ဝသာနဲ့ ဆသု ဓမ္မ္မသု သိက္ခာတသိက္ခာ။ (၁၆၀)
- ၁၀။ သိက္ခာနဲ့ယော တက္ခာဝ ရှာဇေဟော ဝသံ ဝသနဲ့ တထ္ထာ ဟောမနဲ့ ဘာထ္ထာ ဂိမ္မာ။ (၂၉၁)
- ၁၁။ ဝသံရူဌာ နာမ ပုရိမဲ့ ပါ တော်သံ ပန္တိမဲ့ ပါ တော်သံ ရူဌာ။ (၂၉၁)
- ၁၂။ အနုအနုမဲ့ သိက္ခာဝ အငွေ မာသေ ... တထ္ထာ သေနာသနဲ့ နိက္ခာပိတု။ (၅၈)
- ၁၃။ နဲ့ သိက္ခာနဲ့ယော အသိက္ခာကေ အာဝါသေ ဝသံ ဝသိတ္ထုံး။ (၇၅)
- ၁၄။ ဝသံ ရူဌာယ် သိက္ခာနဲ့ယော ဥာဘတေသံယေ တိပို ဤနေပို ပဝါရော်ံး။ (၇၅)
- ၁၅။ ဇွဲ ဝသာနဲ့ ဆသု ဓမ္မ္မသု သိက္ခာတသိက္ခာယ သိက္ခာမာနာယ ဥားတာ သံယေ ဥပသမ္မဒါ ပရိယသိတူဌာ။ (။)
- ၁၆။ တောန ဟဲ တွဲ မဟာနာမ သံယဲ အပရှိ စတုမာသံ ဘေသဇ္ဇန် ပဝါရော်ံး။ (၁၃၆)
- ၁၇။ သိက္ခာနဲ့ပသယော နာမ ယထ္ထာ သိက္ခာနဲ့ယေ ကေရတ္ထိမ့် ဝသနဲ့။ (၈၀)
- ၁၈။ တထ္ထာ တေ မောယပုရိသံ ဘဝိသာတိ ဒီယရဲတ္ထိ အဟိတာယ ခုက္ခာယ။ (၁၈၂)

ပါမီတ်အတွက် ပါဋ္ဌာသိက္ခာ

၁၉

- ၁၇။ သငေ မဲ တွဲ ဒွေ ဝသာနိ အနုပန္နသုသိုး ငပါဟဲ တဲ ဂုဏ္ဍာပေသာမိ။ (ပါမီတ်ပါဋ္ဌာ၊ ၄၄၄)
- ၁၈။ ဒွေ သံဝ္မာရာနှင့် ဥပဒ္ဒတိသုသိုး။ (၄၄၅)
- ၁၉။ အယူ ဆူးရှုံးရှုံး ပရိတ္တာလျေဝ ဓိုးကထ ကတ္တာ ဒိုဝင်း တိရှိလှာနကထာယ ဂိတ်နာမေတ္တာ ဥပျော်ရေး။ (၇၁)

* * * * *

(တိုင်တိုင်) ဟု ပေးရသော ဒုတိယာဝိဘတ်

- ၁။ ခရီးကော်မှာ, ဒုတိယာ, နက်မှာ (တိုင်တိုင်) ပေး။
- ၂။ ကြိယာ-ဂုဏ်-မြိမ်, မြိမပြုတ်, ယုဉ်လတ် အစွဲအသံယောဂါ။
- ၃။ စာရိကံ နဲ ပက္ခာမိသာမိ အန္တမသော ဆပ္ပာယောဇ္ဈာန်ဖိုး။ (ပါမီတ်၊ ၂၉၁)

* * * * *

ကြိယာဝိသေသန (ဒုတိယာဝိဘတ်)

- ၁။ ကြိယာအား, ထူးဖြေားး, ခေါ်ထား ကြိယာဝိသေသန။
- ၂။ နုပ္ပါယ်ပဲ, ဒုတိယ, ကေဝစ်။
- ၃။ (ခြာ) စသည်က, ဝိသေသန, ကြိယ-ဝိသေသူ။
- ၁။ ထောက် အာရုံသော ဒေါ်ဟို။ (ပါမီတ်ပါဋ္ဌာ၊ ၁၀၃)
- ၂။ မာ ခေါ် တူမဲ ဘအော် ထောက် ထောက် ပဋိဂ္ဂကျိုးဇွဲ။ (။)
- ၃။ နဲ ခေါ် မယံ အာရုံသော တော်ကာရယာ ထောက် ထောက် ပဋိဂ္ဂကျာမ။ (။)
- ၄။ တောန မယံ ထောက် ထောက် ပဋိဂ္ဂကျာမ။ (။)
- ၅။ သငေ တွဲ ဘအော် ဗုဒ္ဓပုံမှုး ဘိက္ခာသံယံး ပုဒ္ဓမံ ဘောယောသိုး, ငံ ကရေ ယျာမိ။ (၁၀၀)
- ၆။ မုဟုတ္တာ အာရုံသော အာဂမေထ ပိဏ္ဍာယ စရိသာမ။ (၉၉)

- ၇။ မုဟုတ္တံ့ အာဂုသာ တိရိ ဥပနေထ ဝိဏ္ဍာယ စရိသာမ။ (ပါစီတု၊ ၉၉)
- ၈။ မနုသာ သက္ကစ္စံ့ ပရိဝိသိသူ။ (၂၅)
- ၉။ ထုလွန်နှာ ဘိက္ခာနှီ လဟုံ လဟုံ ဘိက္ခာနှီသံယဲ သန္တပါတေတာ့ စင့်ကာဇ်
ဘိက္ခာနှီ ဉာဏ်သာရေသိ။ (၂၇)
- ၁၀။ သာဇ္ဈာပိ ဘိက္ခာနှီပသယယံ အဘိက္ခာယံ ဂစ္စတိ ကတာကတံ ဇနိတုံ။
(၂၇၃)
- ၁၁။ သုန္တရိန်နှာ ဘိက္ခာနှီ သာဇ္ဈာသု နှုန်သုနံ အဘိက္ခာယံ ဂစ္စတိ။ (။)
- ၁၂။ အယ် မံ အယျူ ဘိက္ခာနှီ သက္ကစ္စံ့ ဥပင္းတိ။ (၃၆၂)
- ၁၃။ အနာပတ္တံ့ တာဝကာလိကံ ဒေတိ။ (၃၇၅)
- ၁၄။ ပရိမဏ္ဍာလံ နိဝါသေတဗ္ဗံ နာသိမဏ္ဍာလံ အကျေမဏ္ဍာလံ ပဋိဓားနောက်။
(၂၇၉)
- ၁၅။ ပရိမဏ္ဍာလံ ပါရုပိတဗ္ဗံ ဥဘော ကဖြော သမံ ကတ္တာ။ (၂၇၀)
- ၁၆။ သက် အာဏာဇ္ဈာ ဗဟိုကမ္မံ သိဉာတ်၊ အာပတ္တံ့ ပါစီတို့ယသာ။ (၇၀)
- ၁၇။ နှု ကာယ (ဗဟို၊ သီသ)ပွဲစာလိကံ အန္တရုပ်ရော ဂန္တ္တံ့၊ နိသီဒီတဗ္ဗံ။
(၂၇၄၊ ၅၊ ၆)
- ၁၈။ သက္ကစ္စံ့ ဝိဏ္ဍာပါတော့ ဘုံးတဗ္ဗံ။ (၂၇၀)
- ၁၉။ သပဒါနံ ဝိဏ္ဍာပါတော့ ဘုံးတဗ္ဗံ။ (၂၇၁)
- ၂၀။ နှ ဝိဏ္ဍာကျော်ပကံ ဘုံးတဗ္ဗံ။ (၂၇၆)
- ၂၁။ နှ ကဗုံးဝမ္မားအော် ဘုံးတဗ္ဗံ။ (။)
- ၂၂။ နှ အဝိဏ္ဍာကျော် ဘုံးတဗ္ဗံ။ (၂၇၇)
- ၂၃။ နှ ဟတ္တာနိဒါနကံ ဘုံးတဗ္ဗံ။ (။)
- ၂၄။ နှ သီတ္တာဝကာရကံ ဘုံးတဗ္ဗံ။ (။)
- ၂၅။ နှ ဒိရိနိစ္ဆာရကံ ဘုံးတဗ္ဗံ။ (၂၇၈)
- ၂၆။ နှ ဓယစပုကာရကံ ဘုံးတဗ္ဗံ။ (။)
- ၂၇။ နှ သုရုသုရကာရကံ ဘုံးတဗ္ဗံ။ (။)
- ၂၈။ နှ ဟတ္တာနိစွဲဟကံ ဘုံးတဗ္ဗံ။ (၂၇၉)
- ၂၉။ နှ ပတ္တာနိစွဲဟံ ဘုံးတဗ္ဗံ။ (။)

ပါမိတ်အတွက် ပါဉ္စသိက္ခာ

၂၃

- ၃၀။ နဲ့ ဉြုပ္ပနီလွှေဟကံ ဘုရိတ္ထဗ္ဗာ။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၂၆၀)
- ၃၁။ ဆွဲရှုံးယာ ဘိက္ခာ။ ပိဏ္ဍပါတ် ဘူးနှင့် သူပညာ ဗုပ္ပညာ ဗုပ္ပညာ ဗုပ္ပညာ ဗုပ္ပညာ။ (၂၅၁)

* * * *

(ဖြင့်) ဟု ပေးရသော တတိယာဝိဘတ်

- ၁။ အနည်းဆာမ်မှာ, နက်ပေးရာ, မပါ (တို့) စကား။
- ၂။ အများဆာမ်မှာ, နက်ပေးရာ, ထည်ပါ (တို့) စကား။
- ၃။ ဖြင့်-ကရထု, နှင့်-သက္က, ယောဂ မည်ပါသည်။
- ၄။ ကြောင်းက ဟောတု, ကျိုး-စိုလ်ဟု, ခေါ်ပြုကြပါသည်။
- ၅။ သဟနဲ့ယုံး, စသည်-ယုံး, မယုံး သဟထွေး။
- ၆။ အနာပတ္တီ ဂါမေန မရွှေ့ ဟောတိုး။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၂၁၆)
- ၇။ အနာပတ္တီ “ပညာယိသာတိ သကေန ကမ္မာနာ”တို့ နာရောစေတိုး။ (၁၆၈)
- ၈။ ဗဟို မေ မနုသာ သတေနပို သဟသေသနပို ပဟိဏ္ဍနှင့်။ (၃၀)
- ၉။ သော ဗြာဟ္မာကော သဟသေသန ပရာစိတော့ ပရာယို။ (၇)
- ၁၀။ တထာ ဟို ပနာဟံ ဘော တထာ သဟသေသန ပရာစိတော့။ (၁၁)
- ၁၁။ သော်နာ သွှေ့ သဟသေသန အမျှတ် ကရောဟို။ (၇)
- ၁၂။ သော်နာ သွှေ့ ဒို့ဟို သဟသေသန အမျှတ် ကရောဟို။ (၁၁)
- ၁၃။ မာ စ မံ အကူးငြုံး ကူးမြှုပ်ဒေါ် ပါပေသိုး။ (၁၁)
- ၁၄။ အာယသွာ ဥပန္နန္ဒာ ယောဇ်ဝ ဟာတွေ့န သွှေ့ဒေါ်ယျုံ ဘုရွှေတိုး တော်ဝ ဟာတွေ့န ဥပတ္တမိတ္တာ အသုစ် မောဇာသိုး။ (၄၆)
- ၁၅။ ဟီနေန ဟီနဲ့ ဝဇ္ဇာတိုး။ (၁၀)
- ၁၆။ ဥက္ကာဋ္ဌန ဥက္ကာဋ္ဌဲ ဝဇ္ဇာတိုး။ (၁၁)
- ၁၇။ ကောန ပယာဂေန ဗဟိုကေပို ဒ္ဓါရေ အတိဂုံာမေတိုး အာပတ္တီ ပါမိတ္တိယသာ။ (၆၅)
- ၁၈။ တိတ္ထိယာ နှာမ ယေန ယေနပို ဇေတ္တာ။ (၂)

- ၁၄။ အနာပတ္တီ ဆပွဲဝါတဟိ ဓမ္မ ဒေသေတိ။ (ပါစိတ်ပါ့၏ ၃၅)
- ၁၅။ အနာပတ္တီ ပြနကဆပွဲဝါတဟိ ဓမ္မ ဒေသေတိ။ (။)
- ၁၆။ အနာပတ္တီ ပါရိဝတ္ထက် ပရိဇ္ဇာန ဝါ ပိပုလု၊ ပိပုလေန ဝါ ပရိဇ္ဇာ။ (၈၄)
- ၁၇။ အနာပတ္တီ အတ္ထနာ ဓနနာ။ (၁၀၉)
- ၁၈။ အနာပတ္တီ အညသာ ယာရေန မရေး ဟောတိ၊ ယရူပစာရေန မရေး ဟောတိ။ (၁၃၅)
- ၁၉။ အတ္ထာ စ ဟောတိ ဘေသဇ္ဇာဟိ။ (၁၃၄)
- ၂၀။ အညျပီ ဘိက္ခာ။ ဘတ္ထာန နိမန္တာသိ။ (၁၃၂)
- ၂၁။ န မ အာရုသာ သပိနာ အတ္ထာ။ (၃၂၄)
- ၂၂။ တေလန အတ္ထာ။ (။)
- ၂၃။ ကာယေန ကာယံ အာမသတိ၊ အာပတ္တီ ပါရာနိကသာ။ (၂၇၇)
- ၂၄။ ကာယပနိုဗွဲန ကာယံ အာမသတိ၊ အာပတ္တီ ထုလွှာစွယသာ။ (။)
- ၂၅။ ကာယပနိုဗွဲန ကာယပနိုဗွဲန အာမသတိ၊ အာပတ္တီ ခုက္ခလာသာ။ (။)
- ၂၆။ ဆဗ္ဗိုလ်ယာ ဘိက္ခာ။ ဥပ္ပတေန ဂါဌာန ပထေန ဂါဌာနသု ဓမ္မ ဒေသေနှီး။ (၂၆၉)
- ၂၇။ ကို ဘင္းန မ ဒီငြေန ယုဒ္ဓိဘိနန္ဒိနံး။ (၁၃၉)
- ၂၈။ ငြေကောဟိ ဘေသဇ္ဇာဟိ ပဝါရေမိ။ (၁၃၈)
- ၂၉။ ဘောတောာ စီဝရေန အတ္ထာဒေသာမ။ (၁၀၄)
- ၃၀။ န သကဗငြေန မှောန ဗျာဟရိတ္ထံး။ (၂၅၆)
- ၃၁။ သုန္တရိန္တနာ ဘိက္ခာနီ သဟတ္ထာ ပဋိဂ္ဂဟောတ္ထာ ခါဒတိ ဘုဉာဏ်တိ။ (၂၆၀)

* * * *

(နှင့်) ဟု ပေးရသော တတိယာဂိဘတ်

- ၁။ အဟမ္မာယသူနောက်ဟိ သန္တီ ဂမိသာမိ။ (ပါစိတ်ပါ့၏ ၁၇၁)
- ၂။ ကိုသာ တွဲ ဘင္းန အနဲ့ ထောယျသတ္ထာန သန္တီ ဂါဌာသိ။ (။)
- ၃။ အညာတရာ လူလျှို့ သာမိကေန သဟ ဘဏ္ဍာတ္ထာ ဂါမတော နိဂ္ဗိတ္ထာ၊ တံ
ဘိက္ခာ ပသိတ္ထာ တောဒရော။ (၁၇၃)

ပါမီတ်အတွက် ပါဉိသိက္ခာ

JR

- ၄။ သောယျာ ပုံစံတေန သဟ ဂ္ဗ္ဗတီ။ (ပါမီတ်ပါဉိ၊ ၁၇၃)
- ၅။ အပိ စ အဟာမေဝ တေန ဘိက္ခာနာ သွှဲ ဂ္ဗ္ဗမိ။ (၁၁)
- ၆။ သော တာယ သွှဲ နထိုး။ (၂၇၇)
- ၇။ ရာဇ ဒေါ ပုံစံတေန သံသ္ပြာ။ (၂၀၈)
- ၈။ ဘိက္ခာနိဟိ သွှဲ အယျ ဘဏ္ဍာတွာ န ဒီသတီ။ (၂၉၃)
- ၉။ နာဟံ အယျ ပုရိသေန သွှဲ နက္ခတ္တာ။ (၂၉၅)
- ၁၀။ အညတရော ပုရိသေ တသာ ဘိက္ခာနိယာ သဟ ဒသနေန ပဋိဗုဒ္ဓတ္ထာ ဟောတီ။ (၂၉၄)
- ၁၁။ နိသံသယံ ဒေါ သာ ဘိက္ခာနိ ပုရိသေန သွှဲ နက္ခတ္တာ။ (၂၉၅)
- ၁၂။ ယ တေ အယျ မယာ သွှဲ စိဝရု ပရိဝတ္ထိတံ။ (၃၂၂)
- ၁၃။ န မယ် အယျ ပုရိသေန သွှဲ သမ္မတသာမ။ (၃၆၂)
- ၁၄။ အသွှေ့ကာ နာမ ဝိနာ သတ္တနာ။ (၃၈၈)
- ၁၅။ အနာပတ္တိ သတ္တနာ သဟ ဂ္ဗ္ဗတီ။ (၃၈၈)
- ၁၆။ သာ ဣတ္တိ အာယသွှေ့တ္ထိ အနုရွှေ့ သဟ ဒသနေန ပဋိဗုဒ္ဓတ္ထာ အဟောသီ။ (၂၉)
- ၁၇။ အနာပတ္တိ ဝည်နာ ပုရိသိဂ္ဂဟောန။ (၃၉)
- ၁၈။ အနာပတ္တိ ကပ္ပကတေန အကပ္ပကတံ သံသိမိတံ ဟောတီ။ (၁၅၉)
- ၁၉။ သံသ္ပြာ နာမ အနုန္တလောမိကေန ကာယိကာဝါစသိကေန သံသ္ပြာ။ (၄၄၆)
- ၂၀။ အဂိလာနော နာမ ယသာ ဝိနာ အဂိနာ အသူ ဟောတီ။ (၁၅၃)
- ၂၁။ ဂိလာနော နာမ ယသာ ဝိနာ အဂိနာ န အသူ ဟောတီ။ (၁၁)
- ၂၂။ ဂိလာနော နာမ ယသာ ဝိနာ သံ့နာ န အသူ ဟောတီ။ (၄၆၄)
- ၂၃။ အဂိလာနော နာမ ယသာ ဝိနာ သံ့နာ အသူ ဟောတီ။ (၁၁)
- ၂၄။ ဘဂို အာယသွှေ့တာ အာနနောန ပစ္စာသမဏေန ယေန အညတရု ကုလံ တေနပသက်မိ။ (၁၀၅)
- ၂၅။ သတ္တဂမနိယာ နာမ မရှိ န သတ္တာ ဟောတီ ဝိနာ သတ္တန ဂုဏ်။ (၁၀၅)

- ၂၆။ ဆွဲရှိယာ ဘိက္ခာ။ ဘိက္ခာနိုဟိ သုဒ္ဓံ သံပါတယ ကော် နာရု အဘိရာဘန်။
(ပါစိတ်ပါဉ်၊ ၈၉)

၂၇။ ရာဇာ မဟေသိယာ သုဒ္ဓံ နိသိန္တာ ဟောတိ။ (၂၀၇)

၂၈။ န သက္ကာ ကူးမော်ဟိ သဟ ဘဏ္ဍာတုံ။ (၁၉၇)

၂၉။ ဆွဲရှိယာ ဘိက္ခာ။ ပေသလေဟိ ဘိက္ခာဟိ သုဒ္ဓံ ဘဏ္ဍာန်။ (၁၉၇)

၃၀။ အညတေရာ ဘိက္ခာနိ ပသာခေ ထတုံ ဂဏ္ဍာ ပုဂ္ဂိသေန သုဒ္ဓံ ဂောနေကာ
ဘေးဖော်။ (၄၁၅)

(ଫେର୍ନ୍‌ହୁଣ୍ଡ) ତା ପେଃରିଯୋ ତତ୍ତ୍ଵିଦ୍ୟାକାରୀ

- ၁။ ဆန္ဒယ ဒွေးပုဂ္ဂိုလ် သေနာသန ပညာပေသိ ဆန္ဒယ စ ဘဏ္ဍာနီ
ပြန့်သတိ။ (ပါမံတ်ပါ၏ ၅၆)

၂။ ဒီဟာကရေဟိ စု၍ ဘဝတ္ထာ ဘိ၍။ ပဋိပိုစ္စ။ (၃၇)

၃။ တော့ အနပ္ပန္နနီ စော ဘဏ္ဍာနာနီ ညွှန်။ (၂၀)

၄။ တော့ စတ္တာမနော အဟု။ (၈)

၅။ အဝကမျတာ ဘိနေန ဘိန် ဝအတိ။ (၁၇)

၆။ ဂိလာနသာ ကရဏီယော ဝသတိ။ (၁၄၂)

၇။ တော့ မယံ ထောက် ထောက် ပဋိဂ္ဂဏှာမ။ (၁၀၃)

၈။ အနာပတ္တီ “ကုလာနှုန်ယတာယ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ”တိ ဥယျာတော်။ (၃၀၃)

၉။ တသာ ဝစနေန “ခါမီသာမိ၊ ဘုံးသာမိ”တိ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ၊ အာပတ္တီ
ခုံးမှုနှုန်သာ။ (၁၀၂)

၁၀။ တသာ ဝစနေန “ခါမီသာမိ၊ ဘုံးသာမိ”တိ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ၊ အာပတ္တီ
ခုံးမှုနှုန်သာ။ (၁၁၄)

၁၁။ ပရိဘာဂေန မရိသုန္တီ။ (၁၆၅)

၁၂။ တော့ အဘိဓာဒသာနေန ပဋိပုဇ္ဇာနိတ္ထာ အဟေသု။ (၂၇၃)

၁၃။ တော့ ဂွဲတိ ပါရာနိကာ ဟောတိတိ။ (၂၇၇)

ପିତିର ପିଟ୍ଟିବିନ୍ଦୁ

J9

- ၁၄။ သာ တောန ဂုဏ် ရကျို။ (ပါစီတိပါင့်၊ ၂၀၇)

၁၅။ ထုလွှေနှုန်း ဘိက္ခာနှို အတိလောဘောန သုဝဏ္ဏာ ပရီဟိနာ။ (၃၄၀)

၁၆။ ဘိက္ခာနှိုယော တောန သဒ္ဓန ဥပမာပိတွာ တာ ဘိက္ခာနှိုယော တောဒပေါ်။ (၃၄၂)

၁၇။ တောန မယံ န အာဂမိမှု။ (၄၀၃)

၁၈။ သံယော သန္တိပတိတော ဟောတိ ကောနိဒေဝ ကရဏီယောန။ (၁၉၉)

၁၉။ တော အဘိက္ဌဒသေနနောန သန္တိကြာ အဟောသု။ (၈၃)

၂၀။ (တောန) ကို နဲ့ ခေါ် နာမ အမှာက် ဖိုတောန၊ ယံ အယျာ အမှာက် န ပဋိဂ္ဂဏ္ဍာနီ။ (၂၃၂)

၂၁။ ပဋိလာဘောန ဘိန္တိတွာ ပါစီတိုယံ ဒေသေတဗုံး။ (၂၀၇)

၂၂။ ညုံးယာ ဇူလိုင်၊ နှီဟိ ကမ္မဝါစဟိ ဇူလိုင်။ (၁၇၁)

၂၃။ ညုံးယာ ဇူလိုင်၊ နှီဟိ ကမ္မဝါစဟိ ထုလွှေစွာယာ။ (၂၈၄)

၂၄။ ပေသည့် နာမ နှီဟာကာရေဟိ ပေသည့် ဟောတိ။ (၂၀)

၂၅။ ဣဗိုနာ ဣဗိုသာ အဖာသု ဘရိသာတိ။ (၃၈၁)

၂၆။ တောန မေ ဖာသု ဟောတိ၊ န ဖာသု ဟောတိ။ (၈၀)

၂၇။ န စ တသု ဘိက္ခာနော အညာဏေကောန မှုတိ အထို။ (၁၉၁)

၂၈။ အနာပတ္တိ ဂိုလာနသု ကရဏီယောန ဝသတိ။ (၃၄၂)

၂၉။ သော တသာ အာပတ္တိယာ ပရီဝါသံ ယာစိ။ (၄၆)

၂၁။ တောန နော ဖာသု ဟောတိ၊ န ဖာသု ဟောတိ။ (၂၂၃)

၂၁။ သူနှုန်းရှုန်း ဘိက္ခာနှို သာဇွန် မိဂါရန်တွေ့နာ ဂုဏ်နှို ဟောတိ။ (၂၇၉)

၂၂။ ယမဟံ ဒေဝ အနာမိ အယျာနံ ဝါဟသာ။ (၂၀၆)

၂၃။ အညာဏေကောန အာပန္တာတိ အန္တိုး။ (၁၉၉)

၂၄။ တုမ္မညောဝ သံယော ဉာဏ်ယ ပရီဘဝန အက္ခာနှိုယာ ဝောသီယာ ဒုပ္ပလွှာ ဝေမာဟာ။ (၃၁၄)

(၅) ဟု ပေးရသော တတိယာဝိဘတ်

- ၁။ ကာလ-အန္တိ, ဒီသာ-ဒေသ, ဟူသမျှ၏၊ သတ္တမျှဖွား၊ တတိယာ၊ သက်ပါများလှသည်။
- ၁။ သာ ဘိက္ခာနှင့် တသော ရုပို့ယာ အစွဲယေန ယေန တာ ဘိက္ခာနှင့်ယော တေနပဲသက်မိ။ (ပါစိတ်ပါ၌ ၂၉၅)
- ၂။ ယေန ဘဂါ တေနပဲသက်မိ။ (၂၀၆)
- ၃။ အနုအနှစ် ဘိက္ခာစေ ဥက္ကာသမယေ ပရီဗြာဟာသမယေ ဉာရေန္တမာသံ နဟာယိတ်။ (၁၅၅)
- ၄။ တေန ဒေါ ပန သမယေန အာယသွား ဥပနန္တာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဇ္ဇာ ဟောတိ။ (၁၃၂)

* * * * *

(၆) ဟု ပေးရသော တတိယာဝိဘတ်

- ၁။ ဥဘယေနာမှ ပရီဗြာဟိရာ ဘောဂေဟိ စ ပုညောန စ။ (ပါစိတ် ၃၇၂)

* * * * *

(ကြောင့်) ဟု ပေးရသော ပထမာဝိဘတ်

- ၁။ အာမိသဟေတု ထေရာ ဘိက္ခာ။ ဘိက္ခာနှင့်ယော ဉာဝဒ္ဓိ။ (ပါစိတ် ၈၁)
- ၂။ အာမိသဟေတုတိ စီဝရဟေတု ပိဏ္ဍာပါတဟေတု သေနာသနဟေတု ဂိလာနပွဲယဘေသနပုပိုက္ခာရဟေတု သဏ္ဌာရဟေတု ဂရကာရဟေတု မာနနဟေတု ဝန္တနဟေတု ပူဇောတု။ (၈၂)
- ၃။ စီဝရဟေတု ၁၂။ ပူဇောဟေတု ဉာဝဒတိ။ (၈၂)
- ၄။ စီဝရဟေတု ၁၂။ ပူဇောဟေတု ဉာဝဒ္ဓိ ဘဏာတိ။ (၁၁)
- ၅။ ဂိမ်း ပန တေရဟိ မနာပါ ဘဝိသာတိ ခုံသနာ ဝမ္မနာ။ (၈)

ပါစိတ် ပိဋကဓိက္ခာ

၂၇

- ၆။ ကိမ်းပန် တေရဟို န အမနာပါ ဘဝိသာတိ နှင့် အာသနေ နိသီဒိတွာ
ညွေ အာသနေ နိသီဒိသု ဓမ္မ အေသာတု။ (ပါစိတ်ပိဋကဓိ၊ ၂၆၈)
- ၇။ ကျေဟံ တဲ့ အယျေ န လူထိသာမိ။ (၂၇၄)
- ၈။ ကို ပန် တွဲ ဂဟပတ် မဟာနာဂေ တိဌ္မမာနေ စောင့်ကေ နိမန္တာသိုံ။ (၉၁)
- ၉။ ကို တွဲ အယျော အမေ့ သန္တပွဲသာသိုံ။ (၁၀၀)
- ၁၀။ ကျေဟံ အယျေ အတွေနော အဝဏ္ဍာ ပရေသံ အာရာစေသာမိ။ (၂၈၀)

* * * *

ကာရိတ်က တတိယာဝိဘတ်ပါကျများ

- ၁။ ကာရိတ်ကဗုံး၊ ခုတိယာနှင့်၊ တတိယာ-ဆွဲး၊ သုံးလီပိဘတ်၊ သက်
တုံးလတ်ဟု၊ ကျမ်းမြတ် ဤသို့ မိန့်သတည်း။
- ၂။ ထိသုံးပါးမှာ၊ တတိယာ၊ ကျမ်းလာအရှို့များသတည်း။
- ၃။ အတွေနာ ပို့ကတ် ပရေဟံ ပရိယေသာပေတိ။ (ပါစိတ်ပိဋကဓိ၊ ၂၇)
- ၄။ ပရေဟံ ပို့ကတ် ပရေဟံ ပရိယေသာပေတိ။ (၂၁)
- ၅။ ဘိက္ခာနိယာ ဘိက္ခာနိယာ ဥမ္မဒ္ဒါပေနှိပ် ပရိမ္မဒ္ဒါပေနှိပ်။ (၄၇)
- ၆။ ဘိက္ခာနိယာ ဘိက္ခာမာနာယ ဥမ္မဒ္ဒါပေနှိပ် ပရိမ္မဒ္ဒါပေနှိပ်။ (၁၁)
- ၇။ ဘိက္ခာနိယာ သာမဏေရုယာ ဥမ္မဒ္ဒါပေနှိပ် ပရိမ္မဒ္ဒါပေနှိပ်။ (၁၁)
- ၈။ ဘိက္ခာနိယာ ဂိဟနိယာ ဥမ္မဒ္ဒါပေနှိပ် ပရိမ္မဒ္ဒါပေနှိပ်။ (၁၁)

* * * *

(အား) ဟု ပေးရသော စတုတွေ့ရိဘတ်

- ၁။ ပေး-ကြိုက်-ခဲ့-ဆာ၊ ဆောင်-ပြောတာ၊ စွာ ကြိုယာတွင်။
- ၂။ ထိနှင့် ယဉ်ရာ၊ ဝိဘတ်မှာ၊ ထားပါ စတုတွေ့ပင်။
- ၃။ အား-သမ္မဝါဒ၊ ကြိုယာ၊ ခေါ်ရ သမ္မဝါဒိပင်။
- ၄။ မယုံ ဘတ္တပစ္စသံ လူတွေ့နာမသု ဒမ္မာ။ (ပါစိတ်ပိဋကဓိ၊ ၁၀၅)

- ၂။ မန်သာ သူနှစ်ရီနှစ်ယော ဘိက္ခာနိယာ အဂ္ဂမဂ္ဂနိ ဘောဇာနိ ဒေါ်။ (ပါစိ၏
ပါဌိ၏၂၉၉)
- ၃။ အညာ ဝါ တသာ အာရောစော်။ (၁၁၄)
- ၄။ သော နိက္ခာမိတ္ထာ အညာသာ အာစိကို။ (၁၀၆)
- ၅။ တသာပို့ ပူးဝါပေါ်။ (၁၁၇)
- ၆။ ယထာပန္တယွှေ့ ပါထောယျံ အယျာန့် ဒီနှဲ့။ (၁၀၈)
- ၇။ တော မန်သာ ဘဂဝတော စ အာယဉ်တော စ အာနှစ်သာ ဘောနှင့်
အဖံသူ။ (၁၀၉)
- ၈။ သာ ဘိက္ခာနိ သူနှစ်ရီနှစ်ယော ဘိက္ခာနိယာ ပစ္စသောသီ။ (၂၇၇)
- ၉။ သာ ဘိက္ခာနိ ဘိက္ခာနိနဲ့ တောမွှေ့ အာရောစော်။ (၂၇၉)
- ၁၀။ သော တာသံ ကောက် ပွှေ့ ဒေတိ။ (၃၃၉)
- ၁၁။ ဉဲမဲ စီဝရဲ တုယ့် ဝိကုပ္ပါး ဉဲတွေ့နှစ်သာ ဝါ။ (၁၆၀)
- ၁၂။ ဉဲမဲ စီဝရဲ ဝိကုပ္ပါးနှစ်ယော တုယ့် ဒုမ္မာ။ (၁၆၁)
- ၁၃။ အဟံ တောသံ ဒုမ္မာ။ (၁၁၂)
- ၁၄။ သော ဥပါသကော အညာတရသာ အာပဏီကသာ ပါရာ ကဟာပဏာသာ
သရို အာဟရိတ္ထာ ထူလွှာနှစ်ယော အဒါသီ။ (၃၂၂)
- ၁၅။ အနာပတ္တီ အညာသာ မှတုဂါမသာ ဒေသေတီ။ (၃၅)
- ၁၆။ အနာပတ္တီ ဥပသမ္မနှစ်သာ ဘုတ် အာရောစော်။ (၄၆)
- ၁၇။ အနာပတ္တီ သမြေသံ သမဂ် ဒေတီ။ (၂၃၁)
- ၁၈။ အာရောစော် ဉဲတွေ့ယာ ဝါ ပုရိသာသာ ဝါ ကဟွှေသာ ဝါ ပွဲနိတာသာ
ဝါ။ (၄၇)
- ၁၉။ ယာန့် န ပွဲနိတာသာ သာရုပ္ပါန့်။ (၂၀၈)
- ၂၀။ ဉာဏာအေတာရသာ သံယာသာ စီဝရဲ။ (၂၀၄)
- ၂၁။ သံယိုက် နာမ သံယာသာ ဒီနှဲ့ ဟောတိ ပရိစွဲ့။ (၂၀၂)
- ၂၂။ ဆွဲနှဲ့ယာ ဘိက္ခာ။ စီဝရက္ခာ ကရောနှာ ကေသာ ဆန့် အဖံသူ။ (၂၁၀)
- ၂၃။ ဉဲမိသာဟံ စီဝရဲ ဒေသာမိ။ (၂၆၂)
- ၂၄။ ထ သံ့ ဘိက္ခာန့် ဝိသံဇွဲတ္ထာ အပြောကြီ အနသိတာ အစွဲ့။ (၂၃၁)

ပါမိတ်အတွက် ပါဉ္စသီက္ခာ

J8

- ၂၅။ လူမေ လူမေသံ အတွာ အပွဲကဒီ အနသိတာ အဆွဲနှင့်။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၂၃၁)
- ၂၆။ ကသာ သာဒုံး နဲ့ ရှုစွဲတိ။ (၁၁၈)
- ၂၇။ ယသာ နက္ခမတိ၊ သာ ဘာသေယျ။ (၂၃၃)
- ၂၈။ ယသာ အယူယာ ခမတိ လူတ္ထာမာယ သီက္ခာနှင့်ယာ သမန်ဘာသနာ၊
သာ တုဏ္ဍသာ။ (၂၃၃)
- ၂၉။ ခမတိ သံယသာ။
- ၃၀။ တာ သီက္ခာနှင့်ယာ ဘီက္ခာနဲ့ တေမတ္ထာ အာရာရေသံ။ (၂၉၄)
- ၃၁။ လူမံ ဘဇ္ဇာ ဂုဏ်ပို့ဖွဲ့ ဘကဝတော ဒေသ။ (၁၄၈)
- ၃၂။ လူမံ ဘဇ္ဇာ ဂုဏ်ပို့ဖွဲ့ ရာဇာ ပသေနနဲ့ ကောသလော ဘကဝတော ဒေတိ။
(၁၁၂)
- ၃၃။ အနာပတ္တီ မာတာပိတ္တုနဲ့ ဒေတိ။ (၃၇၅)

* * * * *

(၄၁) ဟု ပေးရသော ဓတ္ထဗြိုဟတ်

- ၁။ (၄၅) ဟု ပေးရာ, ဂိဘတ်ဟာ, မှတ်ပါ ဓတ္ထဗြို။
- ၂။ ဓတ္ထဗြို သ, ပြု အာယ, နီကြ ပုဇ်လှိုလီ။
- ၃။ ယာမကာလိုက် သတ္တာဟကာလိုက် ယာဝါရီလိုက် အာဟာရတ္တာယ အဘိ-
ဟရတိ၊ အာပတ္တီ ဒုက္ခန္တသာ။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၁၁၄)
- ၄။ သတ္တရသဝတ္တိယာ ဘီက္ခာ။ ဂိရရှုသမန္တာ ဒသေနာယ အဂမံသု။ (၁၁၂)
- ၅။ အနာပတ္တီ နဲ့ ပဟောကတ္တာယ နဲ့ ပါထေယျတ္တာယ ပဋိယတ္ထာ ဒေတိ။
(၁၀၉)
- ၆။ အနာပတ္တီ ပဟောကတ္တာယ ပါ ပါထေယျတ္တာယ ပါ ပဋိယတ္ထာသက်
ဒေတိ။ (၁၁၂)
- ၇။ ပူဝံ နာမ ယံကို့ ပဟောကတ္တာယ ပဋိယတ္ထာ။ (၁၀၈)
- ၈။ မွန်း နာမ ယံကို့ ပါထေယျတ္တာယ ပဋိယတ္ထာ။ (၁၁၂)
- ၉။ ယ အတ္တာယ ဒီ။ တံ ဌာပေတာ အညံး စေတာပေတိ။ (၂၂၈)

- ၈။ အနာပတ္တီ ဂုဏ္ဏာယ ပရိတ္တံ့ ပရိယာပုဏာတီ။ (ပါစိတ်ပါဌိုး ၄၀၂)
- ၉။ သာ ပိဋ္ဌာယ စရတီ။ (၄၁၆)
- ၁၀။ တသာ မေ ဘဇ္ဇာ အယျာ အစွဲယ အစွဲယတော ပဋိဂုဏ္ဏာတု အကယတီ သံဝရာယ။ (၃၀)
- ၁၂။ စရ ဖြူဟရိယံ သမှာ ဒုက္ခသု အန္တကိရိယာယ။ (၃၀၄)
- ၁၃။ အနာပတ္တီ အညသွောယ ဘဏ္ဍာ မာတုဂါမော သုဏာတီ။ (၃၅)
- ၁၄။ ဂိလာနာ နာမ ဘိက္ခာနီ န သကြောတီ ဉာဝါဒါယ ပါ သံဝရာယ ပါ။ (၈၀)
- ၁၅။ ယသွောယ သနိုပတ်တော တံ ကမ္မာ ကရိသာမိ။ (၂၀၀)
- ၁၆။ ဆွဲဂိုယာ ဘိက္ခာနီယော ကယမ္မာ တံတွောယ ဥပသံဟရနိ ထဲသေ အသဒ္ဓသု ပဋိသေဝနွောယ။ (၂၇၄)
- ၁၇။ နိမန္တတော နာမ အနွဲတနာယ ပါ သွာတနာယ ပါ နိမန္တတော။ (၂၃၄)
- ၁၈။ ဂိလာနာ နာမ န သကြောတီ ပိဋ္ဌာယ စရတု။ (၁၁၂)
- ၁၉။ တေ ပဋိသေဝတော နာလံ အန္တရာယာယ။ (၁၇၅)
- ၂၀။ အလွှာ ပန် တေ ပဋိသေဝတော အန္တရာယာယ။ (၁၁၂)
- ၂၁။ တွေ့ တေ မေယပုရိသု ဘရိသာတီ ဒီယရတ္တံ့ အဟိတာယ ဒုရွာယ။ (၁၈၂)
- ၂၂။ သာ ဥပကင္း ကာလေ နာသက္ဌီ ပိဋ္ဌာယ စရတု။ (၂၂၇)
- ၂၃။ ကေမေကံ ဒသနာယ ဂွဲတီ။ အာပတ္တီ ဒုက္ခာသု။ (၁၄၁)
- ၂၄။ ကူး န သလွှာခါယ န ရတွောယ န ပါသာဒိကတာယ န အပငယာယ န ပိရိယာမြောယ သံဝတွဲတီ။ (၁၅၀)
- ၂၅။ ကူးမံ စိဝရံ ပိကပွနွောယ တုယံ ဒမ္မာ။ (၁၆၁)
- ၂၆။ ဆွဲဂိုယာ ဘိက္ခာ။ ပုန် ကမ္မာယ ဥကြောဇ္ဈိုး။ (၁၆၅)
- ၂၇။ သံယော ကူးနာမံ ဘိက္ခာနီ သမန့်ဘာသေယျ တသု ဝက္ခသု ပဋိနိသုရိယ။ (၂၇၃)
- ၂၈။ အမှကသု အယျာ ပါဝါရိကသု ယေရေ စိဝရတွောယ ပရိဂုဏ္ဏာရော နိက္ခာဖွော။ (၂၂၇)

ပါမိတ်အတွက် ပါဉ္စသီက္ခာ

၃၁

- ၂၉။ အမှုကသာ အယျေ အာပဏီကသာ ယူရေ ယာဂုအတ္ထာယ ပရိက္ခာရော နိက္ခာတ္ထား။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၃၃၀)
- ၃၀။ သာဇ္ဈာ သူန္တရိန္ဒဗုံး နူသေလုံး ဉာဏ်သံး အလဘမာနာ တေအေဝ အတ္ထာယ ဘိက္ခာနိုင်သုသာ ဘတ္ထာ အကာသီ။ (၂၇၃)

* * * * *

(မှ) ဟု ပေးရသော ပွဲမိရိဘတ်

- ၁။ အ-ထွက်-ကျ-ဆင်း၊ ကြောက်-တိတ်ခြင်း၊ သင်ခြင်း ရဲးစသည်။
- ၂။ ထိန္ဒိုင်း ယဉ်ဖြေား၊ ဂီဘတ်သည်၊ ရှုပြု ပခ္မား။
- ၃။ မှု-အပါဒိနာ၊ ကြိုယ်၊ ဒေါရ အပါဒိနာ။
- ၄။ သုဝဏ္ဏာ ပရိဟာယထာ။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၃၄၀)
- ၅။ ထုလွှာနနာ ဘိက္ခာနိုင် အတိလောဘန် သုဝဏ္ဏာ ပရိဟီနာ။ (၁၁၂)
- ၆။ ပုရိသော ဂါမကာ သာဝတ္ထာ အဂမာသီ။ (၃၅၂)
- ၇။ တေ ဘိက္ခာ တမှာ အာရိသာ ပလ္လာမိသု။ (၄၀၃)
- ၈။ အာယသွာ ကပိုတကော ဂိဟာရာ နိက္ခာမိတ္ထာ နိလိုနော အစ္စီ။ (၄၀၅)
- ၉။ ပါကာတိပါတာ (အဒိန္ဒာဒိနာ၊ အဗြဟ္မာစရိဟာ၊ မုသာဝိဒါ၊ သူရာမေရယ မန္ဒဗ္ဗာဒ္ဓနနာ၊ ဂိကာလသောနာ) ဝေရမဏ်း ဒွေ ဝသာနိ အပိုတိက္ခာမ္မ သမာဒိန်း သမာဒိယာမိုး။ (၄၂၀)
- ၁၀။ လူအိန် လသုဏာ ပရိဟာယသာတီ။ (၃၄၀)
- ၁၁။ ဟဏိတ် နာမ ဉာဏ်မှာ နိမ္မထုံး။ (၁၁၉)
- ၁၂။ အတိရိုက္ခာ နာမ ဘုတ္ထာဝိနာ ပဝါရိတောန အာသနာ အဂုဏ်တောန ကတ် ဟောတီ။ (၁၁၁)
- ၁၃။ ဒွေးပတ္တုပူရေ့ ပဋိဂ္ဂဟောတွာ တတော နိက္ခာမနောန ဘိက္ခာ ပသီတ္ထာ အာစိကိုတ္ထုံး။ (၁၁၉)
- ၁၄။ အညာတိကာ နာမ မာတိတော ပါ ပိတိတော ပါ ယာဝ သတ္တုမှ ပိတာမဟ ယုရီ အသမ္မဒိုး။ (၈၆)

- ၁၂။ ပရာမသနဲ့ နာမ ကူတောစိတော စ သဇ္ဈာပနဲ့ (ပါစိတ်ပါဉ္စ၊ ၂၇၆)
- ၁၃။ နိသာရဏိယနှို သံယုဗ္ဗ နိသာရီယတီ။ (၂၀)
- ၁၄။ အနွှေ့မှုသံ ဘိက္ခုနှိုယာ ဘိက္ခုသံယတော ဒွဲ ဓမ္မာ ပစ္စာသီတဗ္ဗ။
(၇၅)
- ၁၅။ န ဝတ နော ကူတော ပုဇွဲ ဉြိပါဒေး ဒံ ကူဇ္ဈာ ဘူတပုဇ္ဈာ ပုထ
အယျာသု စုဇ္ဈာန္တကသု။ (၇၇)
- ၁၆။ ဘဂဝါ တတောဝ ပန္နိဝတ္ထိတွာ ဘိက္ခု။ အာမန္တာသီ။ (၂၁)
- ၁၇။ ရာဇာ သယနိယရာ နိက္ခုဇ္ဈာ ဟောတီ။ (၂၀)
- ၁၈။ မဟေသီ သယနိယရာ နိက္ခုဇ္ဈာ ဟောတီ။ (။)
- ၁၉။ ခတ္တိယော နာမ ဥာတော သုဇ္ဈာတော ဟောတီ မတိတော စ ပိတိတော
၀။ (၂၀)
- ၂၀။ ရာဇာ ကာလေ သေနဲ့ ဥယျာဉ်ဇော် အန္တရာမဂ္ဂတော နိဝတ္ထာပေတီ။
(၂၀၈)
- ၂၁။ ကထ ဟဲ နာမ ဘိက္ခုနှို ကော ဂကာမှာ ဉာဟီယိသုတီ။ (၂၉၅)
- ၂၂။ အနာပတ္တိ ယရတော နိဟရိတွာ ဒေါ်။ (၂၃၄)
- ၂၃။ အနွှေ့သာ ဒေါ မဂ္ဂိုကာ ဒေါ် အာယသွှေ့ အာနှုနဲ့ ဒူရတောဝ အာဝစ္ဆား။
(၂၀၇)
- ၂၄။ အနွှေ့သံသု ဒေါ ထေရာ ဘိက္ခု။ အာယသွှေ့ နှုနဲ့ ဒူရတောဝ အာာစ္ဆား။
(၂၂၅)
- ၂၅။ ဒီသွာန “ဘဂဝါ အာဂ္ဂ္ဂတီ”တိ အာသနာ ဂုဏ္ဍဟနှို။ (။)
- ၂၆။ တတော စိဝရဲ အာဟရာပေတွာ ဘာဇ္ဇာ။ (၂၂၇)
- ၂၇။ တတော တရှေ့လံ အာဟရာပေတွာ ယာရုံ ပစာပေတွာ ပရီသူဇ္ဈာထာ။
(၃၃၀)
- ၂၈။ ယရတော စ နိက္ခုနဲ့ နိစွာဘ္ဇာ ပစ္စား။ (၉၂)
- ၂၉။ အညာတရော ဘိက္ခု ရာဇေဟာ ပုဇ္ဇာတော ဉာတိကုလံ အကမာသီ။ (၉၂)

(ကြောင့်) ဟု ပေးရသော ပည့်မီရိဘတ်

- ၁။ (ကြောင့်)က ဖော်, ကျိုး-စိုလ်တဲ့, ခွဲ့၍ သိပော့။
- ၂။ ဆန္ဒ၊ ဒေါသာ မောဟာ ဘယာ ကရောနဲ့ ဥန္ဓာပေတီ ဝါ နိယျတီ ဝါ။
(ပါစိတ်ပိဋ္ဌ၊ ၅၇)
- ၃။ ယေ မယံ အာနိဝေဟေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဒါရသာ ကာရဏာ သေနာယ အာဂ္ဂာမ။
(၁၃၉)
- ၄။ အနာပတ္တီ တထာရူပွဲစွဲယာ။ (၁၄၁)
- ၅။ န ဒေါ မယံ အာရှသော တံ့ကာရဏာ ထောက် ထောက် ပို့ဂုဏာမ။
(၁၀၃)
- ၆။ ယမ္မာ မယံ အပေါ် ဂန္ဓိယျာမ ဉာဏ်ဒသ ကာရဏာ။ (၇၉)
- ၇။ တသွာ မမွေ န ဝို့မို့။ (၂၆၈)
- ၈။ ယမ္မာဟံ အတ္ထာယ ဘိက္ခိနှင့်သယသာ ဘတ္ထံ အကာသီ အယျာယ သုန္တရီ
နန္ဒာယ ကာရဏာ။ (၂၇၄)
- ၉။ ယောဟံ လူတို့ယာ ကာရဏာ ရသော အမ့် အဝဟရာမို့။ (၂၆၈)
- ၁၀။ ယေ မယံ အာနိဝေဟေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဒါရသာ ကာရဏာ ဥယျာဝိက် အာဂ္ဂာမ။
(၁၄၂)
- ၁၁။ အနာပတ္တီ အာဗာဝပစွဲယာ။ (၃၄၁)
- ၁၂။ ယမ္မာ မယံ ဘဇ္ဇာ ဘတ္ထံ ကရိုမှ အယျာသာ ဥပန္နန္ဒသ ကာရဏာ။ (၁၃၂)
- ၁၃။ ကထံ ဟိ နာမ တုမေ့ ဘိက္ခိဝေ ဥဒရသာ ကာရဏာ ဂိုဟီနဲ့ အညာမညာသာ
ဥတ္ထရီမန္ဒသစမွဲသာ ဝဲ့၏ ဘာသိသာထဲ။ (၃၇)
- ၁၄။ အယျာ ဒေါ ဆန္ဒပို (ဒေါသာပို၊ မောဟာပို၊ ဘယာပို) ဂန္ဓိယျာ။ (၃၀၇)

* * * *

(မှ) ဟု ပေးရသော (ထော) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျေမား

- ၁။ ကုတော တယာ အာရှသာ ပိဇ္ဇာ လန္တာ။ (ပါစိတ်ပိဋ္ဌ၊ ၁၂၂)
- ၂။ ကုတော တုမေ့ဟိ အာရှသာ ခါဒနီယံ လန္တာ။ (၁၁၅)

- ၃။ နဲ့ ဝတေ နော လူတော ပုဇွဲ ဝေရှုပါ ဘိက္ခာ။ (ပါစိတ်၊ ၄၆)
- ၄။ မဂ္ဂသုပါ ပိုင်သုပါ ပုရတောပါ ပစ္စတောပါ သူလမ္မန္တိ။ (ပုဂ္ဂ)
- ၅။ နဲ့ ပစ္စတော ဂါးနောနဲ့ ပုရတော ဂါးနော အဂိုလာနသု ဓမ္မာ ဒေသော-
တဗ္ဗာ။ (မြို့)
- ၆။ နဲ့ ထူပကတော သူမနိတွာ ပိုမျှပါတော ဘုံးတဗ္ဗာ။ (ပုဂ္ဂ)
- ၇။ တတော စီဝရု အာဟရာပေတွာ ဘာဇေတ်။ (၃၂၇)
- ၈။ တတော တရှုံးလု အာဟရာပေတွာ ယာရု ပစာပေတွာ ပရီဘုဒ္ဓဝေ။
(၃၃၀)
- ၉။ တတော တရှုံးလေ အာဟရာပေတွာ ယာရု ပစာပေတွာ ပရီဘုဒ္ဓယ။
(၃၃၂)
- ၁၀။ သော ဗြာဟွေဏော ယရတော နိုက္ခာပေသီ။ (၃၆၀)
- ၁၁။ ဘဂို တတောဝ ပိုးနိုဝင်းတွာ ဘိက္ခာ။ အာမနောသီ။ (၂၁)
- ၁၂။ တတော ယဲ လူဇွဲယျာသီ၊ တဲ့ အာဟရာပေယျာသီ။ (၃၂၅)
- ၁၃။ လူတော ဟတ္ထိ (အသာ၊ ရထာ၊ ပတ္ထိကာ) ဟောန္တာ။ (၁၄၂)
- ၁၄။ ပစ္စတော ဂါးနော တုရံ့တော ဂါးတိ သောသာမိတီ။ (၁၉၈)
- ၁၅။ ပုရတော ဂါးနော ပြဟိယျာတီ သောသာမိတီ။ (၁၁၃)

* * * *

(အောက်၊ ထက်) ဟု ပေးရသော ပွဲမိပိဘတ်နှင့် တောပစ္စည်း:

- ၁။ အကောင်းထူးက, (ထက်)ပေးရ, (အောက်)က မကောင်းထူး။
- ၂။ အာယသွာ နနော စတုရုံးလောမကော ဘဂဝတာ။ (အောက်) (ပါစိတ်၊
ပုဂ္ဂ)
- ၃။ တတော (ထက်) ဥက္ကား အဒေါ်း။ (တတော-အောက်) ဥမာကာ
အဒေါ်း။ (မြို့)
- ၄။ ဗြာကာ ဘိက္ခာနိုင်ယော အယျာယ သုန္တရိန္တယ (ထက်) ဝန္တတရာ။ (၂၇၃)

- ၄။ ဖွေကာ (ဘိက္ခာနိယော အယျာယ သုန္တရီနန္ဒယ) (အောက်) နိဝင်တရာ။
(ပါမစ်ပိဋ္ဌ၊ ၂၇)
- ၅။ တတော (ထက်) ဉာဏ်ဖြေ အပဖွေး။ (တတော-အောက်) ဉှေမကော
အပဖွေး။ (၃၁)

* * * *

(၅) ဟူ ပေးရသော (တော)ပစ္စည်း

- ၁။ အန္တသာ ခေါ် အာယသ္ဌာ ဉာဏ်န္တာ ဘဂဝန္တာ ဗုရတောဝ အာဂါဓိန္တာ။ (ပါမစ်
ပိဋ္ဌ၊ ၂၁)
- ၂။ အန္တသံသု ခေါ် ထောရာ ဘိက္ခာ။ အာယသ္ဌာ နန္တာ ဗုရတောဝ အာဂါဓိန္တာ။
(၂၂၅)
- ၃။ ဆွဲရိတ်ယာ ဘိက္ခာ။ ပုရတောပိ ပစ္စတောပိ ဉှေလမ္မန္တာ နိဝင်သေန္တာ။ (ပါရုပန္တာ)
(၂၇၉၊ ၂၇၀)
- ၄။ ယော အနာဒရိယု ပဋိန္တာ ပုရတောပိ ပစ္စတောပိ ဉှေလမ္မန္တာ နိဝင်သေတိ။
(၁၁၁)
- ၅။ ယော အနာဒရိယု ပဋိန္တာ ပုရတောပိ ပစ္စတောပိ ဉှေလမ္မန္တာ ပါရုပတိ။
(၂၄၀)
- ၆။ ယော အနာဒရိယု ပဋိန္တာ ကေတော ပါ ဉာဏ်တော ပါ ဉာဏ်ပိတ္တာ အန္တရု
ယရော ကုစ္စတိ။ (နိသီဒတ်) (၂၄၂)
- ၇။ ယော အနာဒရိယု ပဋိန္တာ ကေတော ပါ ဉာဏ်တော ပါ ခမ္မာ ကတ္တာ အန္တရု
ယရော ကုစ္စတိ။ (နိသီဒတ်) (၂၄၂)
- ၈။ ပုရတောပိ ပစ္စတောပိ အာကမ္မန္တာ အာဟိဏ္ဏန္တာ။ (၃၆၆)
- ၉။ သာ လူလှို့ အာယသ္ဌာတော အနုရှုခွဲသု ပုရတော စက်မတိပိ တိုင်တိပိ။
(၂၆)
- ၁၀။ အန္တသံသု ခေါ် ဂေါပါလကာ ... ဘဂဝန္တာ ဗုရတောဝ အာဂါဓိန္တာ။ (၁၄၄)
- ၁၁။ အန္တသာ ခေါ် သုန္တရီနန္ဒာ သာင့် ဗုရတောဝ အာဂါဓိန္တာ။ (၂၇၄)

- ၁၂။ တဒါ ကူမံ စိဝရဲ ပါရ့ပိတ္တာ ဘိက္ခုနိသံယသု ပိဋ္ဌတော ပိဋ္ဌတော အာဂလ္ဗ။
(ပါစိတ်ပါ၌၊ ၈၅)
- ၁၃။ တဒါ ကူမံ စိဝရဲ ပါရ့ပိတ္တာ ဘိက္ခုနိသံယသု ပိဋ္ဌတော ပိဋ္ဌတော အာဂလ္ဗတိ။
(၁၁)

* * * *

(အားဖြင့်) ဟု ပေးရသော (တော) ပစ္စည်း

- ၁။ အာသယတော ဘိက္ခုဝဝ မောယပုရိသော ဝေဒီတာမ္မာ။ (ပါစိတ် ၂၁)
- ၂။ ယော အစွဲယံ အစွဲယတော ဒီသွာ ယထာမဲ့ ပဋိကရောတိ။ (၃၁)

* * * *

(ကြောင့်) ဟု ပေးရသော (တော) ပစ္စည်း

- ၁။ ဂုစ္စထ ဘင္းထ ယတော အယျာသု ဘိက္ခာ ဒီန္တာ။ (ပါစိတ်ပါ၌၊ ၁၂၆)
- ၂။ ယတော စ ခါ တံ့ ဘဂိန် အစွဲယံ အစွဲယတော ဒီသွာ ယထာမဲ့ ယဉ်ကရောသီ။ (တတော) တ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဗာမ။ (၃၀)

* * * *

(၅) ဟု ပေးရသော ဆုတ္တိရိဘတ်

- ၁။ (၅)ဟု ပေးရ, သမ္မတ, ကြိယ သမ္မန္ဒြီ။
- ၂။ အနာပတ္တီ န ပိယကမျာသု န ဘေဒီပိပိယသု။ (ပါစိတ်ပါ၌၊ ၂၄)
- ၂။ အနာပတ္တီ အွေ့ပုရောက္ခာရသု ဓမ္မပုရောက္ခာရသု အနုသာသန်ပုရောက္ခာရသု ဥမ္မာတ္ထာကသု ဒီတ္ထာတ္ထာသု ဝေဒနာဇူသု အာဒီကမ္မာဂသု။
(၁၉)
- ၃။ အနာပတ္တီ အဇာနန္တသု ဂိလာနသု ဝါသွာပကတသု။ (၂၄၃)
- ၄။ အနာပတ္တီ ဉာတာကာနံ ပဝါရိတာနံ။ (၁၀၉)

- ၅။ အနာပတ္တိ အဇာနနှစ်ယာ အသာဒီယနှစ်ယာ ဉာမ္မတ္ထိကာယ ဒီတ္ထိတ္ထာယ
ဝေဒနာတ္ထာယ အာဒီကမ္မာကာယ။ (ပါစိတ်ပါဉ္စ၊ ၂၇၉)
- ၆။ အနာပတ္တိ အသမန္တဘာသနှစ်ယာ ပဋိနီသုဇ္ဈိနှစ်ယာ။ (၂၈၄)
- ၇။ အနာပတ္တိ အဆိုနှစ်ပိုင်ရိုကာယ ဝါ၊ နှုန်းဝိုင်ရိုကာယ ဝါ။ (၃၆၆)
- ၈။ စီဝရဒါနသမယော နာမ အနတ္ထတော ကထိနေ ဝသာနသု ပို့မော
မာသော။ (၁၀၁)
- ၉။ တသေ ဝစနေန ပဋိဂ္ဂဏ္ဍာတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ခိုဋ္ဌသု။ (၁၁၄)
- ၁၀။ မံသံ နာမ ယေသံ မံသံ ကပွတ်၊ တေသံ မံသံ။ (၁၁၉)
- ၁၁။ ဂိလာနော နာမ ယသု ဝိနာ ပဏီတဘောဇ္ဇာနီ န အသု ဟောတိ။
(၁၁၉)
- ၁၂။ အသုနူပဟရု ဝါ သဝန္တပဟရု ဝါ ဝိဟောန္တသု အာပတ္တိ ဒုက္ခိုဋ္ဌသု။ (၁၂၅)
- ၁၃။ ဇူမသု ဝစနီ အကတံ ဘဝိသုတိ။ (၁၀၀)
- ၁၄။ ကော တော မိဇ္ဈား ဝါ သန္တိဇ္ဈား ဝါ။ (၁၆၁)
- ၁၅။ တေသံ သန္တက် ပရိဘုွှု ဝါ ဝိသုဇ္ဈိုဟီ ဝါ ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရောဟီ။
(၁၁၁)
- ၁၆။ အနာပတ္တိ တသေ ဝါ ဝိသုသဇ္ဈား ပရိဘုွှုတိ။ (၁၁၁)
- ၁၇။ အနာပတ္တိ န မရဏာခိုပါယသု။ (၁၆၄)
- ၁၈။ ယတ္ထ တုမှာက် ဒေယျဝဇ္ဈား ပရိဘောဂံ လဘောယျ။ (၂၀၅)
- ၁၉။ ယတ္ထ ဝါ ပန တုမှာက် ဓိတ္ထံ ပသီဒေတိ၊ တတ္ထ ဒေထာ။ (၁၁၁)
- ၂၀။ ဇူန္တခိုလော နာမ သယနိယရသု ဉာမ္မရော ဂုစ္စတိ။ (၂၀၉)
- ၂၁။ သယနိယရု နာမ ယတ္ထ ကတ္ထံ ရရညှာ သယနံ ပည္တံ ဟောတိ။ (၁၁၁)
- ၂၂။ န မေ ဘော ပစ္စသတာနီ၊ သဟသံ မေ။ (၂၀၀)
- ၂၃။ အနာပတ္တိ ပသုက္ကလသည်သု။ (၂၁၃)
- ၂၄။ အညာတကော အညာတိကာယ ပတိရုပံ ဝါ အပွတ်ရုပံ ဝါ သန္တံ ဝါ
အသန္တံ ဝါ။ (၂၂၈)
- ၂၅။ အကောလော အမွှုသု။ (၂၇၇)
- ၂၆။ ရညှာ အမွှု ဂုဏ်လော ဟောတိ။ (၁၁၁)

- ၂၇။ ယော တိုသာ အဝရွှေ့၊ မယ့်သော အဝရွှေ့။ (ပါစိတ်ပါဌီ၊ ၂၉)
- ၂၈။ ယော တိုသာ အယော မယ့်သော အယော။ (။)
- ၂၉။ ယော တိုသာ အကိုဗို့၊ မယ့်သာ အကိုဗို့။ (။)
- ၂၁။ ယော တိုသာ အလာဘော၊ မယ့်သာ အလာဘော။ (။)

* * * *

(သည်) ဟု ပေးရသော ဆဋ္ဌဝိဘတ် (ကံဟောဝါကျ)

- ၁။ ကံဟောဝါကျမှာ၊ ကူးလွှားဟာ၊ ရဲခါ ဆဋ္ဌတည်း။
- ၁။ ကာကာ စသာ အမနာပါ ဟောနှီး။ (ပါစိတ်ပါဌီ၊ ၁၆၃)
- ၂။ အမနာပါ ဒေ ကာကာ။ (။)
- ၃။ ခုဂ္ဂတိယဝ (သုဂ္ဂတိယဝ) တုယ့် ပါဌီကာခါ။ (၉)
- ၄။ အညာတရိသာ ဉဲထိုယာ အာဝသထာဝါရဲ ပညာတွဲ ဟောတိ။ (၂၉)
- ၅။ အမှာကမြို့ (မန်သာတွဲ) ခုထွေး။ (၁၃၉)
- ၆။ ကို ဘန္တော် အယျာနဲ့ ခုလွှာဘွဲ့ မနာပစ္စာ။ (၁၄၅)
- ၇။ အတွောရသော ကာပေါတကာ နာမ ပသန္တာ ဘိကျိုးနဲ့ ခုလွှာဘာ စ မနာပါ စ။ (။)
- ၈။ အညာတရိသာ ပူဂသာ သံပသာ သစိဝရဘတွဲ ပနိုယတွဲ ဟောတိ။ (၂၀၃)
- ၉။ အမှာကံ သံပသာ အနှစ်သံ သစိဝရဘိကျာ ပညာတွဲ။ (။)
- ၁၀။ အဖွဲ့ ဉဲမေသံ ကတ် ပါ ကရိသာနှီး ပါ။ (၂၀၇)
- ၁၁။ ငံ တုမှာကံ ဥသော အတွော ပရိဂ္ဂဟိတာ ဘဝိသနှီး။ (၃၆၅)
- ၁၂။ အမှာကံ ကတ်နဲ့ အတွောတံ ကာလစိဝရဲ။ (၃၂၀)
- ၁၃။ ခုဂ္ဂတိယဝ (သုဂ္ဂတိယဝ) တသာ ပါဌီကာခါ။ (၂၃)
- ၁၄။ ခုဂ္ဂတိယဝ (သုဂ္ဂတိယဝ) တေသံ ပါဌီကာခါ။ (။)
- ၁၅။ ကသာ သမ္မတဲ့ န မနာပဲ။ (၉၇)
- ၁၆။ အညာတရိသာ ပူဂသာ အာဝသထာဝိရွှေ့ ပညာတွဲ ဟောတိ။ (၅၅)
- ၁၇။ ယေသံ တံ အမနာပဲ။ (၂၀၈)

ပါမိတ် ပါဉ္စသီကွာ

၃၉

- ၁၈။ တထာရူပသာ ဓမ္မာ ဗဟိသုတေသန ဟောနှင့် ဇတ် ဝစသာ ပရီစိတာ။
(ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၇၄)
- ၁၉။ ယောဂျောန ဘိက္ခာနှင့် ပိယော ဟောတိ မနာပေါ်။ (၁၁)
- ၂၀။ ဥာတေသံပသာ ကထိန် အထွေတံ ဟောတိ။ (၃၇)
- ၂၁။ တဒါပိ မေ ဘိက္ခာစေ အမနာပါ ခုံသနာ ဝမ္မနာ။ (၈)
- ၂၂။ ပဋိနှင့် ပဋိသံဝေဒီတံ။ (၂၃၆)
- ၂၃။ ကေသာ စောင် ဘိက္ခာနော အနုပသာဒီတော်။ (၂၃၀)

* * * *

(တွင်) ဟု ပေးရသော ဆုတ္တိဘတ်

၁။ အပေါင်းထဲမှ, ဓိတ်နှင့်ပြု, ပါင်းက အနက် (တွင်)။

၂။ ထိုအပေါင်းသည်, သတ္တိ, ဆုတ္တိ ရှိသည်ပင်။

၃။ စိဝရံ နာမ ဆန္ဒ် စိဝရံနှင့် အညာတရံ စိဝရံ။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၁၅၉)

၄။ တိဓမ္မာ ခုံဓမ္မာကရဏာန် အညာတရံ ခုံဓမ္မာကရဏာ အာဒီတွဲ။ (၁၁)

၅။ စိဝရံ နာမ ဆန္ဒ် စိဝရံနှင့် အညာတရံ စိဝရံ ပိကပွဲနပဂံ ပစ္စိုံး။ (၁၆၀)

၆။ ယောသံ ဘိက္ခာန် အညာတရံ ဝါ အညာတရံ ဝါ အာပစ္စတီ။ (၃၀၇)

၇။ ပဋိနှင့် ဘောဇာန် အညာတရံ ဘောဇာန် ဘုဇ္ဇနသု။ (၃၄၅)

၈။ အကြောသေယျာတိ အသဟိ ဝါ အကြောသဝတ္ထု၍လို အကြောသတိ တောသံ ဝါ အညာတရေန။ (၄၀၆)

၉။ နိမိန္ဒီတာ နာမ ပဋိနှင့် ဘောဇာန် အညာတရေန ဘောဇာန် နိမိန္ဒီတာ။ (၄၀၉)

၁၀။ ဘုဇ္ဇာရီ နာမ ပဋိနှင့် ဘောဇာန် အညာတရံ ဘောဇာန် အန္တမသော ကုသရွေနပိ ဘုဇ္ဇာ ဟောတိ။ (၁၁၀)

* * * *

(သည်၊ စဉ်) ဟု ပေးရသော ဆိုဒိဘတ်

- ၁။ မလေးတားအပ်, (သည်-စဉ်) မှတ်, သက်လတ် (၂) ဂိဘတ်။
 ၂။ ဂိဘတ်ဆို, သတ္တမီ, နှစ်လီ သက်ဟု မှတ်။
 ၃။ မလေးတားတတ်, မလေးအပ်, နှစ်ရပ်ကြိယာ။
 ၄။ (စဉ်) ဟု ပေးရာ, ကတ္တားမှာ, ပေးပါ (သည်) ဟုသာ။
 ၅။ (အပ်စဉ်) ပေးရာ, ကုပ်မိမှာ, ပေးပါ (ကို) ဟုသာ။
 ၆။ ကြိယာနှစ်ပါး, က ကတ္တား, ခွဲခြား သိကြရာ။
 ၇။ (စဉ်) ရဲ, ကတ္တား, ကုသည်ကား, တူဖြား လိုင် ဂိဘတ်။
- ၈။ ယာ ပန သိက္ခာနှိ သိက္ခာသာ ဘုဇ္ဇန်သာ ပါနီယေန ဝါ ဂိဂုပ္ပနေန ဝါ ဥပ
 တိငြေယျ။ (ပါစိတ်ပို့၊ ၃၄၅)
 ၉။ သာ သိက္ခာနှိ သိက္ခာသာ ဘုဇ္ဇန်သာ ပါနီယေန စ ဂိဂုပ္ပနေန စ ဥပတို့တွာ
 အစွာဝဒတိ။ (၁၁)

* * * * *

(ကို၊ သို့) ဟု ပေးရသော ဆိုဒိဘတ်

- ၁။ နောက်ပုဒ်နက်မှာ, ခြင်း-တတ်ပါ, ကြောင်းပါ ကံနက်ပေး။
 ၂။ အာပတ္တီ ဝါစာယ ဝါစာယ ပါစိတ်ယသာ။ (ပါစိတ်ပို့၊ ၉)
 ၃။ အာပတ္တီ ဝါစာယ ဝါစာယ ဒုက္ခာနသာ။ (၁၅)
 ၄။ အာပတ္တီ ဝါစာယ ဝါစာယ ဒုက္ခာသိတသာ။ (၁၇)
 ၅။ ဘဏ္ဍာန်သာ ပဋိအနန်သာ အာပတ္တီ ပါစိတ်ယသာ။ (၄၃)
 ၆။ န ပဋိအနန်သာ အာပတ္တီ ဒုက္ခာနသာ။ (၁၁)
 ၇။ သော ဘိက္ခာ ပထမသာ ရုပ်နသာ လာဘီ။ (၄၄)
 ၈။ သော ဘိက္ခာ စတုတ္ထသာ ရုပ်နသာ လာဘီ။ (၁၁)
 ၉။ သော ဘိက္ခာ အပွဲကိုဟိတသာ သမဂ္ဂသာ လာဘီ။ (၄၅)
 ၁၀။ သော ဘိက္ခာ အပွဲကိုဟိတယ သမဂ္ဂပတ္တယ လာဘီ။ (၁၁)

- ၁၀။ တိသုဒ္ဓံ ဝိဇ္ဇန် လာဘိမ့်။ (ပါမီတ်ပါဉိ၊ ၃၉)
- ၁၁။ စတုနှဲ ကူးပါဒါန် လာဘိမ့်။ (။)
- ၁၂။ ပွဲနှဲ ဗလာန် လာဘိမ့်။ (။)
- ၁၃။ သတ္တာနှဲ ဗောဇူးပါန် လာဘိမ့်။ (၄၀)
- ၁၄။ အရိယသု အငြောကသု မဂ္ဂသု လာဘိမ့်။ (။)
- ၁၅။ အရဟတ္တာသု လာဘိမ့်။ (။)
- ၁၆။ အသုကော ဘိက္ခာ ပထမသု (ဒုတိယသု၊ တတိယသု၊ စတုတ္ထသု)
ရျာနသု လာဘိ။ (၃၆)
- ၁၇။ ဦးနက်ပိသတိဝသော ဘိက္ခာဝ ပုဂ္ဂလော အက္ခာမော ဟောတိ သိတေသာ
ဥဏ္ဏသု နိယ္ဇာယ ပိပါသာယ ခုံသု ... သမ္မသုန် ခုရှုတ္ထန် ခုရာဂတာန်
ဝစနပထာန်။ (၁၇၀)
- ၁၈။ ညွှန်နှဲန် သာရီရိရာန် ဝေဒနာန် ဒုက္ခာန် အနိမိဝါသကအတိကော ဟောတိ။
(။)
- ၁၉။ ယသာယသွေတော ခမတိ ကူးတ္ထန္တာမသု ဘိက္ခာနာ ဘိက္ခာနောဝကသု
သမ္မတိ။ (၇၂)
- ၂၀။ ယသာယသွေတော ခမတိ ကူးတ္ထန္တာမသု ဘိက္ခာနာ မောဟသု ရောပနာ။
(၁၉၁)
- ၂၁။ သော ဥပါသကော ဘဝတော ဂါရဝဝန ရာဇာန် ပသေနဒီ ကောသလံ
နေဝ အဘိဝအေသိ။ (၂၀၆)
- ၂၂။ ယသာယသွေတော ခမတိ ကူးတ္ထန္တာမသု ကုလသု သေက္ခသမ္မတိယ
ဒါန်။ (၂၃၂)
- ၂၃။ ဒုမ္မကူးန် ဘိက္ခာန်န် နိဂုဟာယ။ (၂၇၅)
- ၂၄။ ယသာ အယျာယ ခမတိ ကူးတ္ထန္တာမယ ဘိက္ခာန်ယ သမနဘာသနာ
တသု ဝတ္ထာသု ပဋိနိသွေးယုံယ။ (၂၈၃)
- ၂၅။ ယသာ အယျာယ ခမတိ ကူးတ္ထန္တာမယ ဘိက္ခာမာနာယ ၆၆ ဝသာန်
ဆသု စမ္မသု ဘိက္ခာသမ္မတိယ ဒါန်။ (၄၂၀)

- ၂၆။ ယသာ အယျာယ မဟတီ ဂူတ္ထန္တာမာယ ဒွေ ဝသာနိ ဆသု ဓမ္မသု သိကြိတသိက္ခာယ သိက္ခာမာနာယ ရှုံးနသမ္မာတိယာ ဒါနီ။ (ပါစိတ်၊ ၅၂၂)
- ၂၇။ ယသာ အယျာယ မဟတီ ဂူတ္ထန္တာမာယ ပရိပုဇ္ဈာဒီဒသဝသာယ ဂိုလီ ဂတာယ ဒွေ ဝသာနိ ဆသု ဓမ္မသု သိက္ခာသမ္မာတိယာ ဒါနီ။ (၄၂၆)
- ၂၈။ ယသာ အယျာယ မဟတီ ကူတ္ထန္တာမာယ ပရိပုဇ္ဈာဒီဒသဝသာယ ဂိုလီ ဂတာယ ဒွေ ဝသာနိ ဆသု ဓမ္မသု သိကြိတသိက္ခာယ ရှုံးနသမ္မာတိယာ ဒါနီ။ (၄၂၇)
- ၂၉။ ယသာ အယျာယ မဟတီ ကူတ္ထန္တာမာယ အြားရသဝသာယ ကုမ္ပဏီ-ဘူတာယ ဒွေ ဝသာနိ ဆသု ဓမ္မသု သိက္ခာသမ္မာတိယာ ဒါနီ။ (၄၃၅)
- ၃၀။ ယသာ အယျာယ မဟတီ ကူတ္ထန္တာမာယ ပရိပုဇ္ဈာဒီသတိဝသာယ ကုမ္ပဏီ-ဘူတာယ ဒွေ ဝသာနိ ဆသု ဓမ္မသု သိကြိတသိက္ခာယ ရှုံးနသမ္မာတိယာ ဒါနီ။ (၄၃၇)
- ၃၁။ ယသာ အယျာယ မဟတီ ကူတ္ထန္တာမာယ ပရိပုဇ္ဈာဒီဒသဝသာယ သိက္ခာ ရှုံးနသမ္မာတိယာ ဒါနီ။ (၄၃၀)
- ၃၂။ ယသာယသွေတော မဟတီ ကထိနသာ ဉာဏ်ရော်။ (၃၇၇)
- ၃၃။ ထေရာ သိက္ခာ။ လာဘနော ဟောနှင့် စိပိပိုးပါတသေနာသနိုင်လနုပ္ပါယ ဘေသဇ္ဇာရှုန်း။ (၇၂)

* * * * *

(၄၅) ဟု ပေးရသော သတ္တိပိဋကတ်

၁။ (၄၅) ဟု ပေးရ၊ အာဘရ၊ ကြိုယ အာမေယ်မည်။

- ၁။ အာယသွာ ဥပနန္တာ ဉာဇွဲ မဇွဲ သယတိ။ (ပါစိတ်ပါ၏၂၁)
- ၂။ အနာပတ္တီ အန္တရာရာမော သိက္ခာနှင့်ပသယော တိပိုးယသယျာယ၊ ဝိုင်္ဂာ ပနေ (ဒေတိ)။ (၂၂၉)
- ၃။ အနာပတ္တီ ယတ္ထ န ဒီနှံး၊ တတ္ထ ဒီပေတိ။ (၂၃၁)

ပါမိတ် ပါဉ္စသီက္ခာ

၄၃

- ၄။ အနာပတ္တီ နိစွာဘတ္ထာ၊ သလာကဘတ္ထာ၊ ပက္ခိကော၊ ဥပါသတိကော၊ ပါဉ္စပဒီကော။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၂၃၄)
- ၅။ အနာပတ္တီ ပဋိသံပဒီတော့။ (၂၃၈)
- ၆။ အနာပတ္တီ အာပဒီသု။ (၂၃၉)
- ၇။ အနာပတ္တီ ခွဲကော လလာဖလေ ဥဗ္ဗာရိဘင်္ဂ။ (၂၅၄)
- ၈။ အနာပတ္တီ ဥဗ္ဗာရိဘင်္ဂ။ (၂၅၁)
- ၉။ အနာပတ္တီ ရသရသေ။ (။)
- ၁၀။ အနာပတ္တီ သမယော။ (၈)
- ၁၁။ အနာပတ္တီ နိတိပရိယာယော၊ ဦးနကဒ္ဓတိပရိယာယော၊ လေဇော၊ ဂုဟာယာ၊ တိကာကုဋ္ဌကာယာ။ (၆၉)
- ၁၂။ အနာပတ္တီ အဝေဟာသကုဋ္ဌကာယာ၊ သီသယူဌာယာ။ (၆၇)
- ၁၃။ အနာပတ္တီ သဗ္ဗာဆ္စာ သဗ္ဗာအပရိစ္စာ သဗ္ဗာပရိစ္စာ သဗ္ဗာအဆ္စာ ယော် ယျော် အဆ္စာ ယော်ယျော် အပရိစ္စာ။ (၃၁)
- ၁၄။ အနာပတ္တီ အဂ္ဂဇ္ဈာ အနုဝါတော် ပရိဘဏ္ဍာ။ (၁၅၉)
- ၁၅။ အနာပတ္တီ တထာရူပေ အွားယိုကေ ကရာဏီယော။ (၂၁၆)
- ၁၆။ အနာပတ္တီ အာယာဂေ ကာယာနှင့် အံသဗ္ဗာကေ ပတ္တာထိကာယ ပရိသာဝန်။ (၂၂၀)
- ၁၇။ အနာပတ္တီ အန္တာအရှေ့ကော်။ (၃၂၀)
- ၁၈။ အနာပတ္တီ ပလဏ္ဍာကေ ဘာဗ္ဗနကေ ဟရှိတကေ စာပလသုဇော သူပသမ္မာကေ မံသသမ္မာကေ တေလသမ္မာကေ သာမြေပေ ဥဗ္ဗာရိဘင်္ဂ။ (၃၄၀)
- ၁၉။ အနာပတ္တီ အဝေဇ္ဇာ ဆဇ္ဇာတိ။ (၃၄၈)
- ၂၀။ အနာပတ္တီ ဆော်မရိယာဒေ ဆဇ္ဇာတိ။ (၃၅၀)
- ၂၁။ အနာပတ္တီ ဆော် အပွဲ့သုယော ဂါဇ္ဇာတိ။ (၃၈၈)
- ၂၂။ အနာပတ္တီ အာရာမေ အာရာမူပတေရေ ကရေတိ။ (၄၅၂)
- ၂၃။ အနာပတ္တီ ပုံမွေ ဂိုလ်သမာရမ္မာ။ (၉၃)
- ၂၄။ အနာပတ္တီ ပုံ ဘောဇ္ဇန် ဌာပတ္တီ သဗ္ဗာ။ (၉၇)

- J၆။ အနာပတ္တီ သကဗလေန ဂါမေန နိမန္တိတော တာဆွဲ ဂါမ ယတ္ထ ကတ္ထိ
ဘုရွှတ်ပါ။ (ပါစိတ်ပါဉိုး၊ ၁၀၆)
- J၇။ အနာပတ္တီ သကဗလေန ပူဂေန နိမန္တိတော တာဆွဲ ပူဂေ ယတ္ထ ကတ္ထိ
ဘုရွှတ်ပါ။ (၁၀၆)
- J၈။ အနာပတ္တီ ဥဒကဒန္တပေါ်နေ။ (၁၂၂)
- J၉။ အနာပတ္တီ သူ့ပသဗ္ဗာကေ မံသသဗ္ဗာကေ တေလသဗ္ဗာကေ အာမလက
ဟဏီတေ။ (၁၄၆)
- J၁၀။ အနာပတ္တီ ပဒီပေ ဇော်ကေ ဒွှေ့ယူရေ။ (၁၅၄)
- J၁၁။ အနာပတ္တီ သဗ္ဗာပစ္စိမေသူ နေပဒေသူ။ (၁၅၈)

* * * * *

(တွင်) ဟု ပေးရသော သတ္ထမိဝိဘတ်

- ၁။ တာသူ သုန္တရီနန္တ ဘိက္ဗိန္ဒိ တရုဏယွှေ့တာ အဘိရုပါ ဟောတိ။ (ပါစိတ်၊
J၇၃)

* * * * *

(ကြောင့်) ဟု ပေးရသော သတ္ထမိဝိဘတ်

- ၁။ ပယောဂေ ခုဏ္ဍာင့် ဟောတိ။ (ပါစိတ်ပါဉိုး၊ ၂၁၉)
- J။ ဥက္ကာဖော် နာမ အာပတ္တိယာ အအသေနေ ပါ အပွဲ့ခိုကမ္မာ ပါ အဖွဲ့ခိုကသေကြေ
ပါ။ (၂၂၂)
- ၃။ ဗူဗာ မံ အယျေ ဘိက္ဗိန္ဒိယာ အာပတ္တိယာ အအသေနေ ဥုံးပိုးသူ။
(၂၉၇)
- ၄။ ဘဂဝါ တေသွဲ နိဒါနေ တေသွဲ ပကရကေ ဘိက္ဗာသံယံ သုန္တပါတာပေတွာ
ဟတ္ထကံ သကျပုံတွဲ ပုန္တပုံတွဲ။ (၂)
- ၅။ သဗ္ဗာအနုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယံ။ (၂)
- ၆။ ဉာဏ်သာဝါဒေ ပါစိတ္တိယံ။ (၈)

- ၇။ ဘိက္ခုပေသူညေး ပါမီတ္ထိယံး (ပါမီတ်ပါဋ္ဌ၊ ၂၀)
- ၈။ အညုဝါဒကေး ပါမီတ္ထိယံး (၅၄)
- ၉။ ဂိဟသကေး ပါမီတ္ထိယံး (၅၅)
- ၁၀။ ဥမျာပနကေး ပါယျနကေး ပါမီတ္ထိယံး (၅၇)
- ၁၁။ ကဏ္ဍဘေးနေ့ ပါမီတ္ထိယံး (၉၈)
- ၁၂။ ပရမ္မရဘေးနေ့ ပါမီတ္ထိယံး (၁၀၄)
- ၁၃။ တလယာတကေး ပါမီတ္ထိယံး (၃၄၂)
- ၁၄။ တော်မငြာကေး ပါမီတ္ထိယံး (၃၄၃)
- ၁၅။ အနာပတ္တိ အာပဒါသူ။ (၁၃၅)
- ၁၆။ ကိုသွှေး အာပန္တာ။ (၅၃)

* * * * *

(သည်၊ သော်) ဟု ပေးရသော သတ္တမိပိုဘတ်

- ၁။ ထင်ရှား:-မထင်ရှား၊ (၂)ရုံးပြား၊ ရှိယား ကြိယာ။
- ၂။ ထင်ရှားပြိုကား၊ မထင်ရှား၊ မှတ်သား ပြောဆိုပါ။
- ၃။ ထင်ရှားကြိယာ၊ လက္ခဏာ၊ နက်မှာ (သော်) ပေးရာ။
- ၄။ သူ့ကဲကိုကား၊ (ကို) ပေးငြား၊ ကတ္တား (သည်) ပေးရာ။
- ၅။ ထင်ရှားကြိယာ၊ လက္ခဏာ၊ လက္ခာ မထင်ရှား။
- ၆။ (သော်)ရဲ့ ကတ္တား၊ ကဲသည်ကား၊ တူငြား လိုင်-ဂိဘတ်။
- ၇။ ကထံ ဟို နာမာယံး ပုစိသော မယံး အာဂတေ နေဝ အဘိဝါဒသာတိ၊ နဲ့
ပစ္စပန္တသာတိ။ (ပါမီတ်ပါဋ္ဌ၊ ၂၀၆)
- ၈။ အတ္တာတေ သူရိုယေ မာတုရိုမေ နိပန္တာ ဘိက္ခု နိပန္တာ။ (၃၁)
- ၉။ အတ္တာတေ သူရိုယေ အနုပသမွှန်နဲ့ နိပန္တာ ဘိက္ခု နိပန္တာ။ (၂၈)
- ၁၀။ ဂိကာလော နာမ မရွှေ့နိုကေး ဂိတိဝင္တွေ ယာဝ အရရှုဏ်မနာ။ (၁၁၅)
- ၁၁။ ယာဝနိုဂိုကံ သတိ ပစ္စပန္တသာတိ။ (၁၁၆)

- ၆။ စတ္တာရှိ မဟာဝိကဋ္ဌနဲ့ သတိ ပစ္စယေ အသတိ ကျိုးယကာရင်း သာမံ
ကဟေတွာ ပရိဘူးတိ (ပါစိတ်ပါဉ္စ၊ ၁၂၂)
- ၇။ သာ ဥပကငြွေ ကာလေ နာသက္ခာ ပိဏ္ဍာယ စရိတ်။ (၂၂၇)
- ၈။ ပရိပကြေ ကဇ္ဈ ဂိုဏ်တွာ ပိဇယတိ။ (၂၇၉)
- ၉။ ကိသာ တွဲ အယျေ မယိ အာဂ္ဂန္တိယာ နေဝ အာသနဲ့ ပညာပေသီ။
(၂၉၇)
- ၁၀။ တသာ ရထိကယ သုတ္တကေ ဆီဇွဲ ပိပုဂိရိယိသူ။ (၄၅၃)
- ၁၁။ ဆွဲဂိုယာ ဘိက္ခာ။ သတိ ကရဏီယေ သေနဲ့ ဂွဲ့ အတိရေကတ်ရတ္ထာ
သေနာယ ဝသန္တိ။ (၁၄၁)
- ၁၂။ သတိ ကရဏီယေ ဂွဲ့ ပသာတိ။ (၁၄၄)
- ၁၃။ မဟာသမယေ နာမ ယတ္ထ စတုဇွဲ အာဂတေ န ယာပေန္တိ။ (၁၁၁)
- ၁၄။ အနာပတ္တိ ဂမနေ ပနိပူသယဒွေ ဒေန္တိ။ (၁၀၉)
- ၁၅။ စတ္တာကားး ဘိက္ခာနဲ့ ထုလွနန္တာယ ဘိက္ခာန္တိယာ အာဂ္ဂန္တိယာ နေဝ အာသနဲ့
ပညာပေသီ။ (၂၉၇)
- ၁၆။ ပစ္စာဘတ္ထာ နာမ မန္တိကေ ပိတိဝဇ္ဇာ ယာဝ အတ္ထာဂ်တေ သူရှိယေ။
(၂၉၉)
- ၁၇။ အနာပတ္တိ အသဇ္ဇာ ကမ္မကာရကသံယေ ဉာသရေတိ။ (၂၀၉)
- ၁၈။ အနာပတ္တိ သတိ အန္တရာယေ (ပတ္တာမတိ)။ (၄၀၁)
- ၁၉။ ကေစွဲဇွဲ ဥက္ကာတ္ထကေ နိပဇွဲ ဘိက္ခာ နိပဇွဲတိ။ (၁၈၀)
- ၂၀။ ဘိက္ခာန္တိယာ အသိရုဇ္ဇာ ဘိက္ခာ အသိရဟတိ၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယသာ။
(၉၀)
- ၂၁။ ဘိက္ခာနဲ့ အသိရုဇ္ဇာ ဘိက္ခာနဲ့ အသိရဟတိ၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယသာ။ (၉၀)
- ၂၂။ ကေယ နိပန္တာယ အပရာ နိပန္တိ။ (၂၇၉)
- ၂၃။ ထုလွနန္တာ ဘိက္ခာနဲ့ အဇ္ဇာဝါသိနိသူ ဘိက္ခာနဲ့သူ အာဂတာသု တံ စိဝရဲ့
ဘာဇာပေသီ။ (၂၇၃)
- ၂၄။ ကိ ပနဲ တွဲ ဂဟပတိ မဟာနာဂေ တိပြုမာနေ ဇေဇ္ဇာကေ နိပဇွဲသီ။ (၉၁)

(ကို: အပ်သော်) ဟု ပေးရသော သတ္တမီရိဘတ်

- ၁။ စမ္မာ ဘာသိတေ ထေရာ ဘိက္ခာ။ ယထာပိဟာရု ဂါဏ္ဍာ။ (ပါဝါတ်၊ ၂၆)

၂။ ဘိက္ခာ။ ကာလေ အာရောစိတေ တံ ပဏ္ဍာမဏ္ဍာ နေဝ ဥဇ္ဈာရီသု။ (၅၈)

၃။ ပဏ္ဍာ ဖူဝ အညာတရော ပိဋ္ဌာရီကော ဘိက္ခာ ကာဏာမာတာယ နိဝသနဲ ပိဂိသိ။ (၁၀၆)

၄။ စိဝရဒါနသမယော နာမ အနတ္တတေ ကထိနေ ဝသာနသု ပို့မေ မာသော။ (၁၀၉)

၅။ စိဝရဒါနသမယော နာမ အတ္တတေ ကထိနေ ပဉာ မာသာ။ (၁၁၁)

၆။ စိဝရကာရသမယော နာမ စိဝရခေ ကယိရမာနေ စိဝရကာရသမယော။ (၁၁၂)

၇။ တာ ဘိက္ခာနှင့်ယော နါဂျို့ရွှေ ထကိတေ ဗဟိနရော ဝသိတ္ထာ ကာလသောဝ နါရု ပတ်သန္တာ။ (၇၈)

၈။ ရုရု (ရုရေ) နိုးတ္ထာမတွေ အာပတ္တီ ပို့တ္ထာယသု။ (၁၆၈)

၉။ ထုတ္ထနန္တာ ဘိက္ခာနှင့် တသော ကမ္မာ ကရီယမာနေ ပင့်ကြောသတ်။ (၂၉၇)

၁၀။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာနှင့်ယော အာဝသထေ ခုယ့်မာနေ ဘဏ္ဍာကံ နှ နိုးဟရီသုန္တာ။ (၄၀၀)

၁၁။ (ဂလ္ဍာ ဝါ ရှစ်တေ ဝါ) ဘိန္တာ (ဟလိတေ၊ ရော်တေ၊ လိုတွေ၊ ဗွဲ မူတွေ) အာပတ္တီ ပို့တ္ထာယသု။ (၄၁၆)

၁၂။ အရောပိတေ အညာဝါဒကေ အညာနည်း ပဋ္ဌာရတ်။ (၅၉)

၁၃။ ရော်တေ အညာဝါဒကေ အညာနည်း ပဋ္ဌာရတ်။ (၁၁၂)

၁၄။ အရောပိတေ ဂိဟေသကေ အညာနည်း ပဋ္ဌာရတ်။ (၁၁၂)

၁၅။ ရော်တေ ဂိဟေသကေ အညာနည်း ပဋ္ဌာရတ်။ (၁၁၂)

၁၆။ အနာရောပိတေ မောဟေ မောဟေတိ၊ အာပတ္တီ ဗုဏ္ဍာဓာသု။ (၁၉၁)

၁၇။ အာရောပိတေ မောဟေ မောဟေတိ၊ အာပတ္တီ ပို့တ္ထာယသု။ (၁၉၁)

၁၈။ အထံ ဘိက္ခာ ပိုတိမောကွေ ဥဇ္ဈာရီသုမာနေ န သာရုကံ အဦး ကတ္ထာ မန်သိ ကရောတိ။ (၁၉၁)

အာချာတ်ပည့်မိတ်ဘတ်ဝါကျများ

- ၁။ စေနိုင်းသောခါ, လော-ရွှေပါ, ရဲခါ ရမည် ပေး။
- ၂။ တိုက်တွန်း တောင်းပန်, ပါလောခံ, ရုဖန် “တော်မူ” ပေး။
- ၃။ တောင်းသောအခါ, တော်မူပါ, လျှော်စွာ ပါလေ ပေး။
- ၄။ ဆတောင်းမူကို, ရပါလို, ချင်-လို-ပါရစေ ပေး။
- ၅။ မိမိအတွက်, တောင့်တချက်, အနက် ရလို-ပေး။
- ၆။ သူများတွက်တာ, တောင့်တရာ့, ပါစေသတည်း ပေး။
- ၇။ ကျိုန်ဆဲရာဝယ်, ဒေါသခြေယ်, ဓောယ်-သတည်း ပေး။
- ၈။ ကျိုန်စာဆိုငြား, ပါစေသား, စကား “စေရဲ့” ပေး။
- ၉။ ချင်းချင်းဆက်သွယ်, ဖေးရာဝယ်, မှတ်ဖွယ် “မှာလော” ပေး။
- ၁၀။ မီမံရာသည်, လော-ရမည်, နှစ်လို သင့်အောင် ပေး။
- ၁၁။ မိတ်ပံ့ခေါ်ရာ, တော်မူပါ, လျှော်စွာ ကြည်၍၍ပေး။
- ၁၂။ ပင့်မိတ်ရာထည်း, ထိုပုဂ္ဂိုး, အြေး မှတ်၍၍ပေး။
- ၁၃။ ဂုဇ္ဇာ ဝဟသု ဂုဇ္ဇာ။ (ပါမိတ်ပါမြို့၊ ၇)
- ၁၄။ ဂုဇ္ဇာ ဘြေး ဝဟသု ဘြေး (။)
- ၁၅။ ဂုဇ္ဇာ တွေ့ ဗြာဟွာ၊ သေြာ်နာ သွှေ့ သဟသောန အပ္ပါယံ ကရော်။ (။)
- ၁၆။ သာဂု ဥပါသကာ အမှာက် လူလွှာကိုရှု စမ္မာ ပါစေဟို။ (၂၀၆)
- ၁၇။ တေနာဟာနှစ် ရပော် လူလွှာကိုရှု စမ္မာ ပါစေဟို။ (။)
- ၁၈။ အမိတ်သော် ဘဏ္ဍာ အယျာ သွားတနာယ ကဟပတိနော ဘတ္တံ့။ (၂၁၁)
- ၁၉။ ဂိုဏ်ဟို အာဂုသော။ (၂၁၃)
- ၂၀။ အာဂမတာဂုသော ယာဝ ပဋိသာ်ရော်၌။ (၆၄)
- ၂၁။ အနုဏနာထ မံ အဂါရာသွာ အနုဂါရိယ် ပုံစွဲယာ။ (၁၆၉)
- ၂၂။ လူမံ ကမ္မလံ (ခေါ်မံ) ဒေါဟို။ (၃၃၅+၆)
- ၂၃။ သတေဟံ အယျာ တုမှာက် ဘဏ္ဍာ ကဏ္ဍာမို့ အသာမဏီ ပော်မံ ပြုပွဲ စရိယာ စဝိမို့ နိုရယ် ဥပ္ပန္မာမို့။ (၃၆၃)

ပါမိတ်အတွက် ပါဋီသိက္ခာ

၂၄

- ၁၂။ ယာ ပန် မဲ အဘူတေန ဝေမာဟာ၊ သာပိ အသုဓဏ်း ဟောတု၊ ပြုလွှာစရိယာ စဝတု၊ နိရယံ ဥပပဇ္ဇာ။ (ပါမိတ်ပါဋီသိက္ခာ၊ ၃၆၃)
- ၁၃။ တထ္ထ ဂန္း စိမိနထာ။ (၂၉၃)
- ၁၄။ တံ ဒေဝါ အနုဇနာတု။ (၂၉၁)
- ၁၅။ သာရု ဝိရမာဟို။ (၂၉၀)
- ၁၆။ စရတု ပြုလွှာစရိယံး။ (၂၉၁)
- ၁၇။ ဂုဒ္ဓ မေ ဝိလျှပါတ် နီဟရ။ (၂၇၄)
- ၁၈။ ဓမာဟာယဉ်။ (၂၂၇)
- ၁၉။ အေဂါ၌တု မေ ဘအောင် ဘကဝါ သယန် ပသုတု။ (၂၁၈)
- ၂၀။ တေန ဖိ ဘိက္ခာဝေ ဥဂ္ဂဟောတွာ နိက္ခိပထာ။ (၂၁၁)
- ၂၁။ သြကောဇာတော်ဝါသာ သံယသု စိဝံရု။ (၂၀၄)
- ၂၂။ ဂုဒ္ဓ နဲ့ ဓမာပေဟို။ (၁၇၃)
- ၂၃။ ပဇနာယာဝါသာ။ (၁၇၁)
- ၂၄။ ယာရု ဒေထာ၊ ဘထ္ထု ဒေထာ၊ ခါအနီယံ ဒေထာ။ (၁၇၀)
- ၂၅။ အေဂါ၌၌ ဘအောင်၊ သက် သက် စိဝံရု သွားနိတာ ဂဏ္ဍ၌၌။ (၁၅၈)
- ၂၆။ ကူးမဲ ဘအောင် ဂုဏ်ပိုးမဲ ဘဂဝတော ဒေထာ။ (၁၄၈)
- ၂၇။ ဂဏ္ဍထ ဘိက္ခာဝေ သာဂတ်။ (၁၄၅)
- ၂၈။ စိဝတု ဘအောင် အယျာ သာဂတော ကာပေါ်တိကံ ပသု၌၌။ (၁၄၅)
- ၂၉။ အဇ္ဇာယာ ဘအောင် အာဂမထာ။ (၁၃၇)
- ၃၀။ ဒေထာဝါသာ ဘထ္ထု ပူရေ ကာလော အတိဂုံမတိ။ (၁၃၂)
- ၃၁။ တေန ဟာနှစ် ဝိယာသာဒါန် ပူဝံ ဒေဟို။ (၁၂၂)
- ၃၂။ တုမှုပိ ဝသထာ။ (၆၄)

အာချာတ်သတ္တမိရိဘတ်ဝါကျများ

- ၁။ ကြောညို-ခွင့်ပြု၊ နက် (၂) ခု၊ သက်မှု သတ္တမီ။
- ၂။ ပွဲမိတ္ထား၊ မြားနက်များ၊ သက်သွားပါသေးသည်။
- ၃။ သစေ စ မယ် အနေယျာမ၊ န မယ် ဆန္ဒ္ဒ ဒဇေယျာမ။ (ပါစိတ်၊ ၁၉၉)
- ၄။ ကေန နဲ့ ခေါ် မယ် အသုက် ဝသံ ဝသေယျာမ၊ န စ ပိဋ္ဌကေန ကိုလ မေယျာမ။ (၃၅)
- ၅။ ဝဒေယျာသီ ဥပါသက ယေန အတွော့။ (၂၀၆)
- ၆။ အပိ မေ ဘေး ထိုက် ပသေသယျာသီ။ (၂၁၀)
- ၇။ ယန္တာနာဟံ ဣမဲ့ ဘိက္ခာ့ ဣမဲ့ ဝေဝေ နီးတာ ဝါရောပေယျာ။ (၅၁)
- ၈။ ယန္တာနာဟံ ဘာဂဝတော့ တော့ပတ္တံ့ အာရောလေယျာ။ (၁၁)
- ၉။ န ခေါ် မေတ် ပတိရှုပ်၊ ယာဟံ ဣမဲ့ ဘိက္ခာ့ ဣမဲ့ ဝေဝေ နီးတာ ဝါရောပေယျာ။ (၁၁)
- ၁၀။ သစုတ္တ တွဲ ဒေဝတော့ တဲ့ ဘိက္ခာ့ နီးတာ ဝါရောပေယျာသီ၊ ဗဟို တွဲ ဒေဝတော့ အပုည့် ပသေဝယျာသီ။ (၁၁)
- ၁၁။ သစေ ခေါ် ဥပါလီ လေခံ (ဂဏန်း၊ ရူပ်) ဘိက္ခာယျာ၊ ငံ ခေါ် ဥပါလီ အမှာက် အစွဲယေန သုခခွဲ နီးဝေယျာ။ (၁၆၉)
- ၁၂။ သစေ ခေါ် ဥပါလီ သမဏေသု ပွဲဒေယျာ၊ ငံ ခေါ် ဥပါလီ ခေါ်မှာက် အစွဲယေန သုခခွဲ နီးဝေယျာ။ (၁၁)
- ၁၃။ ယျာသီ ဘဂိန်း။ (၁၇၃)
- ၁၄။ ကထု ဘိက္ခာနိုင်ယော နာဂဇ္ဇာယျာ။ (၄၁၁)
- ၁၅။ အပိယျာ အမှာက် ဘဏ္ဍာက် ပသေသယျာသီ။ (၃၆၃)
- ၁၆။ ကေန နဲ့ ခေါ် အဟံ ဥပါယေန ဣမဲ့မသု ဘိက္ခာနာ ပုဏ္ဏပတ္တံ့ န ဒဇေယျာ။ (၂၁၀)
- ၁၇။ ကေန နဲ့ ခေါ် အဟံ ဥပါယေန ဘာဂဝတော့ စ န အာရောစေယျာ။ ဘဂဝ စ အနေယျာ။ (၁၄၈)

အာချာတ်ကြိယာကံဟောဝါကျများ

- ၁။ ကံဟောဝါကျ၊ ကတ္တားက၊ တတိယရိဘတ်ပါ။
- ၂။ ကံဟောဝါကျ၊ ကံပုဒ်က၊ ပထမရိဘတ်ပါ။
- ၃။ ကံဟောကြိယာ၊ နက်ပေးရာ၊ ထည့်ပါ (အပ်)ကိုပါ။
- ၄။ ကံနှင့်ကြိယာ၊ ဂုဏ်တုပါ၊ တူပါ အရပါ။
- ၅။ အမုကာသို့ ဉာဏာဆေ ဘိက္ခာ ဒိယျတိ။ (ပါမီတ်ပိဋ္ဌ၊ ၈၃)
- ၆။ သံသုသု စီဝရု ဘာနိယော်။ (။)
- ၇။ တသု ဘိက္ခာနော ပိဏ္ဍာပါတော ဥသူရေ အာဟရိယို့။ (၁၀၄)
- ၈။ ခါဒနိယု ဥသာရိယို့။ (၁၃၃)
- ၉။ ဟောတဲ ဘအောင် အာဟရိယိုသုတိ။ (၂၃၇)
- ၁၀။ ယာဂုယာ ပဋိသံပိုဒ်တော တသား ပရိဝါရော အာဟရိယျတိ။ (၂၃၇)
- ၁၁။ ဘဇ္ဇာန် ပဋိသံပိုဒ်တော တသု ပရိဝါရော အာဟရိယျတိ။ (။)
- ၁၂။ ခါဒနိယေန ပဋိသံပိုဒ်တော တသု ပရိဝါရော အာဟရိယျတိ။ (။)
- ၁၃။ န တာဝ စီဝရု ဘာနိယိုသုတိ။ (၃၇၃)
- ၁၄။ ကို အာဟရိယတူ။ (၃၂၄)
- ၁၅။ တသု ကုလသု ယရု ခယုတိ။ (၃၇၂)
- ၁၆။ နဒီ နာမ တိမဏ္ဍာလံ ပဋိစ္စာအတွာ ယဏ္ဍာ ကတ္တာစိ ဥတ္တရနှင့်ယာ ဘိက္ခာနိယာ အန္တရပိုသကော တောမယုတိ။ (၂၆၆)
- ၁၇။ ထုဋ္ဌနှစ်ဗျာ ဘိက္ခာနိယာ အာဝသထော ခယုတိ။ (၄၀၀)
- ၁၈။ ပဝတ္ထိနီ နာမ ဥပဇ္ဇာယာ ဂုဇ္ဇာတိ။ (၄၃၁)
- ၁၉။ သဟရိဘန် နာမ သန္တရိဟာရိန် ဂုဇ္ဇာတိ။ (၄၃၀)

ကတ္ထားဟော (တ) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ ကတ္ထားဟောမှာ, ကိတ်ဖြေယာ, တူပါ ကတ္ထားနင့်။
 ၂။ လိင်တူ-ရစ်တူ, စီဘတ်တူ, ရတူ တူ (၄) ဆင့်။
- ၃။ ပရိယုဒ္ဓတော အယံ ပရိသော။ (ပါမိတ်ပါ၌၊ ၁၂၆)
 ၄။ မာတုဂါမေ နိသိန္တာ ဘိက္ခာ ဥပန်သိန္တာ ဝါ ဟောတိ ဥပန်သိန္တာ ဝါ။ (၁၂၉)
 ၅။ ဥသော ဝါ နိသိန္တာ ဟောနှီး ဥသော ဝါ နိပ္ဇား။ (။)
 ၆။ သုဒ္ဓ ဒေဝ ဥယျာနံ၊ အပိစ ဘဝါ တတ္ထ နိသိန္တာ။ (၂၀၅)
 ၇။ ယံ ကို၌ နှံ။ (၄၀၀)
 ၈။ မတော ကုန်တကော။ (၄၀၅)
 ၉။ ပဇ္ဈပတိ မေ ဒေဝ ဝရဘတ္ထုံး အာဒီယ သာဝတ္ထုံး အနုပ္ဇား။ (၂၉၁)
 ၁၀။ နိသံသယံ ခေါ် သာ ဘိက္ခာနံ ပရိသောန သွှုံး နိက္ခာန္တာ။ (၂၉၂)
 ၁၁။ ထုလွန်န္တာ ဘိက္ခာနံ ပက္ခန္တာ။ (၂၉၇)
 ၁၂။ အမှန့် ထုကာသေ ရုကော စိပ္ပား။ (၅၁)
 ၁၃။ (အဟံ) သမာနံ သမာပန္တာ။ (၃၉)
 ၁၄။ (အဟံ) တိသော ဂိုံး သမာပန္တာ။ (။)
 ၁၅။ (အဟံ) စတ္တာရော သတိပ္ပါန (ကုန်ပါဒေ) သမာပန္တာ။ (။)
 ၁၆။ (အဟံ) ပရိန္တာနံ (ပဉာဏ်လာနံ) သမာပန္တာ။ (။)
 ၁၇။ တူမ ဘိက္ခာ။ ဥဒကေ ကို၌တာ။ (၁၄၈)
 ၁၈။ ကပျောတောကာသေ နိပ္ပား။ (၁၉၉)
 ၁၉။ နိရသံပိ ထေရော အာဂတော။ (၉၆)
 ၂၀။ နိရသံပိ ဘဒ္ဒာ အာဂတော။ (၉၅)
 ၂၁။ ပယာတော သတ္တာ။ (၁၀၈)
 ၂၂။ သော ပရိဝသန္တာ အာသနပရိယတော နိသိန္တာ။ (၄၇)
 ၂၃။ ယထာဘတ် လသုကံ ပရိကိုယံ။ ၃၃၉)

- J၃။ အယျာ ပတ္တန္တာ။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၄၀၃)
- J၄။ တာ စ ရုတ္တိယော ဂိတိဝတ္ထာ။ (၁၇၉)
- J၅။ ဥဘော နိဂုံန္တာ ဟောနှစ်။ (၁၂၈)
- J၆။ ဦးနှစ်သတိဝသော မညြေ တွဲ ဥပသမ္မင္္ခာ။ (၁၉၇)
- J၇။ ကော အာပဇ္ဇာ။ (၅၅)
- J၈။ ကို အာပဇ္ဇာ။ (။)
- J၉။ ကိုသို့ အာပဇ္ဇာ။ (။)
- J၁၀။ ကထံ အာပဇ္ဇာ။ (။)

* * * *

ကံဟော (တ) ပစ္စည်းပါတဲ့ ပါကျများ

- ၁။ ကံဟောပါကျ, ကိုတိကြိုယ, တူရ ကံပုဒ်နှင့်။
- J။ လိုင်တူ-ဂစ်တူ, ဂိဘတ်တူ, ရတု တု (၄) ဆင့်။
- ၁။ ဘရဝတာ အာရုံသော ရာဟုလ သိက္ခာပဒ် ပည့်။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၂၇)
- J။ တောန ဘိက္ခာနာ စတုထဲ ရုန် သွှေ့ကတဲ့။ (၅၅)
- ၃။ တောန ဘိက္ခာနာ သမာပတ္တာ သွှေ့ကတာ။ (။)
- ၄။ တောန ဘိက္ခာနာ သမာစိ သွှေ့ကတောာ။ (။)
- ၅။ တိသော ဂိုဇ္ဇာ သွှေ့ကတာ မယာ။ (၂၉)
- ၆။ ဓတ္ထရော ကူးပိုပါဒီ သွှေ့ကတာ မယာ။ (။)
- ၇။ ပဋိ ဗလာနိ သွှေ့ကတာနိ မယာ။ (။)
- ၈။ သတ္တာ ဟောနှစ် သွှေ့ကတာ မယာ။ (၂၀)
- ၉။ အရိုယော အားဖြင့်ကော မရေး သွှေ့ကတောာ မယာ။ (။)
- ၁၀။ အရဟတ္တာ သွှေ့ကတဲ့ မယာ။ (။)
- ၁၁။ ယောန တော စီဝရု ပရိဘုတ္တာ။ (၄၆)
- ၁၂။ ယောန တော ပရိဘုတ္တာ။ (။)
- ၁၃။ အဟံ ဘော တယာ သဟသောန ပရာမိတောာ။ (၇)
- ၁၄။ မုသာ မယာ ဘဏ်တံ့။ (၂)

- ၁၅။ ကေနိမေ အာရာသာ ကာကာ နီးတာ ဝါရောပိတာ။ မယာ အာရာသာ။
(ပါစိတ်ပါဉ္စ၊ ၁၆၃)
- ၁၆။ အယျာန အနရှုနွေန အနေကပပရိယာယေန ဓမ္မာ ပကာသိတော့။ (၃၀)
- ၁၇။ သေနာသနဲ့ ဥပစ်ကာဟိ ခါယိတံ။ (၆၀)
- ၁၈။ ထေရာ မယာ အယျာ နီမန္တိတာ။ (၉၁)
- ၁၉။ မဟာနာဂါ ခေါ် တယာ ဂဟပတိ နီမန္တိတာ။ (၉၂)
- ၂၀။ မဟူ မေ ဗုဒ္ဓယတ္ထာ။ (၁၀၂)
- ၂၁။ ဒလိဇ္ဇာန ကိုရ ကမ္မကာရေန သွာတနာယ ဗုဒ္ဓပ္ပါဒေါ ဘိက္ခာသံးယာ
နီမန္တိတော့။ (၁၀၃)
- ၂၂။ ဘိက္ခာ။ မယာ အယျာ သန္တိတာ။ (၁၁၀)
- ၂၃။ ယေဝိ တယာ နီမန္တိတာ။ (၁၁၁)
- ၂၄။ ကုတော တုမောဟိ အာရာသာ ခါဒနိယ လဒ္ဒာ။ (၁၁၅)
- ၂၅။ ကုတော တယာ အာရာသာ ဝိဇ္ဇာ လဒ္ဒာ။ (၁၂၂)
- ၂၆။ မဟာနာမေန ခေါ် အာရာသာ သံယော ဘေသဇ္ဇာ ပဝါရိတော့။ (၁၃၆)
- ၂၇။ ဘဂဝတာ ဘိက္ခာပဒ် ပညာတ္ထာ။ (၁၄၀)
- ၂၈။ အဋီကက်လူမာ ကာမာ ရုတ္ထာ ဘဂဝတာ။ (၁၇၅)
- ၂၉။ ဘဂဝတာ ကဏ္ဍာဖွံ့ဖြိုးစွံ အနညာတာ။ (၂၂၂)
- ၃၀။ ဘဂဝတာ ဝသိကသာရိကာ အနညာတာ။ (၂၂၄)
- ၃၁။ နာဟံ ဂဟပတိ တယာ ပါတိတာ။ (၂၂၇)
- ၃၂။ မယာသိ ပါတိတာ။ (၁၁၁)
- ၃၃။ ဤမိနာ ကပိတေကေန အမှာကံ အယျာယ စူပေါ် ဘိဇ္ဇာ။ (၄၀၅)
- ၃၄။ အယျာန ကိုရ ဥပါလိနာ အမှာကံ မဇ္ဇာ သံဟာဇ္ဇာ။ (၄၀၆)
- ၃၅။ အမှာကံ ပိတုနာ ဘိက္ခာနီသံယသု ဒီဇ္ဇာ။ (၂၈၈)
- ၃၆။ ပမံသိတာနိ အယျာ၊ ငွေ့ ပန် အယျာ အပွဲ့သိတာ။ (၂၉၄)
- ၃၇။ သံ့သု ကယေန သံ့ဗုံး ဟတံ့။ (၂၂၄)
- ၃၈။ အပယျာဟိ စီဝရဲ လဒ္ဒာ။ (၂၂၀)
- ၃၉။ ယံ တေ အယျာ မယာ သံ့ဗုံး စီဝရဲ ပရိဝတ္ထိတံ့။ (ပါစိတ်ပါဉ္စ၊ ၂၂၂)

- ၄၀။ ကတိ စေ လက္ခာနိ လန္တိနိ။ (၁၄၂)
- ၄၁။ သေနာ ဝါ ပဋိသေနာယ ရွှေ့ ဟောတိ။ (၁၄၂)
- ၄၂။ ကောနလိ ပလိုဏ္ဍာ ဟောတိ။ (၁၁)
- ၄၃။ နိသံသယ ခေါ် မဟာရာဇ ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒီ အပည့်။ (၁၄၈)
- ၄၄။ သမဗ္ဗာလာ ဘိက္ခာ။ သရဇန် ဝါတေန ထိကိုဖြာ ဟောန္တိ။ (၁၅၆)
- ၄၅။ ဘိက္ခာ။ မယာ သန္တိတာ။ (၁၀၀)
- ၄၆။ ယော တယာ သန္တိတာ။ (၁၁)
- ၄၇။ ဂိမိတာ နာမ အညေဟိ မန္တသေဟပိ ဥာတာ ဟောတိ “ဝန္တာ သော”တိ။ (၂၅၂)
- ၄၈။ သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မာ။ (၂၉၁)
- ၄၉။ အာပတ္တိယာ ပရိဂ္ဂဟိတာယာ ဟောန္တိ။ (၄၇)
- ၅၀။ ကုလာနိ ပရိဂ္ဂဟိတာနိ ဟောန္တိ။ (၄၈)
- ၅၁။ တောန ကိုရ ပူရိသေန အညာ ပဇာတိ အန္တိတာ။ (၁၀၇)
- ၅၂။ အမူ၍ မယာ ဒွတ္တိပတ္တုယာ ပရိဂ္ဂဟိတာ။ (၁၀၉)
- ၅၃။ အညာတရော ဘိက္ခာ အဟိနာ အငြာ ဟောတိ။ (၂၁၅)
- ၅၄။ ဓမ္မာ အနိယောတိ ဝန္တိတော။ (၂၆၈)
- ၅၅။ အပိ နာယျာ တူမောဟိ ဒိဋ္ဌာ ဝါ သုတ် ဝါ သက္ဌာ ဌာပယိတ္ာ ဒါန် ဒိယျာမန်။ (၂၈၈)
- ၅၆။ အညာတရောန ဥပါသကေန ဘိက္ခာနိသံယာ လသုတေန ပဝါရိတော ဟောတိ။ (၃၃၉)
- ၅၇။ ကူးမောဟိ တယာ ဘောသဇ္ဇာဟိ ပဝါရိတဗုာ။ (၁၃၉)
- ၅၈။ ဂိကာလေ မညော တယာ ဘုဇ္ဇာ။ (၁၉၆)
- ၅၉။ မုံး မညော တယာ ပိတ်။ (၁၁)
- ၆၀။ ဟတုဝါမေန သွှေ့ ရဟော မညော တယာ နိသိန္တိ (ကတ်)။ (၁၁)
- ၆၁။ အနာပတ္တိ ပဋိကို ဒိန္ဒာ ဟောတိ။ (၆၇)

(ତ୍ରୈ) ପ୍ରକାଶିତ ମିଳିମାର୍ଗ:

- ၂၀။ သလ္းစံ ပိဏ္ဍာပါတော ဘုဇ္ဇာတဗ္ဗာ။ (ပါမီတ်ပါဉိ၊ ၂၅၀)
- ၂၁။ သမတိတ္ထိကော ပိဏ္ဍာပါတော ပဋိဂ္ဂဟောတဗ္ဗာ။ (။)
- ၂၂။ ပတ္တသညီနာ ပိဏ္ဍာပါတော ဘုဇ္ဇာတဗ္ဗာ။ (၂၅၁)
- ၂၃။ သမသူပကော ပိဏ္ဍာပါတော ဘုဇ္ဇာတဗ္ဗာ။ (။)
- ၂၄။ အပွဲသဒ္ဓန အန္တရယူရော ဂန္ဓိဖွံ့။ (၂၄၄)
- ၂၅။ အပွဲသဒ္ဓန အန္တရယူရော နိသီဒိတ္ထံ့။ (။)
- ၂၆။ ပြော်တွေ့စွဲနာ အန္တရယူရော ဂန္ဓိပံ့ ယူဂမတ္ထံ့ ပော်ဆော်နာ။ (၂၄၁)
- ၂၇။ သုသံရတောန အန္တရယူရော ဂန္ဓိဖွံ့။ (။)
- ၂၈။ ပရီမဏ္ဍာလံ နိဝါသေတ္ထံ့ နာဘိမဏ္ဍာလံ အကျမဏ္ဍာလံ ပဋိစ္စာဒေါ်နာ။
(၂၄၉)
- ၂၉။ ပရီမဏ္ဍာလံ ပါရပိတ္ထံ့ ဥသော ကဏ္ဍာ သမ ကတ္တာ။ (၂၄၀)
- ၃၀။ အာသယတော ဘိက္ခာစေ မောယပိုင်သော ဝေဒီတဗ္ဗာ။ (၂၁၈)
- ၃၁။ န ဘိက္ခာစေ ဓာတ္ထ ပါ ဓမ္မ ပါ သံယ ပါ အာရွှေ ဒေဝါ ကာတဗ္ဗာ။ (၂၅၈)
- ၃၂။ နိသုမ္ပား ပဋိလာဘိတ္တာ ယထာဒါနေ ဥပနေတ္ထံ့။ (၃၃၀)

* * * * *

(အန္တ) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ မန်-အန္တဌ, စဉ်-သော်ပ, ကြောင့်ပ နက်သုံးဖြာ။
- ၂။ အန္တအတွက်, ကတ္တားနက်, (၃)နက် မန်မှာ။
- ၃။ ဘော-က-ကတ္တား, နက်သုံးပါး, ဟောငြား မန်ဟာ။
- ၄။ ကံဟော မန်, ရုံပါပ, ပြောင်းရ အန္တဆီ။
- ၅။ မန်-အန္တဌ, ဆုံးပုဒ်က, တူရ ရ ပုဒ်နှင့်။
- ၆။ ထိုင်တူ ဂုဏ်တူ, ဝိဘတ်တူ, ရတု တူ (၄) ဆင့်။
- ၇။ အာယသွား သာကတော နာရမှာ နိက္ခာမနော နာရချို့ရော ပရီပတီ။ (ပါမီတ်၊
ပါဉိ၊ ၁၅၅)

- ၂။ ဘဂဝါ နဂရမှာ နိက္ခမန္တာ အဒုသ အာယသွဲ၏ သာဂတ် နဂရဒ္ဓိဒရပရိပတန္တီ။ (ပစိတ်ပိုင်၊ ၁၄၅)
- ၃။ အနာပတ္တီ ပါရုံ ဂါဌန္တာ နိမ္ဇတ် ပါ ဉာဏ်တိ ပါ ပလဝတ် ပါ။ (၁၄၆)
- ၄။ အနာပတ္တီ ပါရုံ ဂါဌန္တာ နဟာယတ်။ (၁၄၇)
- ၅။ အနာပတ္တီ ဂါဌန္တာ ပါ အာဂါဌန္တာ ပါ ဘူးတိ။ (၉၇)
- ၆။ အန္တာပိ တထာဂတာ ပုစ္ဆို။ အန္တာပိ န ပုစ္ဆို။ (၃၇)
- ၇။ အနာပတ္တီ “အနဝသုတေသ”တိ အန္တိ ပဋိဂဏာယတ်။ (၃၀၁)
- ၈။ အနာပတ္တီ “အနဝသုတေသ”တိ အန္တိ ဥယျာဉ်တော်။ (၃၀၃)
- ၉။ သာ ရောဒ္ဓိ အဗြာသီ။ (၁၀၇)
- ၁၀။ အာယသွာ အာနန္တာ ကုက္ခာဏ္ဍာယန္တာ န ပဋိဂဏာယတ်။ (၁၀၅)
- ၁၁။ ဘိက္ခ။ ကုက္ခာဏ္ဍာယန္တာ နာမိပါသေန္တီ။ (၁၀၄)
- ၁၂။ သော ပရိဝသန္တာ ဘတ္တရွှေ အာသနပရိယန္တာ နိသိဒ္ဓိ။ (၄၆)
- ၁၃။ အနာပတ္တီ အညာ ပတိရူပေ ဘိက္ခ။ အပသုတေသ အာရောဇာတ်။ (၁၂၈)
- ၁၄။ ဒါသီ ယရုံ သမ္ဇန္တီ တံ အာသနံ ဘာဇ္ဇနံရိကာယ ပက္ခိပိ။ (၃၅၇)
- ၁၅။ မန်သာ တံ အာသနံ အပသုတေသ တံ ဘိက္ခန့် တေဒဝေါစံ။ (၁၁၁)
- ၁၆။ သုန္တရိန္တနာ ဘိက္ခန့် ဗဟာရာမကောင်းကေ ဦးတာ ဟောတံ သာ၌ တံ မာနေန္တီ။ (၂၇၄)
- ၁၇။ ဘိက္ခန့်ယော တံ ဘိက္ခန့် အပသုန္တီယော ဝေမာဟံသံ။ (၂၉၅)
- ၁၈။ အနာပတ္တီ ပဋိပုတ် ဂါဌန္တီ ပသာတံ ပါ သုဏာတံ ပါ။ (၃၅၁)
- ၁၉။ အနာပတ္တီ အညာ ပတိရူပါ ဘိက္ခန့်ယော အပသုန္တီ နာရောဇာတ်။ (၂၈၁)
- ၂၀။ အနာပတ္တီ ဉာဏ်သံ ဒေန္တာ၊ ပရိပုစ္ဆို ဒေန္တာ (ဘဏာတ်)။ (၇၈)
- ၂၁။ အနာပတ္တီ တသာ ပါ ဝိသုသန္တာ ပရိဘူးတိ။ (၁၆၁)
- ၂၂။ အနာပတ္တီ ပဋိပုတ် ဂါဌန္တာ ပသာတ်။ (၁၄၄)
- ၂၃။ အနာပတ္တီ ကေတောာ ဉာဏ်သာပေန္တာ။ (၂၆)
- ၂၄။ အနာပတ္တီ ကေတောာ သုဇ္ဇာယံ ကရောန္တာ။ (၁၁၁)
- ၂၅။ အနာပတ္တီ “သပိုကာက”န္တီ အာနန္တာ။ (၁၆၅)

ပါစိတ် ပါဉိသိက္ခာ

၁၃

- ၂၆။ အနာပတ္တီ “အပြုံကေက”နဲ့ အနတ္ထား။ (ပါစိတ်ပါဉိ၊ ၁၆၅)
- ၂၇။ အနာပတ္တီ “ပရိဘောဂေန န မရိသုန္တီ”တိ အနတ္ထား ပရိဘုဇ္ဇာတိ။ (၁၁)
- ၂၈။ အနာပတ္တီ “အမမွန ဝါ ဝင္ဂန ဝါ နကမ္မာရဟသု ဝါ ကမ္မာ ကတ”နဲ့ အနတ္ထား ဥက္ကာဇ္ဇာတိ။ (၁၆၆)
- ၂၉။ အနာပတ္တီ အညာသံ ဒေတ္ထာ ဉှာမသတိ။ (၂၁၁)
- ၃၀။ အနာပတ္တီ အညာသု ဘာဇ္ဇန အာကိရတ္ထာ ဉှာမသတိ။ (၁၁)
- ၃၁။ အနာပတ္တီ အညာသုတ္ထာယ ဟရတ္ထာ ဂုဏ္ဍာဟိတိ ဒေတိ။ (၁၁၄)
- ၃၂။ ဆွဲဂို့ယာ ဘိက္ခာ။ ပရိတောပိ ပစ္စတောပိ ဉာဏ်မွေတ္ထာ နိရိသေန္တီ။ (၂၃၉)
- ၃၃။ ဆွဲဂို့ယာ ဘိက္ခာ။ ပရိတောပိ ပစ္စတောပိ ဉာဏ်မွေတ္ထာ ပါရာပန္တီ။ (၂၄၀)
- ၃၄။ ဆွဲဂို့ယာ ဘိက္ခာ။ ဟဇ္ဈာမိ ပါဒို့ ကိုဌာပေတ္ထာ အန္တရပူရရေ ဂါးန္တီ နိသိဒဏ္ဍာ။ (၂၄၁)
- ၃၅။ ဆွဲဂို့ယာ ဘိက္ခာ။ တဟံ တဟံ ဉာဏ်လေကတ္ထာ အန္တရပူရရေ ဂါးန္တီ နိသိဒဏ္ဍာ။ (၂၄၁-၂)
- ၃၆။ ဆွဲဂို့ယာ ဘိက္ခာ။ မဟာဟာသိတံ ဟသာတ္ထာ အန္တရပူရရေ ဂါးန္တီ နိသိဒဏ္ဍာ။ (၂၄၂)
- ၃၇။ ဆွဲဂို့ယာ ဘိက္ခာ။ ဉာဏ်သုံး မဟာသုံး ကရောတ္ထာ အန္တရပူရရေ ဂါးန္တီ နိသိဒဏ္ဍာ။ (၂၄၂)
- ၃၈။ ဆွဲဂို့ယာ ဘိက္ခာ။ ကာယပ္ပစာလကံ အန္တရပူရရေ ဂါးန္တီ (နိသိဒဏ္ဍာ) ကာယ ဉာဏ်မွေတ္ထာ။ (၂၄၃)
- ၃၉။ ဆွဲဂို့ယာ ဘိက္ခာ။ ဗဟိုပ္ပစာလကံ အန္တရပူရရေ ဂါးန္တီ (နိသိဒဏ္ဍာ) ဗဟို ဉာဏ်မွေတ္ထာ။ (၂၄၃)၅
- ၄၀။ ဆွဲဂို့ယာ ဘိက္ခာ။ သီသပ္ပစာလကံ အန္တရပူရရေ ဂါးန္တီ (နိသိဒဏ္ဍာ) သီသ ဉာဏ်မွေတ္ထာ။ (၂၄၄)
- ၄၁။ သာ ပေါ်က္ခာန္တီ တထ္ထာဝ ပရိပတိ။ (၂၂၇)
- ၄၂။ သာ ဘိက္ခာန္တီ စတုထ္ထာ ဒိုဝင်သေ ရထိကာယ ပဝေဇ္ဇာ ဂါးန္တီ။ (၁၁)
- ၄၃။ အနာပတ္တီ ကရောန္တီ စတုဟပ္ပာဟံ အတိက္ခာမေတိ။ (၁၆၉)
- ၄၄။ အနာပတ္တီ ဉာဏ်တောပေတ္ထာ ဂါးန္တီ။ (၆၀)

၄၅။ အနာပတ္တီ ကုလံ န မဆ္စရာယန္ဒီ သန္တံယဝ အာဒီနဝ အာဓိဂ္ဂတီ။ (ပါစိတ်
ပါငြိ၊ ၄၁၀)

(မန်)ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ သော နှာကို မက္ခာ အသဟမာနော ပစ္စလို့။ (ပါစိတ်ပါငြိ၊ ၁၄၅)
- ၂။ ဆွဲဂိုဏ်ယာ ဘိဂ္ဂ။ ပို့လူ့ အလဘမာနာ အာဝသထံ အကမံသု။ (၉၃)
- ၃။ အာယသာ အာနန္တာ အညာတရိသာ ပရီဗြာမိကာယ ကော မညာောနော
ဒွေ ပူဇော အဒါသို့။ (၁၂၂)
- ၄။ အနာပတ္တီ မန်သောဟိ အာကျိုးယမာနော ဂုစ္စတို့။ (၂၉၀)
- ၅။ အနာပတ္တီ “ဉာသာရေဟိ အယျာ”တိ ဂုစ္စမာနော ဉာသာရေတို့။ (၇၈)
- ၆။ ဘိဂ္ဂနိုင်ယာ ဝေသိယာဟိ ဥပုံလူ့ယမာနာ မကို အဟေသုံး။ (၃၆၅)
- ၇။ တော ဘိဂ္ဂ။ ဘိဂ္ဂ။ဟိ ဂုစ္စမာနာ ရောဒန္တံယဝ။ (၁၇၀)
- ၈။ သော မယာ ဥယျာဉ်ယမာနော န ဗူးလူ့ ဂုဏ်း။ (၁၂၇)
- ၉။ အယံး ပန် သမဏော မယာ သာမံ ယာစိယမာနော န ဗူးလူ့ ဗူးလွှား
ပဋိစိတုံး သာမွှာ သာပတောယျား။ (၂၀)
- ၁၀။ သော ဥဇော်သိတော တောဟိ ဘာမိယမာနော တသာ အသုဒ္ဓသာ
အုပ္ပသန္တသာ ပါပုဏာတို့။ (၂၈)
- ၁၁။ ကထံ ဟိ နှာမ အယျာ အမောဟိ ယာစိယမာနာ ဓမ္မံး န ဒေသသုန္တံ့။
(၃၃)
- ၁၂။ အနာပတ္တီ ကေနစိ ဝိဟော်ဦးယမာနော မောက္ဂာမိပြီယော ပဟာရုံ ဗေးတို့။
(၁၉၃)
- ၁၃။ အနာပတ္တီ ကေနစိ ဝိဟော်ဦးယမာနော မောက္ဂာမိပြီယော တလသာဗိုံးက
ဥရှိရတို့။ (၁၉၄)
- ၁၄။ အနာပတ္တီ “ကတ္တာ ဒေသ”တိ ပုံစိုးယမာနော ဘဏာတို့။ (၂၀၅)
- ၁၅။ အနာပတ္တီ နိမ္မိုးယမာနော ဘိဂ္ဂံး ဂဟေသာမိတိ ဘဏာတို့။ (၁၀၆)

ပါစိတ်အတွက် ပါဌိသိက္ခာ

၆၁

- ၁၆။ ဥပသမ္မန္တနှင့် ပညော်တွေန ရုစွဲမာနာ အနာဒရိယံ ကရောတိ။ (ပါစိတ်၁၄၀)
- ၁၇။ အနွှကွာရုံ နာမ “ရူပံ အနိစ္စ”နှင့် ရုစွဲမာနာ “ရု”နှင့် သုပါတောတိ။ (၂၅)
- ၁၈။ အနှုပ္ပါးနှင့် နာမ “ရူပံ အနိစ္စ”နှင့် ရုစွဲမာနာ ‘ဝေဒနာ အနိစ္စ’တိ သုဒ္ဓါနီလာရောတိ။ (၁၁)
- ၁၉။ ဝေဖို့ ရုစွဲမာနာ နာဒိယို။ (၂၉၀)
- ၂၀။ သော ဘိက္ခာ၊ တေန ဘိက္ခာနာ နိုဒ္ဓိယုမာနာ တံ ပိဏ္ဍာပါတံ ဘုဒ္ဓါ။ (၁၁၂)
- ၂၁။ သော ဘဂတောာ ပုရတောာ နိသီဒ္ဓါ ပညောပတွာ သမန္တတောာ သမန္တမာနာ နိသီဒ္ဓတိ။ (၂၂၁)
- ၂၂။ မန်သာ ထုတ္တန္တနှင့် ဘိက္ခာနှင့် ဟိရိယမာနာ အာသနော နေဝ အဘိနိသီဒ္ဓနှင့် နှင့် အဘိနိပန္နိနှင့်။ (၃၅၈)
- ၂၃။ တေ နိက္ခာမျိုယုမာနာ ရောဒန္တိ။ (၆၄)
- ၂၄။ တေ ဘိသာပိုယုမာနာ ရောဒန္တိ။ (၁၅၁)

* * * *

(တွာ) ပစ္စည်းပါတဲ့ ပါကျများ

- ၁။ ရွှေ-နောက်-တူပါ, ကြိယာ, သက်ပါ တွာပစ္စည်း။
- ၂။ ကြောင့်-သော် နှစ်ဖြာ, ပေါင်း (၅) အြာ, သက်ပါ တွာပစ္စည်း။
- ၃။ အနာပတ္တီ ဉာဏ်ပိတ္တာ ပုန် နိသီဒ္ဓတ္တာ ဒေသောတိ။ (ပါစိတ်ပါဌို့ ၃၅)
- ၄။ အနာပတ္တီ မာတုပါမော ဉာဏ်ပိတ္တာ ပုန် နိသီဒ္ဓတိ တသွေ့ ဒေသောတိ။ (၁၁)
- ၅။ အနာပတ္တီ ဇွဲ ရွှေ့ယော ဝသီတ္တာ တတိယာယ ရွှေ့ယော ပုရာရဏာ နိက္ခာမိတ္တာ ပုန် ဝသတိ။ (၂၈)
- ၆။ အနာပတ္တီ အသံပိုပိတ္တာ ရွှေ့ယော ဝသတိ။ (၁၇၃)
- ၇။ အနာပတ္တီ “ဉာဏ်သံ သုတ္တာ ဉြုရမိသာမိ ဝရမိသာမိ ရုပ်သာမိ အတ္တာနှင့် ပရီမောဒသာမိ”တိ ဘဏာတိ။ (၁၉၈)

- ၆။ ကွဲပွဲတာသာ ဒီဇွန်၊ လဒ္ဒိပါ ဝန်ပါတယတဲ့၊ န သမ္မာ ဥပဇ္ဇနသာဘီ။
(ပစိတ်ပါဌီ၊ ၂၀၃)
- ၇။ အနာပတ္တီ သန္တု ဘိက္ခု အာယွှေး ပစိသတဲ့။ (၂၁၆)
- ၈။ အနာပတ္တီ အသန္တု ဘိက္ခု အနာယွှေး ပစိသတဲ့။ (။)
- ၉။ အနာပတ္တီ အညေန ကတံ ပမာဏာတိက္ခု ပန္တလဘိတ္တာ ဆိန္ဒိတ္တာ
ပရိဘုဇ္ဇတဲ့။ (၂၉၉)
- ၁၀။ အနာပတ္တီ အညေန ကတံ ပန္တလဘိတ္တာ ဥဒ္ဒါလတ္တာ ပရိဘုဇ္ဇတဲ့။ (၂၂၀)
- ၁၁။ အနာပတ္တီ အညေန ကတံ ပန္တလဘိတ္တာ ပရိဘုဇ္ဇတဲ့။ (၂၂၅)
- ၁၂။ အနာပတ္တီ ဥပန္နကိုပိတ္တာ ဒေတဲ့။ (၂၂၉)
- ၁၃။ အနာပတ္တီ ဂါမတော နီဟရိတ္တာ ဒေတဲ့။ (။)
- ၁၄။ အနာပတ္တီ ပဋ္ဌ ဘောဇူနံ ဤပေတ္တာ သဗ္ဗွဲ။ (၂၃၂)
- ၁၅။ အနာပတ္တီ ယရတော နီဟရိတ္တာ ဒေနဲ့။ (၂၃၄)
- ၁၆။ အနာပတ္တီ ဗဟာရာမေ ပန္တဂဟေတ္တာ အဇွဲအာရာမေ ဘုဇ္ဇတဲ့။ (၂၃၈)
- ၁၇။ အနာပတ္တီ အသမ္မာစ္စာ။ (၂၃၉)
- ၁၈။ အနာပတ္တီ ပရိဘုဇ္ဇကေ သေသေ ကေတော သံကနိုတ္တာ ဉ်မန္ဒိတ္တာ ဘူးတဲ့။
(၂၅၂)
- ၁၉။ အနာပတ္တီ သာမိကာ ပန္တစ္စာဒေတ္တာ ဒေနဲ့။ (။)
- ၂၀။ အနာပတ္တီ န ဘိယျောကမျတ် ဥပါဒါယာ။ (။)
- ၂၁။ အနာပတ္တီ ပရိဘုဇ္ဇကေ သေသေ ကေတော သံကနိုတ္တာ နိလွှေပေါ်တ္တာ
ဘုဇ္ဇတဲ့။ (၂၅၉)
- ၂၂။ အနာပတ္တီ ဉွှေခိုရိတ္တာ ဝါ ဘိန္ဒိတ္တာ ဝါ ပန္တဂဟ ဝါ နီဟရိတ္တာ ဝါ ဆဇ္ဈာတဲ့။
(၂၆၁)
- ၂၃။ အနာပတ္တီ ကေသန္တု (သီသံ) စိဝရာပေတ္တာ ဒေသေတဲ့။ (၂၆၆)
- ၂၄။ အနာပတ္တီ အနောဂါသာ အာစိက္ခုတဲ့။ (၂၆၀)
- ၂၅။ အနာပတ္တီ အပလောကေတ္တာ ဂုဏ္ဍာပေတဲ့။ (၂၆၃)
- ၂၆။ အနာပတ္တီ ကမ္မကာရာသံယံး အပလောကေတ္တာ ဉ်သာရေတဲ့။ (၂၆၉)
- ၂၇။ အနာပတ္တီ ဂတေသာ ဆန္ဒံ ဇနိတ္တာ ဉ်သာရေတဲ့။ (။)

ପିଲିତ୍ୟାକୁ ପିଣ୍ଡିବିନ୍ଦୁ

६२

- ၂။ အနာပတ္တီ အထိန်းတွာ ဂဏ္ဍာန်။ (ပါမိတ်ပါမို့၊ ၃၂၂)

၂၉။ အနာပတ္တီ အာနိသံသံ ဒသသတွာ ဂိဉာဏ်ပေတါ။ (၃၂၅)

၃၀။ အနာပတ္တီ အာနိသံသံ ဒသသတွာ စေတာပေတါ။ (၃၂၇)

၃၁။ အနာပတ္တီ ညလေကေတွာ ဆရွှေတါ။ (၃၄၈)

၃၂။ အနာပတ္တီ သာမိကေ အာပုစ္စတွာ အပလေကေတွာ ဆရွှေတါ။ (၃၅၀)

၃၃။ အနာပတ္တီ ညဒ္ဓရိတွာ ဂါစ္စတိ၊ ညဒ္ဓရပေတွာ ဂါစ္စတိ၊ အာပုစ္စ ဂါစ္စတိ။

၃၄။ အနာပတ္တီ ဝါသာဂါရံ ဌာပတွာ သဗ္ဗွဲဗွဲ။ (၆၉)

၃၅။ အနာပတ္တီ စိုင်ရု ဌာပတွာ အညုံ ပရိက္ခာရု သိမ္မတိ ဝါ သိမ္မာပေတါ ဝါ။ (၆၆)

၃၆။ အနာပတ္တီ သာမိကာ နိမဇန္တတွာ ဘောဇ်း။ (၉၇)

၃၇။ အနာပတ္တီ ညဒ္ဓသု ပညာတွာ ဟောတိ။ (။)

၃၈။ အနာပတ္တီ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကေတော သန္တိပတိတွာ ဘူး။ (၁၀၂)

၃၉။ အနာပတ္တီ ဝိကပ္ပါတွာ ဘူး။ (၁၀၆)

၄၀။ အနာပတ္တီ အာခိယိတွာ ပရိဘူး။ (၁၉၉)

၄၁။ အနာပတ္တီ န ဟသာမိပိုယော သတိ ကရဏီယ ဥဒကံ ထုတရိတွာ နိမ့်နှစ် ဝါ ညမ္မန္တိ ဝါ ပလဝတိ ဝါ။ (၁၄၉)

၄၂။ အနာပတ္တီ ဘီကျေသု ဦးတောကာသံ ဝါ နိသိန္တာကာသံ ဝါ နိပဇ္ဇာကာသံ ဝါ အာဂန္တာ သမ္မဟာရော ဒီသုတိ။ (၁၄၄)

၄၃။ အနာပတ္တီ သတိ ကရဏီယ ရက္ခာ ပသုတိ။ (၁၄၄)

၄၄။ အနာပတ္တီ “ကူးမေဟိ တယာ ဘောသဇ္ဇာဟိ ပဝါရိတာမှ၊ အမှာကျွဲ ကူးမိနာ စ ကူးမိနာ စ ဘောသဇ္ဇာ အတွော”တိ အာစိကိုတွာ ဂိဉာဏ်ပေတါ။ (၁၃၉)

၄၅။ အနာပတ္တီ “ယာသု တယာ ရဇ္ဇိသု ပဝါရိတာမှ၊ တာယော စ ရဇ္ဇိယော ဂိတိဝတ္ထာ၊ အမှာကျွဲ ဘောသဇ္ဇာ အတွော”တိ အာစိကိုတွာ ဂိဉာဏ်ပေတါ။ (။)

၄၆။ အနာပတ္တီ မဟလ္လာကေ ယူရေ ပိဋ္ဌသံယာဋ္ဌသံ ဟာတ္တပါသံ အပိုဇ်တိတွာ နိသိဒ်တိ။ (၁၂၀)

၄၇။ အနာပတ္တီ ခုဒ္ဓကေ ယူရေ ပိဋ္ဌပံသံ အနတိကူးမိတွာ နိသိဒ်တိ။ (။)

- ၄၈။ အနာပတ္တီ ပရိယယသိတ္ထ ခုတိယိကံ ဘိက္ခုနှင့် န လဘတိ။ (ပါစိတ်၊ ၄၁၄)
- ၄၉။ အနာပတ္တီ အပလောက်တွာ အေဒါဒေတိ ဝါ အလာပေတိ ဝါ ရောဂါပေတိ ဝါ အာလိုပေတိ ဝါ ဗုဒ္ဓာပေတိ ဝါ မော်ပေတိ ဝါ ။ (၄၂၅)
- ၅၀။ အနာပတ္တီ သာမိကေ အပလောက်တွာ ဘုရွှေတိ။ (၄၁၀)
- ၅၁။ အနာပတ္တီ ယာဝကာလိကံ ယာဝကာလေ နိဒဟိတ္ထ ဘုရွှေတိ။ (၁၁၇)
- ၅၂။ အနာပတ္တီ ယာမကာလိကံ ယာမေ နိဒဟိတ္ထ ဘုရွှေတိ။ (၁၁၈)
- ၅၃။ အနာပတ္တီ သတ္တာဟကာလိကံ သတ္တာဟံ နိဒဟိတ္ထ ဘုရွှေတိ။ (၁၁၉)
- ၅၄။ အနာပတ္တီ အတိရိတ္ထ ကာရာပေတွာ ဒေတိ။ (၁၁၄)
- ၅၅။ အနာပတ္တီ အတိရိတ္ထ ကာရာပေတွာ “ဘုရွှေဟီ”တိ ဒေတိ။ (၁၁၅)
- ၅၆။ အနာပတ္တီ စတ္တရာရီ မဟန်ကုဋ္ဌနဲ့ သတိ ဖစ်ယေ အသတ် ကပိုယ်ကာရကေ သာမဲ့ ဂဟေတ္ထ ပရိဘုရွှေတိ။ (၁၂၂)
- ၅၇။ အနာပတ္တီ ဂိုလာနော ဟုတ္ထ ဝိညာပေတွာ အဂိုလာနော ဘုရွှေတိ။ (၁၂၀)
- ၅၈။ ပဒ် နာမ ကေတော ပဋိပေတွာ ကေတော ဉာသာပေနှိုး။ (၂၅)
- ၅၉။ အနုပဒ် နာမ ပိဋ္ဌယယုံး ပဋိပေတွာ ကေတော ဉာသာပေနှိုး။ (၁၁၇)

* * * * *

(ကြောင်) ဟု ပေးရသော (တွောန)ပစ္စည်းပါတဲ့ဝါကျများ

- ၁။ ဒီသွာန ဒုမ္မာနော ပရုပါယို။ (ပါစိတ်ပါ၏၍၊ ၁၄၉)
- ၂။ ကောသမြိုကာ ဥပါသကာ ဒီသွာန အာယသွှေ့နဲ့ သာဂတ် တောဒရော့။ (၁၄၅)
- ၃။ ဒီသွာန ဝေမာဟံသူ။ (၄၀၆)
- ၄။ ဒီသွာန သဟာသာ ဂုဏ်သို့။
- ၅။ ဒီသွာန မျှော်ကံ ဒေဝါ တောဒရော့။ (၁၄၈)
- ၆။ ဒီသွာန ဥပသသယံ ပစိသိတ္ထ သသီသံ ပါရှိတ္ထ မျွေကော နိပန္တီ။ (၂၇၄)
- ၇။ ဒီသွာန ဥဇ္ဈာယတိ။ (၂၅၅)
- ၈။ ဒီသွာန ထံ ဗြာဟွာဆံ တောဒရော့။ (၃၄၇)

- ၉။ ဒီသွာန အာသနာ ဂဋ္ဌဟန္တိ။ (ပါစိတ်ပါဉိ၊ ၂၂၅)
 ၁၀။ ဒီသွာန ဘဂဝန္တိ တေဒဝေါစုံ။ (၁၄၄)

* * * * *

(တု) ပစ္စည်းပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ လိုရှိနက်ယူဉ်၊ လိုက်-ခွမ်းယူဉ်၊ လျှပ်ယူဉ် တုံသက်ရာ။
 ၂။ သင့်-အပ်-လျောက်ပတ်၊ ဓသည်မှတ်၊ ယျှဉ်လတ် တုံသက်ရာ။
 ၃။ သဇ္ဇာ နာမ ဘိက္ခာ သတ္တာ ဟောတိ အာပုစ္ဆာ ပရိသိတုံး။ (ပါစိတ်၊ ၂၁၆)
 ၄။ အသဇ္ဇာ နာမ ဘိက္ခာ န သတ္တာ ဟောတိ အာပုစ္ဆာ ပရိသိတုံး။ (၁၁၇)
 ၅။ နာရဟာတာယံ ဥပါသကော ဉာဏ်ကော ဟောတုံး။ (၂၀၆)
 ၆။ နာရဟာတာယံ ပုရိသော ပါပေါ် ဟောတုံး ယထာ ဘဂဝန္တိ ပယ်ရပါသတိ။ (၂၀၇)
 ၇။ ရာအောက်ရဲ နာမ ယတ္တာ ကတ္တာစိ ရဲသော ကိုဇိုတုံး ရမိတုံး ကတံး ဟောတိ။ (၃၉၂)
 ၈။ စိတ္တာဝါရဲ နာမ ယတ္တာ ကတ္တာစိ မနုသာနဲ့ ကိုဇိုတုံး ရမိတုံး ကတံး ဟောတိ။ (၁၁၈)
 ၉။ ညယျာနဲ့ နာမ ယတ္တာ ကတ္တာစိ ရဲသော ကိုဇိုတုံး ရမိတုံး ကတံး ဟောတိ။ (၁၁၉)
 ၁၀။ အာရာမော နာမ ယတ္တာ ကတ္တာစိ ရဲသော ကိုဇိုတုံး ရမိတုံး ကတောာ ဟောတိ။ (၁၁၁)
 ၁၁။ ပေါက္ခရဏီ နာမ ယတ္တာ ကတ္တာစိ ရဲသော ကိုဇိုတုံး ရမိတုံး ကတာ ဟောတိ။ (၁၁၁)
 ၁၂။ သုန္တရှိနက္ခာ ဘိက္ခာနဲ့ အလဲ ကတုံး အလဲ သံပို့စာတုံး။ (၂၇၃)
 ၁၃။ သာဇ္ဇာပါ ဘိက္ခာနှင့်ပသာယံ အဘိက္ခာတဲ့ ဂစ္စတိ ကတာကတံး အနိတုံး။ (၁၁၁)
 ၁၄။ အပိ စာဟံ ဉာဏ်ကာယံ န လဘာမိ တဲ့ ဒူသေတုံး။ (၂၇၄)
 ၁၅။ နာယျာ သတ္တာ ဥသော သက် တာရောတုံး။ (၂၉၄)
 ၁၆။ ကိုသွှေ့ ဝိယ ရိုတ္တာတ္တာ ဂန္တံး။ (၁၀၆)

- ၁၅။ န တဟံ ပဋိဖလော ယာဝဒထဲ ဒါတု။ (ပါမီတိပါမြို့ ၄၀၉)
- ၁၆။ အနုဇနာမိ ဘိက္ခာဝ အာပုစ္ဆာ ဂိကာလေ ရိမ် ပစိသိတု။ (၂၁၄)
- ၁၇။ သာ ဥပကင္း ကာလေ နာသက္ဌ ပိဏ္ဍာယ စရိတု။ (၂၂၇)
- ၁၈။ အနုဇနာမိ ဘိက္ခာဝ ဆတ္တပါတီသု ဂိလာနသု ဓမ္မ ဒေသေတု။ (၂၃၂)
- ၁၉။ ဂိုဏ်မိ အယျှုပ္တာ၊ ကူစ္စာမိ အမ္မ ဒါဒိတု။ (၃၆၇)
- ၂၀။ တဒိပိ မေ ဘိက္ခာဝ အာဇာပါ နိစေ အာသနေ နိသီဒိတာ ဥဇ္ဇာ အာသနေ နိသီဒိတာ မန္တာ ဝါစေတု။ (၂၆၈)
- ၂၁။ ကိမင် ပန တောရဟိ န အမနာပါ ဘာဝသုတိ နိစေ ..... ဓမ္မ ဒေသေတု။ (၁၁၁)
- ၂၂။ သာကိယာနိယော ကူစ္စာမိ အာရည်ကေသု သေနာသနေသု ဘထဲ ကာတု။ (၂၃၇)
- ၂၃။ ဂိလာနော နာမ န သက္ဌာတိ ပိဏ္ဍာယ စရိတု။ (၂၃၇)
- ၂၄။ သာဇ္ဇာ သူန္တရိန္တနဲ့ ရူသေတု ဉာဏ်သံ အလာဘမာနော တော်ဝ အငွောယ ဘိက္ခာနိသံယသု ဘထဲ အကာသိ။ (၂၇၃)
- ၂၅။ သာ ဘိက္ခာနဲ့ တောမင်းကံ အာဒိယိတာ ဇောဝတု ဂိသုရိတာ ကောမန္တ ဆရွေတိ။ (၃၄၂)
- ၂၆။ န မယံ သက္ဌာမ ဘိက္ခာနိသံယသု စိဝရု ဒါတု။ (၃၇၅)
- ၂၇။ သော ပုရိသော တံ ဘိက္ခာနဲ့ ရူသေတု ဥပဏ္ဍာမိ။ (၄၉)
- ၂၈။ နာယျာ သက္ဌာ အာဂမတု။ (၁၀၈)
- ၂၉။ နာသက္ဌာ တမှာ အာဝသထာ ပဏ္ဍာမိတု။ (၉၆)
- ၂၁။ န ဗဟိုကတာ ထေရာ ဘိက္ခာ။ ဘိက္ခာနိယော ဉာဝဒိတု။ (၈၁)
- ၂၁။ ကူစ္စာမဟံ မဟာရာဇ် သူဗိသလ္ားကာဘထဲ ကာတု။ (၁၀၀)
- ၂၂။ အရဟတိ ပုံမိတော ပုံမိတာသု ဂိဏ္ဍာ ပို့ဂုဏ်တု။ (၁၁၁)

* * * *

(နန်)ပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ (န)နက်က (မ), (န) လော ပ, ဖောင်းက (မ)ဟုတ်လော။
 ၂။ ကြီးယာနဲ့သာ, (နန်)ပော, တွဲကာ ပေးစေသော။
- ၃။ နှင့် အာဂုသော အာစိကိုတွဲဗုံး။ (ပါမိတ်ပါဉိုး ၁၂၂)
 ၄။ နှင့် အာဂုသော ပုံစံတွဲဗုံး။ ( )
 ၅။ နှင့် နာမ ပွဲစိတေန သုနိဝင်ထွေန ဘဝိတွဲဗုံး သုပါရှေတန် အာကွဲသမ္မဇာန်။
     (၁၃၆)
 ၆။ နှင့် ဘဂရိ ပသိတော့ဗုံး။ (၁၃၉)
 ၇။ နှင့် ဘိက္ခဝဝ ပူမွဲ သာဂတော တထာဂတေ သရိရပေါ် အဟောသီ
     သပွတ်သော။ (၁၄၆)
 ၈။ နှင့် ဘိက္ခဝဝ သာဂတော အမွဲတို့ကောန နာဂေန သုဒ္ဓါ သရိရမေသီ။(၁၅)
 ၉။ နှင့် မယာ မောယပုရိသာ အနေကပရိယာယေန အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ
     အန္တရာယိကာ ဂုဏ်ဗုံး။ (၁၅၆)
 ၁၀။ နှင့် နာမ ကာမာ ပရိဘုံးတွဲဗုံး။ (၁၆၅)
 ၁၁။ နှင့် အာဂုသော ပဋိကရွေဝ အာစိကိုတွဲဗုံး။ (၆၄)
 ၁၂။ နှင့် အာဂုသော သံပိုကော ဝိဟာရော။ ( )
 ၁၃။ နှင့် နာမ ဝိသံငြေန ဝိဝင်ငြေန ဓမ္မာ ဇေသတော့ဗုံး။ (၂၂)
 ၁၄။ နှင့် အပေါစုမှာ န ဒါနိ အန္တ ညြုပါဒေါ ကူးနှံး ဘဝိသာတိ။ (၇၇)

* * * * *

(ကထံ တိ နာမ) ပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ နာမသုဒ္ဓါ, ကဲရဲ့တာ, နက်မှာ ဖြစ်ပါသည်။
 ၂။ နာမသုဒ္ဓါ, ကြီးယာ, တွဲကာ နက်ပေးသည်။
 ၃။ နာဂတ်ကြီးယာ, အတိတ်မှာ, သက်တာ ဖြစ်ပါသည်။
 ၄။ ရပါသနည်း; နက်ပေးပြီး, ရှင်းနည်း; ရပါလိမ့်။
 ၅။ ကထံ နဲ့ တိ, ပေါင်းဝပ်ဘိ, ပေး၏ အနက်မှာ။

- ၁။ ကထံ ဟိ နာမ အယံ ကာသာဝဇ္ဈာ မလမဇ္ဈာနာ နိဟိနဇ္ဈာ အမှာကံ
မစွဲ သံဟရိသုတီ။ (ပါမိတ်ပါမြို့၊ ၄၀၆)
- ၂။ ကထံ ဟိ နာမ အာယသ္ဌာ နဇ္ဈာ သုဂါဘစိဝရွှေမာထံ စိဝရုံ ဗျာရောသုတီ။
(၂၂၅)
- ၃။ ကထံ ဟိ နာမ တေ ဘိက္ခာဝ မောယပုရိသာ ရာဇန္ဓိ ပသိက္ခာ န
မတွဲ အနိတ္တာ နဟာယိသုန္တီ။ (၁၅၉)
- ၄။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာ။ အေတာ် သမာဒဟိတ္တာ ဝိသိမ္မာသုန္တီ။ (၁၅၂)
- ၅။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာ။ ဘိက္ခာ၌ ဘိသာပေသုန္တီ။ (၁၅၁)
- ၆။ ကထံ ဟိ နာမ အာယသ္ဌာ ဆဇ္ဈာ အနာဒရိယံ ကရိသုတီ။ (၁၄၉)
- ၇။ ကထံ ဟိ နာမ တုမော မောယပုရိသာ ဥဒကေ ကိုဇိုသုထာ။ (၁၄၈)
- ၈။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာဝ သာကတော မစွဲ ဝိဝိသုတီ။ (၁၄၆)
- ၉။ ကထံ ဟိ နာမ တွဲ မောယပုရိသာ အဒိန္ဒာ မှာဒိန္ဒာ အာဟရိသုသို။
(၁၂၀)
- ၁၀။ ကထံ ဟိ နာမ အာယသ္ဌာ ဖေလမ္မာသီသော သန္တိမိကာရုကံ အောဇာနံ
ဘုဒ္ဓသုတီ။ (၁၁၆)
- ၁၁။ ကထံ ဟိ နာမ ဆပ္ပို့ယာ ဘိက္ခာ။ ဥပါသကေ ပဒသော ဓမ္မ ဝိဇောသုန္တီ။
(၂၇)
- ၁၂။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာ။ အနုပသမွှန်နှင့် သဟသေယျံ ကပ္ပိသုန္တီ။ (၂၇)
- ၁၃။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာ။ သံယံ အာရွှေ ဒံ ကရိသုတီ။ (၂၅၈)
- ၁၄။ ကထံ ဟိ နာမ အယျာ ထုလွှနန္ဒာ န မတွဲ အနိတ္တာ ဗဟို လသုထံ ဟရာ
ပေသုတီ။ (၃၃၉)
- ၁၅။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာ။ တွေမမြေကံ အာဒိယိသုတီ။ (၃၄၃)
- ၁၆။ ကထံ ဟိ နာမ စလ္လာကာ၌ ဘိက္ခာ၌ သသွာ ဝိဟရိသုတီ ဂဟပတိနာပိ
ဂဟပတိပူတွေနာပိ။ (၃၄၆)
- ၁၇။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာ၌ယော အဇ္ဈာဝသံ တရိကံ စရိသုန္တီ။ (၃၅၀)
- ၁၈။ ကထံ ဟိ နာမ အယျာ ထုလွှနန္ဒာ အာဝသထံးရုံ အနိသုန္တ္တာ
ပရိဘုဒ္ဓသုတီ။ (၃၉၈)

- ၁၉။ ကထံ ဟိ နာမ ဆဗ္ဗိုယာ ဘိက္ခာနိုင်ယော တိရှိစာနိုင် ပရီယာပုယိသုန္တီ။
(ပါမိတ်ပိဋ္ဌ၊ ၄၀၁)
- ၂၀။ ကထံ ဟိ နာမ ဆဗ္ဗိုယာ ဘိက္ခာနိုင်ယော တိရှိစာနိုင် ဝါစေသုန္တီ။
(၄၀၂)
- ၂၁။ ကထံ ဟိ နာမ ဆဗ္ဗိုယာ ဘိက္ခာနိုင်ယော အယျု ဥပါလီ အကြောသီသုန္တီ။
(၄၀၃)
- ၂၂။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာနိုင် ကုလံ မစွဲရာယိသုတီ။ (၄၁၀)
- ၂၃။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာနိုင်ယော ဂိန္ဒိ ဝူဗြာပေသုန္တီ။ (၄၁၇)
- ၂၄။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာနိုင်ယော ပါယ္တီ ဝူဗြာပေသုန္တီ။ (၄၁၈)
- ၂၅။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာနိုင်ယော အနုဝယ် ဝူဗြာပေသုန္တီ။ (၄၁၉)
- ၂၆။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာနိုင်ယော ကော် ဝယ် ဒွေ ဝူဗြာပေသုန္တီ။ (၄၁၀)
- ၂၇။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာနိုင်ယော သယ်ဗော် ဗာရောသုန္တီ။ (၄၁၄)
- ၂၈။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာနိုင်ယော ဘိက္ခာနိုင်ယာ ဥမ္မာနိုင်ပေသုန္တီ။ (၄၁၇)
- ၂၉။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာနိုင်ယော ဘိက္ခာမာနာယ ဥမ္မာနိုင်ပေသုန္တီ။ (၄၁၈)
- ၃၀။ ကထံ ဟိ နာမ ဘိက္ခာနိုင်ယော သာမဏောရိယာ ဥမ္မာနိုင်ပေသုန္တီ။

* * * *

(ဟ) ပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ (ဟ)အနက်ဟာ, တားမြစ်ပါ, (မ)မှာ (နှင့်)ထည့်လေ။
- ၂။ (ဟ) နှင့် ယဉ်ရာ, ဂိဘတ်ဟာ, (ရ)ဗြာ သက်သည်ပေ။
- ၃။ ကာလာတိပတ္တီ, ချိန်ထားဘီ, ကျိုးသည့် ဂိဘတ်တွေ။
- ၄။ ဝတ်-ပုံး-သတ်-ပ, ဟိ-အဇ္ဇာ, တစ်ဝံ ဘဝိသုန္တီ။
- ၁။ မာ ခေါ် ဘဇ္ဇာ ဘဂဝါ အမှတ်တွေ အဂေမာသီ။ (ပါမိတ်ပိဋ္ဌ၊ ၁၄၄)
- ၂။ သော ဘဂဝါ မာ ဝိဟောငွေသီ။ ( )
- ၃။ မာ ကသာစီ အာရောဇာဟီ။ (၁၆၇)
- ၄။ မာ အာဂုသာ အရိုင် ပံ့ အဝစာ။ (၁၅၉)

- ၅။ မာ ဘဂဝန္တာ အဖွဲ့ဝါရီ။ (ပါစိတ်ပါဉ္စ၊ ၁၅၂)
- ၆။ တသယာယံ ဗြာဟွာကာသာ ထပိကာ မာ လူစ နသိုး။ (၂၁၀)
- ၇။ မာရှုသော ဆန္ဒ ဝေရှုပံ့ အကာသီ။ (၁၈၆)
- ၈။ မာယဉ် တော် ဘိက္ခာ အနုဝင်္ထီ။ (၂၈၂)
- ၉။ မာ ဘဇ္ဇာ အတွေနော ဘဝန် ကတ္တာကာမော မယံ ဘဝန် ဆိန္ဒီ။ (၅၁)
- ၁၀။ မာ ဒေါ တတ္တာ ပဋိဂ္ဂနှုံး။ (၁၀၉)
- ၁၁။ မာ တွဲ အမော့အာစရိတော့၊ အသွာ ကုမ္ပဏီတိတိ။ (၂၂၈)
- ၁၂။ မာယဉ် တံ့ အဝစာ။ (၃၅၅)
- ၁၃။ မာ တုမော နာနာ ရဟာရိတ္တာ။ (၁၁၁)
- ၁၄။ နိသီဒထ ဘဇ္ဇာ မာ အဂမိတ္တာ။ (၂၁၇)
- ၁၅။ မာ တော ပစ္စာ ကုလ္လာစွံ အဟောသီ။ (၁၉၇)

* * * *

(ကိုသု)ပါတဲ့ ဝါကျျများ

- ၁။ ကိုသု တွဲ ရာဟုလ လူစ နိသီဇ္ဇာသီ။ (ပါစိတ်ပါဉ္စ၊ ၂၇)
- ၂။ ကိုသု တွဲ ဘဇ္ဇာ အန် ထေယျသလွှာန သွှုံး ဝါစ္စသီ။ (၁၇၁)
- ၃။ ကိုသု တုမော အာရှုသော ရောဒထာ။ (၁၉၂)
- ၄။ ကိုသု တွဲ ဗြာဟွာ ပဇ္ဇာယသီ။ (၇)
- ၅။ ကိုသု ပန် မဲ တွဲ ဗြာဟွာ အကူဌုံး ကုဇ္ဇာဝေးန ပါပေသီ။ (၇)
- ၆။ ကိုသုယံ ကာဏာ ရောဒတီ။ (၁၀၇)
- ၇။ ကိုသု တွဲ အာရှုသော စီရောန ရိမဲ ပိဏ္ဍာယ ပစိသသီ။ (၁၁၄)
- ၈။ ကိုသု တုမော ဘဇ္ဇာ ဒုန္ဒိဝတ္ထာ ဒုပ္ပါရတာ အနာကပွာသမွန္တာ။ (၁၃၆)
- ၉။ ကိုသု တုမော ဘဇ္ဇာ အာဂတ္တာ။ (၁၃၉)
- ၁၀။ ကိုသု တွဲ မဟာရာဇ် ကာလသောဝ အာဂတော အသွှုံးနှုန်း ဝိဇောပနောန်။ (၁၅၄)
- ၁၁။ ကိုသု တုမော အာရှုသော အမော အလန္ဒိဝေးန ပါပေတီ။ (၁၄၇)

ပါမီတ်အတွက် ပါ၌သိက္ခာ

၇၁

- ၁၂။ ကိုယ့် ဘဇ္ဇာ အယျာ လူဝေး အစွမ်း။ (ပါမီတ်ပါ၌၊ ၂၃၂)
- ၁၃။ ကိုယ့် ပန် တွဲ အယျာ ဒုဓာလာ။ (၂၂၇)
- ၁၄။ ကိုယ့် နိပ္ဇာသိ။ (၂၇၄)
- ၁၅။ ကိုယ့် တွဲ အယျာ ကိုကာ အာဂတာ။ (၂၉၃)
- ၁၆။ ကိုယ့် တွဲ အယျာ ကိုကာ ဉာဏ်ရာ။ (၂၉၅)
- ၁၇။ ကိုယ့် ပန် တွဲ အယျာ အနာထာ။ (၂၉၇)
- ၁၈။ ကိုယ့် တွဲ သိက္ခာမာနေ ရောဒသိ။ (၃၂၆)
- ၁၉။ ကိုယ့် တွဲ အယျာ မယ် အာဂ္ဂိုဏ်ယာ နေဝံ အာသန့် ပည့်ပေသိ။ (၂၉၇)
- ၂၀။ ကိုယ့် တွဲ အယျာ နဲ့ ပဋိဂ္ဂဏာသိ။ (၃၀၁)
- ၂၁။ ကိုယ့် တွဲ အယျာ ပုရိသေန သွှေး နိက္ခာနာ။ (၂၉၅)
- ၂၂။ ကိုယ်ဒဲ တေ အယျာ ပရိဝင်ကဲ ဥမ္မာနသိ။ (၃၃၃)
- ၂၃။ ကိုယ့် တုမေ အယျာ ပုရိသေန သွှေး သမ္မဝသာထာ။ (၃၄၂)
- ၂၄။ ကိုယ့် တွဲ ဘေး ဉာဏ်ကဲ ဂဟေတ္တာ ဉာဏ်ယံ ပစိသသိ။ (၃၄၇)
- ၂၅။ ကိုယ့် တုမေ ဘိနိုင်ယော အာရာမဲ နေဝံ သမ္မဇ္ဈား။ (၄၀၃)
- ၂၆။ ကိုယ့် တွဲ ဌာဒိယိ နိသီဒန် သမန္တတော် သမည့်သိ ပုရာဏာသိ ကောဇာဌား။ (၂၂၂)
- ၂၇။ ကိုယ့် ပန် တွဲ အယျာ အနဲ့ ပါရာဇိကဲ ဓမ္မ အဖွားပန္တ် ဘိက္ခာနဲ့ နေဝံတ္ထနာ ပဋိတေဇာဒသိ။ (၂၇၉)
- ၂၈။ ကိုယ့် အယျာ ဘိက္ခာနဲ့ယော နဲ့ အာဂ္ဂိုဏ်။ (၄၁၀)
- ၂၉။ ကိုယ့် တွဲ အယျာ ဂိသုရမာကသိ။ (၄၁၅)

* * * *

(သစေ) ပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ (သစေ) ရှိရာ, နောက်ဝါကျာ, ထည့်ပါ ငံ သတိ။
- ၂။ (သစေ) နှက်က, ကြေစည်ပ, ပေးရ (အကယ်၍)။
- ၃။ ဝါကျအစ, (သစေ) က, ရှိရ အမြဲသာ။
- ၄။ သစေ ဘဒ္ဒ္ဒာ အာဂါဌ္ဇာ။ ဘတ္တံ့ ကရောယျသိ။ (ပါမိတ်ပို့၊ ၂၃၁)
- ၅။ သစေ မယ် ဂမိသာမ နသိသာတာယ် အင့်ဝါမှိုက်ကာ။ (၂၁၂)
- ၆။ သစေ တူး အာဂါဌ္ဇာတိ။ သော ဝတ္ထုလွှာ။ (၂၃၃)
- ၇။ သစေ ရူပေန ဝါ နိမိတ္ထာန ဝါ သဗ္ဗာဒေတိ၊ ဒီတဗုံး။ (၁၁၁)
- ၈။ သစေ သာသက် ဟောတိ၊ “သာသက်”၏ အာစိဂုံတဗုံး။ (၂၃၇)
- ၉။ သစေ သပ္ပါးသာယ် ဟောတိ၊ “သပ္ပါးသာယ်”၏ အာစိဂုံတဗုံး။ (၁၁၁)
- ၁၀။ သစေ “ဟောတူ ဘန္တေ အာဟရိယိသာတိ”တိ ဘဏ်တိ၊ စောရာ ဝတ္ထုလွှာ “မန်သာ ကူးပုံပစ်ရ၍ အပသတ္တာထာ”တိ။ (၂၃၇)
- ၁၁။ သစေ န လတိသာမိ, မရိသာမိ။ (၂၆၇)
- ၁၂။ သစေ ပိဋ္ဌိသာဇ္ဈာတိ, ကူးဇွေတံ့ ကုသလုံ။ (၂၃၃)
- ၁၃။ သစေ ရွှေ့ အာဂါဌ္ဇာသာတိ ဂိသရော မေ ဘဝိသာတိ။ (၂၉၄)
- ၁၄။ သစေ မယ် အယော ဂိဏ္ဍာတံ့ ဘဏ္ဍာ ပုန် အာမိယိသာမ၊ ကဒီ အာမှာက် ဘဏ္ဍာ ဂိဏ္ဍာယိသာတိ။ (၃၂၄)
- ၁၅။ သစေ မေ တွဲ မဟာရာဇ် ဒါတုကာမောသိ။ ကူးမေ ကမ္မာလံ ဒေဟို။ (၃၃၅)
- ၁၆။ သစေ မေ တွဲ မဟာရာဇ် ဒါတုကာမောသိ။ ကူးမေ ခေါ်မံ ဒေဟို။ (၃၃၅)
- ၁၇။ သစေ ဘိက္ခာနိယော အာဂါဌ္ဇာ၍၊ ကောမကာယ ဘိက္ခာနိယာ ဒွေဝယော ဘဏ္ဍာတော် ဒေဟို။ (၃၃၉)
- ၁၈။ သစေ မယ် အယော သက္ကာမှ၊ ဘိက္ခာနိသံယသု စီဝိရုံ ဒသာမ။ (၃၇၅)
- ၁၉။ သစေ မေ တွဲ စီဝိရုံ ဒသာသိ။ ဝေါဟံ တံ့ ဝုပြာပေသာမိ။ (၄၄၄)
- ၂၀။ သစေ မံ တွဲ ဒွေ ဝသာနိ အနုပ္နိသံယသိ။ ဝေါဟံ တံ့ ဝုပြာပေသာမိ။ (၄၄၄)
- ၂၁။ သစေ “သမရိမှာယျ”တိ ဘဏ်နှိုး။ ဝတ္ထုနှိုး ဘဂိနိယော အင့် ဂျုစွား။ (၇၄)

ပါမိတ်အတွက် ပိဋ္ဌသီက္ခာ

၇၃

- ၁၉။ သင် “ဝတ္ထနာယျ”တိ၊ “သော ဘဂိနိယော ဉာဏ်ဒေါ်”တိ နိယျာဒေး
တဗ္ဗာ။ (ပါမိတ်ပိဋ္ဌ၊ ၇၄)
- ၂၀။ သင် “န ဝတ္ထနာယျ”တိ။ “ဉာဏ်ရောတဗ္ဗာ။ (၁၁)
- ၂၁။ သင် “သမရှိမှာယျ”တိ ဘဏ္ဍာ၏ အညီ ပွဲ ဘဏ္ဍာတိ၊ အာပတ္တီ
ခုက္ခနာသာ။ (၇၅)
- ၂၂။ သင် “ဝရှိမှာယျ”တိ ဘဏ္ဍာ၏ အငြေ ဂရ့ဝမ္မာ ဘဏ္ဍာတိ၊ အာပတ္တီ
ခုက္ခနာသာ။ (၁၁)
- ၂၃။ သစ္န် တွဲ ဒေဝတေ တဲ့ ဘိက္ခူ မီမိတ် ပေါ်ရောပေယျာသိုံး ဗဟို တွဲ
ဒေဝတေ အယုညီ ပသဝေယျာသိုံး။ (၅၁)
- ၂၄။ သင် တေ ဘဂိန် အကရာ၊ ဝသေယျာမ ကောဇ္ဈား အာဝသထာရီရော။
(၂၉)
- ၂၅။ သင် သော အနုအနာတိ၊ ဝသေယျာထဲ။ (၂၉)
- ၂၆။ သင် ခေါ် ဥပါလီ လေခံ သိက္ခူယျာ၊ ငံ ခေါ် ဥပါလီ အမှာကံ အစွယ်န
သူခွဲ မီဝေယျာ။ (၁၆၀)
- ၂၇။ သင် ခေါ် ဥပါလီ ကဏ္နံ သိက္ခူယျာ၊ ငံ ခေါ် ဥပါလီ အမှာကံ အစွယ်န
သူခွဲ မီဝေယျာ။ (၁၁)
- ၂၈။ သင် ခေါ် ဥပါလီ ရူပံ သိက္ခူယျာ၊ ငံ ခေါ် ဥပါလီ အမှာကံ အစွယ်န
သူခွဲ မီဝေယျာ။ (၁၁)
- ၂၉။ သင် ခေါ် ဥပါလီ လေခံ သိက္ခူသီသတိ၊ အင်္ဂလိယော ခုက္ခာ ဘဝိသုန္တိ။
(၁၁)
- ၃၀။ သင် ခေါ် ဥပါလီ ကဏ္နံ သိက္ခူသီသတိ၊ ဥရသာ ခုက္ခာ ဘဝိသုတိ။(၁၁)
- ၃၁။ သင် ခေါ် ဥပါလီ ရူပံ သိက္ခူသီသတိ၊ အက္ခိန် ခုက္ခာ ဘဝိသုန္တိ။ (၁၁)
- ၃၂။ သင် တွဲ ဘအောင် ဗုဒ္ဓမ္မခံ သိက္ခူသံပဲ ပင့်မဲ ဘောဇ္ဇာသိုံး၊ ငံ ကရေ
ယျာမိုံး။ (၁၀၀)
- ၃၃။ သင် ကာဏာ နာဂုံးသီသတိ၊ အဟံ အညီ ပဏာပတ် အာနေသာမိုံး။
(၁၀၇)

- ၃၄။ သစေ ဂူမေ ဝိနယေ ပကတည့်နော ဘဝိသုန္တီ၊ အမှု ယေနိစ္စကံ
ယုဒ္ဓစ္စကံ ယာဝင်စ္စကံ အာကနိသုန္တီ။ (ပါဝိတ်ပါ၏၊ ၁၈၈)
- ၃၅။ သစေ စ မယ် ဇန်ယျာမ၊ န မယ် ဆန္တ် ဒဇယျာမ။ (၁၉၉)
- ၃၆။ သစေ ယာရ ဘဝိသုတိ၊ ပိဝိသုထု။ (၁၇၀)
- ၃၇။ သစေ ဘတ္တံ့ ဘဝိသုတိ၊ ဘုရိသုထု။ (။)
- ၃၈။ သစေ ခါဒနိယ် ဘဝိသုတိ၊ ခါဒိသုထု။ (။)
- ၃၉။ သစေ မယ် ဘဝိသုတိ၊ အဟရို ဘိက္ခနိယ်ယေသာ ဒသာမိ။ (၂၈)
- ၄၀။ သစေ မေ အယျာ တုလွန်နှာ ဥပသာယ် ဒဇယျာ၊ အာဂလ္လာယျာမဟံ
သာဝတ္ထီ။ (၃၈၃)
- ၄၁။ သစေ ခေါ် တွဲ အယျာ ပွဲနိသုသိုး၊ ငံ မယို ပွဲနိသာမ။ (၁၂၉)
- ၄၂။ သစေဟံ အယျာ တုမှာကံ ဘလ္လာံ ဂဏ္ဍာမိ၊ အသာမဏီ ဟောမိ။ (၃၆၃)
- ၄၃။ ဒုပ္ပလစိဝရပစ္စသာ နာမ “သစေ မယ် သက္ကာမ၊ ဒသာမ ကရိသာမ”
တိ ဝါစာ ဘိန္ဒာ ဟောတိ။ (၃၇၆)
- ၄၄။ သစေဟံ ပတ္တေန အာဒိယ ဂုဏ္ဍာမိ၊ ဝိသာရော မေ ဘဝိသုတိ။ (၄၅၃)

* * * *

(၁၈) ပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ (၁၈)ဟု ရွှေပါ၊ နောက်ဝါကျာ၊ ထည့်ပါ ငံ သတိ။
- ၂။ (၁၈) အနက်က၊ ဉြှေည်ပြီ၊ ပေးရ (အကယ်၍)။
- ၃။ တစ်ပုံးနောက်မှာ၊ (၁၈) ရှိပါ၊ အဒီ သိဉြှေရာ။
- ၁။ နော စေ သမ္မာဒေတိ၊ “ဝိစိနာဟိ အာဂုသော”တိ ဝတ္ထေမြော။ (ပါဝိတ်၊ ၂၁၃)
- ၂။ နော စေ ဟောန္တ် ဘိက္ခာ။ ပတိရူပါ၊ ယေ တတ္ထ ဟောန္တ် ဂဟေတိကာ
ပတိရူပါ၊ တေသုံး ဟတ္ထေ နိဂုံးပိတ္ထေ ပက္ခမိတ္ထေ။ (၂၁၃)
- ၃။ ယော စေ မဲ ပုစ္စတိ၊ ဂိလာနာတိ ပဋိဝဇ္ဇားပေါ်။ (၂၇၄)
- ၄။ နော စေ ပဋိနိသုဇ္ဇာတိ၊ အာပတ္ထိ ဒက္ခာနသာ။ (၂၇၃)

- ၅။ ကောယပိ စေ ဦးနာ ဘီသတိကဏာ ဘိက္ခာနှင့်သံယာ တံ ဘိက္ခာနှင့် အဖွဲ့ယျာ၊
သာ စ ဘိက္ခာနှင့် အနှစ်တာ။ (ပါမိတ်ပါမိုး ၃၁၇)
- ၆။ နာ စေ ဥက္ခာသေယျ ဝါ ဝိဇာနာပေယျ ဝါ၊ အာပတ္ထိ ပါမိတ္ထိယသာ။
(၁၉၈)
- ၇။ နာ စေ ဘဝိသာတိ ယာဂု ဝါ ဘဏ္ဍာ ဝါ ခါဒနိယ် ဝါ ဝိရှာယ စရိတ္ထာ
ဘုံးသာထာ။ (၁၇၀)

* * * *

ပါ၊ အပိ ပါတဲ့ ပါကျများ

- ၁။ အမြတ်-အများ၊ ပုဒ်နောင်ထား၊ ဂိကား သမ္မာဝနာ ဖြောက်ပင့်ရာ။
- ၂။ အနည်း-အယုတ်၊ ပုဒ်နောင်ထုတ်၊ ဂိယုတ် ဂရဟာ နှိမ်ချေရာ။
- ၃။ မာတုဂါဌော နာမ မနုသိလို့၊ အန္တမသော တဒဟုဇာတာပိ ဒိဂိကာ၊
ပကော မဟတ္တုရီ။ (ပါမိတ်ပါမိုး ၃၁) (ဂရဟာ)
- ၄။ သက် အာဏာတွော ဗဟိုကမ္မာ အပနိဒေတိ၊ အာပတ္ထိ ပါမိတ္ထိယသာ။
(သမ္မာဝနာ)
- ၅။ အန္တမသော ကုသရွှေနံပါ အာဒိတ္ထု။ (၂၅၉) (ဂရဟာ)
- ၆။ အန္တမသော ဟသာပေက္ခာပိ အာဒိတ္ထု။ (၁၅၉)။ (ဂရဟာ)
- ၇။ အန္တမသော ကုသရွှေနံပါ ဝိဝိတိ၊ အာပတ္ထိ ပါမိတ္ထိယသာ။ (ဂရဟာ)
- ၈။ သေယျံ နာမ အန္တမသော ပဏ္ဍာသန္တာရောပိ။ (ဂရဟာ)
- ၉။ သက် အာဏာတွော ဗဟိုကောပိ ဒ္ဓါရေ အတိက္ခာမေတိ။ (၃၈၄) (သမ္မာဝနာ)
- ၁၀။ အန္တမသော ဆပ္ပါယောဇာနိပိ။ (၂၉၁)။ (ဂရဟာ)
- ၁၁။ အန္တမသော ဂါမ္မာရမ္မာ။ (၈၇) (ဂရဟာ)
- ၁၂။ သက် အာဏာတွော ဗဟိုကမ္မာ သိမ္မာတိ။ (သမ္မာဝနာ။)
- ၁၃။ ကမ္မာသမယော နာမ အန္တမသော ပရိဝဝဏ္ဍာမ္မာ သမ္မာင့် ဟောတိ။ (၁၅၇)
(ဂရဟာ)

၇၆

သာမဏေကျို

- ၁၂။ ဂိတ္တန့်သမသော နှာမ အန္တမသော ပါဒါပါ ဖလိတာ ဟောနှစ်။ (ပါစိတ်) (၁၀၁)
(ဂရဟာ)
- ၁၃။ အန္တမသော ဥပ္ပလပတ္တနံပါ ပဟာရု အေတိ။ (၁၉၂) (ဂရဟာ)
- ၁၄။ အန္တမသော ဥပ္ပလမတ္တမ့် ဥဇ္ဈရေတိ။ (၁၉၄) (ဂရဟာ)
- ၁၅။ လာဘော နှာမ အန္တမသော စုဏ္ဍာဝါလ္လာရီ ဒန္တကြွေမ့် ဒသိကားဗုဏ္ဍာမ့်။
(၂၀၂) (ဂရဟာ)
- ၁၆။ အန္တမသော ဥပ္ပလပတ္တနံပါ မူတ္တကရဏေ ပဟာရု အေတိ၊ အာပတ္တီ
ပါစိတ္တီယသာ။ (၂၄၂) (ဂရဟာ)
- ၁၇။ အန္တမသော ဥပ္ပလမတ္တမ့် မူတ္တကရဏံ ပင်သေတိ။ အာပတ္တီ
ပါစိတ္တီယသာ။ (၂၄၃) (ဂရဟာ)
- ၁၈။ အန္တမသော ကေသဂ္ဂမတ္တမ့် အတိက္ခာမေတိ။ အာပတ္တီ ပါစိတ္တီယသာ။
(၂၄၄) (ဂရဟာ)

* * * *

အပိ (ပုဂ္ဂာအနက်ဟော)

- ၁။ အပိ နဲ ခေါ် ဘိက္ခာဝ သာဂတော တောရဟိ တထာဂတေ သရီရရေါ
သပ္ပတိသော။ (ပါစိတ်ပါ၏။ ၁၄၆)
- ၂။ အပိ နဲ ခေါ် ဘိက္ခာဝ သာဂတော တောရဟိ ပဟောတိ နာဂေန သန္တီ
သရီမေတုံး။ (။)
- ၃။ အပိ နဲ ခေါ် ဘိက္ခာဝ တံ ပါတ္တံ။ (။)
- ၄။ အပိ နယျာ တုမူဟိ ဒိမ့် ပါ သုတံ ပါ သက္ဌာ ဌာပလိတ္တာ ဒါနံ ဒီပျေမာနံ။
(၂၈၈)
- ၅။ အပါယျ အမှာကံ ဘဏ္ဍာမ့် ပသေသယျာသီ။ (၃၆၃)
- ၆။ အပယျာဟိ စိဝရု လန္တံ။ (၃၂၀)
- ၇။ အပါယျ ဘဏ္ဍာကံ နိဟရိတ္တာ။ (၃၀၀)
- ၈။ အပါယျ မယု စိဝရု ပသေသယျာသီ။ (၂၁၀)

- ၉။ အပိ မေ ဘော ထဝိကံ ပသေသယျာသီ။ (ပါစိတ်ပါဉိ၊ ၂၁၀)
 ၁၀။ အပါယျာ ဝေရှုံး လူ၏ ပသေသယျာထာ။ (၁၇၃)

* * * *

ဂါ၊ အပိ ပါတဲ့ ပါကျများ

- ၁။ ပါကျချင်းပ၊ ပေါင်းစည်းက၊ ပါကျသမ္ဓရည်း။
 ၂။ နောက်မှာ ပိပါ၊ ဧရာ့-ဟပါ၊ ပေါင်းရာ အန္တာစည်း။
 ၃။ ဘဝ္မာ ဂေါတမော ပွုနိတောာ၊ အဟမ္မာ ပွုနိတောာ။ (ပါစိတ်ပါဉိ၊ ၁၀၀)
 ၄။ မန်သာ ဘိက္ဌာ။ နိမိန္ဒေတွာ ဘောဇ္ဈာန္တာ တမ္မာ ခေါ ကုလ ဘိက္ဌာ။ နိမိန္ဒေသီ။ (၂၂၂)
 ၅။ အယျာ ဘုရှိတွာ ဂါဆ္ဆား၊ အဟမ္မာ ကမ္မာန္တာ ဂမိသာမိ။ (၂၁၁)
 ၆။ ယော ပသာန္တာ၊ ယော ဘုဏ္တာ။ တေဟိ ဝတ္ထာဗ္ဗာ၊ ဒုတိယမ္မာ ဝတ္ထာဗ္ဗာ၊
 တတိယမ္မာ ဝတ္ထာဗ္ဗာ။ (၁၈၄)
 ၇။ တုမ္မာပိ ဝသထ၊ မယမ္မာ ဝသိသာမာ။ (၆၄)
 ၈။ မယမ္မာ ဘဂိနိယော သမ္မာတာ၊ အမ္မာပိ ဥပသက်မထ၊ မယမ္မာ ဉာဏ်ဝိသာမာ။
 (၇၃)
 ၉။ အတ္ထနာပိ န ယာပေတီ၊ ပုတ္ထဒါရောပိသာ ကိုလမတီ။ (၂၁၇)

* * * *

ဂါ၊ အပိ ပါတဲ့ ပါကျများ

- ၁။ နာမိပုဇ်ချင်းပ၊ ပေါင်းစည်းက၊ ကာရကသမ္ဓရည်း။
 ၂။ ကြိုယာချင်းပ၊ ပေါင်းစည်းက၊ ကြိုယသမ္ဓရည်း။
 ၃။ ဆွဲဂိုယာ ဘိက္ဌာ။ မရွှေမိ ပီးဗွဲမိ တူလောန္မာ ကာရာပေန္တာ။ (ပါစိတ်၊ ၂၁၉)
 ၄။ လာဘော နာမ ... အန္တာမသော စုန္တာပိလျောာပိ ဒုက္ခက္ခာပိ အသိကသုတ္ထမ္မာ။
 (၂၀၄)

- ၃။ စိဝရမြဲ သေနာသနမြဲ ဒုသတိ။ (ပါစိတ်ပါင့်၊ ၁၅၆)
- ၄။ အာဇာဝကာ ဘိက္ဗာ။ ရှုံး ဆီနှုန်းပို့ ဆေဒါပေါ်ပို့။ (၅၁)
- ၅။ အာဇာဝကာ ဘိက္ဗာ။ သျို့ကော် ဉာဏ်မြဲ တိကော်မြဲ မတွိကဲမြဲ ဦးလှုန်းပို့
သို့ပေါ်ပို့။ (၆၉)
- ၆။ မဟု မေ မန်သာ သတေနပို သဟသောနပို ပဟိကာနှီး။ (၃၀)
- ၇။ သာ လူတွဲ သာရှုံးက နိက္ခိပိတ္တာ အာယသွေတာ အနုရွှေသာ ပုရတော
စက်မတိပို တိဋ္ဌတိပို နိသီဒတိပို သေယျမြဲ ကပ္ပါတ်။ (၂၉)
- ၈။ မယ် ခေါ် အနာမ ကမ္မမြဲ ကမ္မအောင်သမြဲ ကမ္မပိပတ္တိမြဲ ကမ္မသမ္မတိမြဲ။ (၂၉၇)
- ၉။ ဘိက္ဗာနိယော ညွှာရမြဲ ပသာဝမြဲ သက်ာရမြဲ ဝိယာသမြဲ ခေတ္တာ သမ္မန်
(၃၄၉)
- ၁၀။ အာယသွာ ရူးပန္တကော ဟောသံ အဗ္ဗာဂန္ဗာ အာကာသေ အနှစ်လိုက္ခာ
စက်မတိပို တိဋ္ဌတိပို နိသီဒတိပို သေယျမြဲ ကပ္ပါတ် ရူမာယတိပို ပဋိလတိပို
အနှစ်ရာယတိပို။ (၇၇)
- ၁၁။ ဘိက္ဗာနိယော ဘိက္ဗာမနာယ (သာမဏေရိယာ၊ ဂိဟိနိယာ) ညွှာနှုန်းပေါ်ပို့
ပရိမန္ဒါပေါ်ပို့။ (၄၈၈)
- ၁၂။ ထုလွန်န္ဗာ ဘိက္ဗာနို့ လူသာပကတာ ဘဒ္ဒိယ ကပိလာနိယာ ပုရတော
စက်မတိပို တိဋ္ဌတိပို နိသီဒတိပို သေယျမြဲ ကပ္ပါတ် ညွှာသတိပို ညွှာသာ-
ပေတိပို သွှေ့ယာမြဲ ကရောတိ။ (၃၈၁)
- ၁၃။ ဒေထာဝရသေ အမှာက် ပတ္တိမြဲ စိဝရမြို့။ (၁၆၁)
- ၁၄။ အေတ္တာ ဟောတိ သူရိယာပိ သူလွှာနပိ သတ္တာကေနပိ။ (၁၃၃)
- ၁၅။ သုသာနာပိ ရှုံးမှုလေလိ ညွှာရေရိ အယျေဒီသာနိတာကာနှီး သာမံ ဂေးဟတ္တာ
ပရိဘုဉာဏ်ပို့။ (၁၂၀)
- ၁၆။ ကထံ ဟိုနာမ အယျာ ဓရ္မကာနှီး အတ္တာနှီး ပရမြဲ နိရယနှုန်း ပြုဗ္ဗာ
စရိယောနပိ အဘိသဝသုတေသနပို့။ (၃၆၃)
- ၁၇။ ထုလွန်န္ဗာ ဘိက္ဗာနို့ နှေ့နှုန်း နှေ့ကာနှုန်း လယ်ကာနှုန်း သောကွာယိုကာနှုန်း
ကမ္မတူကိုကာနှုန်း သမဏေစိဝရ ဒေတိ။ (၃၇၄)
- ၁၈။ မာတာပိတာရောပိ သာမိကောပိ ညွှေ့ယွှေ့။ (၄၄၆)

- ၂၀။ အသောသု၏ ခေါ် ဘိက္ခာနှင့်ယော မာတာပိတုနှစ် သာမိကသပါ ဥဇ္ဈာယန္တာနဲ့။
(ပါစိတ်ပါဉိ၊ ၄၄၇)
- ၂၁။ ထုလွန်နွား ဘိက္ခာနှင့် မာတာပိတုဟိုပါ သာမိကေနပါ အနန္တသာတံ့ ဘိက္ခာမာနဲ့
ဂုဏ္ဍာပေတိ။ (၄၄၆)
- ၂၃။ ဆဗ္ဗာရိယာ ဘိက္ခာနှင့်ယော ဥဇ္ဈာယနှစ် ယသာဝါး အော်မြို့ ကရောန္တာ။ (၁)
- ၂၅။ သေနာသနဲ့ ဦးဟဒ္ဒနှစ်ပို့ ဥဇ္ဈာယန္တာပို့ပို့။ (၁၇၀)
- ၂၆။ အာဇာဝကာ ဘိက္ခာ။ ပထဝါ ခဏာန္တာပို့ပို့ ခဏာပေန္တာပို့ပို့။ (၄၉)

* * * *

၆၀ နဲ့ ၁ ပါတဲ့ ပါကျများ

- ၁။ ကာရက-တစ်ပါး၊ ကြိယာ-များ၊ မှတ်သား ကြိယာသမ္ဓည်း။
- ၂။ ကြိယာ-တစ်ပါး၊ ကာရက-များ၊ မှတ်သား ကာရကသမ္ဓည်း။
- ၃။ ကြိယာ ကွဲပြား၊ ကလ္ား ပြား၊ မှတ်သား ပါကျသမ္ဓည်း။
- ၄။ ရွှေပါကျများ၊ (၁) မပါ၊ နောက်ပါ အန္တာစည်း။
- ၁။ အာယသွား ဒော် သံယသာ သေနာသနွေ့ ပညာပေတိ၊ ဘဏ္ဍာနဲ့ ၁
ညွှန်သတိ၊ သော စယသွား ဒုပ္ပလစိဝရော ဟောတိ။ (ကြိယာချင်း ပေါင်း
စည်း) (ပါစိတ်ပါဉိ၊ ၂၀)
- ၂။ တွေ့ ယထာဓမ္မာ ကာရောတွေ့၊ ဥဇ္ဈာယ် စသာ မောဟော အာရောပေ
တွေ့။ (၁၉၁) (ပါကျချင်း ပေါင်းစည်း)
- ၃။ တွဲ အမေ့ ၆၀ အဗ္ဗာန္တာနှစ် ခဏာသို့၊ အဗ္ဗာနွေ့ အာရောပေ
ပသဝတိ။ (၁၈၂) (ကြိယာချင်း ပေါင်းစည်း)
- ၄။ တော် အနပ္နန္တာနဲ့ ၆၀ ဘဏ္ဍာနဲ့ ဥပစ္စာနှစ် ဥပစ္စာနဲ့ ၁ ဘဏ္ဍာနဲ့ ဘိယျာ
ဘာဝါယ သံဝါးန္တာနဲ့။ (၂၀) (ပါကျပေါင်း)
- ၅။ ကေန နဲ့ ခေါ် အဟံ ဥပါယေန ဘဂဝတော် ၁ နဲ့ အာရောပေယျား၊ ဘဂဝါ
၁ အနေယျား။ (၁၄၈) (ပါကျပေါင်း)

- ၆။ ဘေးသမ္မန် စ ပရီဂ္ဂဟိတာန် ဟောနှိုး၊ ရတ္ထိယော စ ပရီဂ္ဂဟိတာသယာ ဟောနှိုး။ (ပါစိတ်ပါင့်၊ ၁၃၈)
- ၇။ ရာဂါ စ မေ စတ္တာ၊ ဒေါသေ စ မေ စတ္တာ၊ မေဟော စ မေ စတ္တာ။ (၄၃)
- ၈။ ယော တယ် မနဲ့ ဝါစေတိ၊ ယော ဘဝမွှန် ဝီယတိ။ (၂၆)

* * * *

စေဝ နဲ့ ၁ ပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ ကာရက-တစ်ပါး၊ ကြိယာ-များ၊ မှတ်သား၊ ကြိယာသမ္ဓည်း။
- ၂။ ကြိယာ-တစ်ပါး၊ ကာရက-များ၊ မှတ်သား၊ ကာရကသမ္ဓည်း။
- ၃။ ကြိယာ-ကွဲပြား၊ ကတ္တား-ပြား၊ မှတ်သား၊ ဝါကျသမ္ဓည်း။
- ၄။ ရွှေ၊ ဝါကျများ၊ (၁) မဖါ၊ နောက်ပါ အန္တာစည်း။
- ၅။ သာရ ဘဇ္ဇာ အယျာ မခြေဝ ပဋိဓာတု သဗ္ဗာ သာပတေယျံ။ (ပါစိတ်၊ ၂၉)
- ၆။ အတ္ထာရသော ကာပေါတ်ကာ နာမ ပသန္တာ ဘိက္ခာနဲ့ ဒုလ္လာဘ စ အနာပါ စူး။ (၁၄၅)
- ၇။ ဒုဋ္ဌ္ဇာ နာမ အာပတ္တီ စတ္တာရဲ့ စ ပါရာနိကာန် တေရသ စ သံယာဒီယေ သာ။ (၁၆)
- ၈။ အတ္ထာ ပတ်ရောာ ဘေးသမ္မန်ရိယန္တာ စ ရတ္ထိပရီယန္တာ စ။ (၁၃၈)
- ၉။ ဘိက္ခာ စေဝ ဟောတိ မာတုဂါမော စ။ (၁၃၀)
- ၁၀။ ပရီဗ္ဗာဇ္ဇာကာ နာမ ဘိက္ခာနဲ့ သာမဏေရနဲ့ ဌာပတွာ ယော အကာစိ ပရီဗ္ဗာဇ္ဇာသမာပန္တာ။ (၃၇၅)
- ၁၁။ ပရီဗ္ဗာနိကာ နာမ ဘိက္ခာနဲ့ သိက္ခာမာနဲ့ သာမဏေရနဲ့ ဌာပတွာ၊ ယာ ကာစိ ပရီဗ္ဗာနိကာသမာပန္တာ။ (၁၁)
- ၁၂။ ပဋ္ဌ္ဇာသု စ ရုံးနသု အရဟတ္တာသု စ လာဘိမိုး။ (၄၂)
- ၁၃။ ယဉ် ပဒ် ယဉ် အနုပဒ် ယဉ် အန္တာနဲ့ ယဉ် အနုပျော်နဲ့ သုဉ် အနုပျော်နဲ့ သုဉ် မေတာ်ပဒ်သော နာမ။ (၂၆)

ပါမိတ် ပါဉိသိက္ခာ

၈၁

- ၁၀။ ဒွေ အတိယော ဟီနာ စ အတိ ဥက္ကာဇာ စ အတိ။ (ပါမိတ်ပါဉိ၊ ၂၀)
- ၁၁။ ဒွေ နာမာနိ ဟီနို နာမံ ဥက္ကာဇာ နာမံ။ (၈)
- ၁၂။ ဒွေ အကြောသာ ဟီနာ စ အကြောသာ ဥက္ကာဇာ စ အကြောသာ။
(၉)
- ၁၃။ သောဟံ ဘဏ္ဍာ တံ ဘဂဝန်း သရဏ် ဂျာမိ မဗ္ဗာ ဘီက္ခာသံယုံ။ (၃၀)
- ၁၄။ မေတ္တာယူဗုံမကော ဘီက္ခာ။ နဝကာ စေဝ ဟောနို အပွဲယူညာ စ။ (၅၆)
- ၁၅။ အာယသွာ ဆန္တာ တိက္ခာ ကုဋ္ဌ သံကမ့်နော အညာတရသု ဤဟ္မာဏာသု
ယဝခေတ္တာ ဒူသေသီ။ (၆၈)
- ၁၆။ အနှံ့ဖူမာသံ ဘီက္ခာနိယာ ဘီက္ခာသံယတော ဒွေ မဗ္ဗာ ပစ္စာသီသိတဗ္ဗာ
ဥပါသထပ္ပါဒ္ဓက္ခာ ဤပါဒ္ဓပသက်ပန္တာ။ (၇၅)
- ၁၇။ တောရာ အဲဦးနှံသံ စ ဒူသေသံ စ။ (၈၇)
- ၁၈။ ဘီက္ခာ၍ စေဝ ဟောတိ ဘီက္ခာနိ စ။ (၉၄)
- ၁၉။ ဗဟို ဘီက္ခာ၍ တောရာ စ နတ် စ မန္တာမှ စ အာယသွာတော ဥပါလိသု
သန္တကော ဝိနယံ ပရိယာပုဏ္တာ။ (၁၈၈)
- ၂၀။ ပုရိသော စေဝ ဟောတိ ဘီက္ခာနိ စ။ (၃၅၅)

* * * *

ဝါ သဒ္ဓိပါတဲ ဝါကျများ

- ၁။ တစ်ခုခု ရ, ဝိကဗ္ဗာ, နက်က (သော်လည်း)ပေး။
- ၂။ အကုန်လုံး ရ, သမုပ္ပါယ, နက်က (ရင်း)ပေး။
- ၃။ ဗူယံ တွဲ သူတ္ထာနော ဝါ အတိဓမ္မံ ဝါ ပရိယာပုဏာသု။
(ပါမိတ်ပါဉိ၊ ၁၉၉)
- ၄။ အန်ပသမ္မန္တသု ဝိနယံ ဝါ အညဲ ဝါ ဓမ္မံ ဝိဝိဏ္ဍာတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ခာန္တသု။
(၁၁၁)
- ၅။ တသု စုတ္တာ ဝါ မတ္တာကံ ဝါ ဒန္တက္ခာ ဝါ မုခေါဒကံ ဝါ သာဒိယတိ၊
အာပတ္တိ ပါမိတ္တာယသု။ (၁၈၄)

- ၄။ တသေ ပတ္တံ ရိ စီဝရံ ရိ ဥဇ္ဈာသံ ရိ ပရိပ္ပါ ရိ ဒသာမိတိ ဥပလာပေတိ၊
အာပတ္တံ ပါစိတ္ထိယသာ။ (ပါစိတ်ပါဉိုး၊ ၁၈၄)
- ၅။ အန္တ ရိ ဟိယျာ ရိ ပရေ ရိ ဂုဏ္ဍာမ။ (၁၇၂)
- ၆။ ကော တေ မိတ္ထာ ရိ သန္တိတ္ထာ ရိ။ (၁၆၁)
- ၇။ တိဟိ ဗြာနောဟိ ပဝါရေတ္ထံ မိတ္ထာ ရိ သုတေန ရိ ပရိသက္ကာယ ရိ။
(၇၅)
- ၈။ ရိသတိဝယသာ ရိ ဟောတိ အတိရောက်သတိဝယသာ ရိ။ (၇၄)
- ၉။ အနာပတ္တံ သံတေန ရိ ဥဇ္ဈာန ရိ ရိုံးတော ပစိသတိ။ (၆၃)
- ၁၀။ ကောတ္ထံ နာမ ပါကမယံ ရိ ဥသီရမယံ ရိ မူးမယံ ရိ ပွဲဖျော် ရိ
အန္တာ သံဝောင္းတွာ ဗုဒ္ဓ ဟောတိ။ (၅၉)
- ၁၁။ သံယသု ဘဏ္ဍာန် ရိ ကလဟော ရိ ဝိဂုဟော ရိ ဝိဝါဒေါ ရိ ဘဝိသာတိ။
(၅၆)
- ၁၂။ သံယဘေး ရိ သံယရာနိ ရိ ဘဝိသာတိ။ (၁၁)
- ၁၃။ အခမ္မာန ရိ ဝင္းန ရိ န ကမ္မာရဟသု ရိ ကမ္မာ ကရိသာတိ။ (၁၁)
- ၁၄။ ဂိလာနာ နာမ ဘိက္ခန့် န သတ္ထာတိ ညြုပါဒါယ ရိ သံဝါသာယ ရိ။
(၈၀)
- ၁၅။ ဟတ္ထာန ရိ ပါဒေန ရိ ကင္းန ရိ ကင္းလယ ရိ ဥဒကံ ပုံးရတိ၊
အာပတ္တံ ခုက္ခဋ္ဌသာ။ (၁၄၉)
- ၁၆။ ဘာဇ္ဇာကတ် ဥဒကံ ရိ ကုန္တကံ ရိ ဒီရံ ရိ တက္ထ ရိ ရဇ် ရိ ပသာဝံ ရိ
မိက္ခလွှဲ ရိ ကိုဋ္ဌတိ၊ အာပတ္တံ ခုက္ခဏ္ဍသာ။ (၁၁)
- ၁၇။ ဒီန္တိ နာမ ကာယေန ရိ ကာယပင့်ဗွဲန ရိ နိသုဂ္ဂိယေန ရိ အဒ္ဓ
ဟတ္ထပါသေ ဦးတော ကာယေန ရိ ကာယပင့်ဗွဲန ရိ ပင့်ဂုဏ်တိ။
(၁၂၁)
- ၁၈။ တော နေဝ အန္တိ ကမ္မာ ရိ ကမ္မာဒေါသံ ရိ ကမ္မာဝိပတ္တံ ရိ
ရိ ကမ္မာမူးမူးတိ။ (၂၉၇)
- ၁၉။ ဥက္ခတ္ထာ နာမ အာပတ္တိယ အဒသာနေ ရိ အပွဲ့နိုကမ္မာ ရိ အပွဲ့နိုးသာရွှေ
ရိ ဥက္ခတ္ထာ။ (၂၉)

- ၂၀။ ဂယာသံ နာမ စလကာန် ပါ အုပြိကာန် ပါ ဥပ္ပါဒ္ဓာဒကံ ပါ။ (ပါမိတ်၊ ၃၄၉)
- ၂၁။ နိသုဒ္ဓိတ္ထံ သံယသံ ပါ ဂဏသံ ပါ ကောဘိက္ခာနိယာ ပါ။ (၃၃၁)
- ၂၂။ အနာပတ္တီ န အဖာသု ကတ္တုကာမော အာပ္ပာ ပုရတော စက်မတိ ပါ တိဋ္ဌတိ ပါ နိသီဒတိ ပါ သေယံ ပါ ကမ္မတိ ဥပ္ပါသတိ ပါ ဥပ္ပါသာပေတိ ပါ သုဇ္ဈာယ် ပါ ကရောတိ။ (၃၂၂)
- ၂၃။ နော စေ ဘဝိသာတိ ယာဂု ပါ ဘတ္ထံ ပါ ခဒနိယံ ပါ ဝိဏ္ဏာယ စရိတ္တာ ဘုဒ္ဓသုထာ။ (၁၇၀)
- ၂၄။ အယံ ကက္ခာဇ္ဇာ ဖရူသာ နိတ္တန္တရာယံ ပါ ပြဟွစရိယန္တရာယံ ပါ ကရိသုတိ။ (၁၆၈)
- ၂၅။ သူစိယရု နာမ သသူစိကံ ပါ အသူစိကံ ပါ။ (၁၆၂)
- ၂၆။ စုလျှောန် ပါ မလိုကာယ ပါ နဟာယတိ။ (၁၅၇)
- ၂၇။ အယံ ဥက္ကာတ္တကော ပါ ဝိတ္ထတော ပါ ဂရဟိတော ပါ။ (၁၅၀)
- ၂၈။ ဒီရု နာမ ဂေါ်ရီရု ပါ အနိကာနီရု ပါ မဟိသီရု ပါ။ (၁၁၉)
- ၂၉။ ပါယန္တီ နာမ မာတာ ပါ ဟောတိ ဓာတိ ပါ။ (၄၁၈)

* * * *

ပါ—သုဒ္ဓိပါတဲ့ ပါကျများ

- ၁။ တစ်ခုရ ရ, ဝိကုပ္, နာမ (သော်လည်း) ပေး။
- ၂။ တစ်ခုရ ရ, ဝိကုပ္, ဗြိယ (မူလည်း) ပေး။
- ၃။ အကုန်လုံး ရ, သမုပ္ပယ, နက်က (င်း) ပေး။
- ၄။ သီးသီး ရဲခါ, ကုန် ရဲခါ, နက်မှာ (မူလည်း) ပေး။
- ၅။ အနိယမ, ဖြစ်လေက, နက်က ထိတိုင်းပေး။
- ၆။ ဝန်ယော ပါ အန္တရာယာတု၊ ကူမေ ပါ ဘိက္ခာ။ အပွက်တညားနော ဟောန္တီ။ (ပါမိတ်ပါဉ္စ၊ ၁၈၉) (ပါကျပိကပွနာ)
- ၇။ အာမိသသမ္မာဂေါ နာမ အာမိယံ အေတိ ပါ ပဋိဂ္ဂဏာတိ ပါ။ (၁၈၄) (ဗြိယပိကပွနာ)

- ၃။ ဓမ္မသမ္မာဂါ နာမ ဉာဏ်သတိ ပါ ဉာဏ်သာပေတိ ပါ။ (ပါစိတ်ပါဌို့၊ ၁၈၄) (ကြိယာဝိကပွန့်)
- ၄။ အနာတိ နာမ သာမံ ပါ အနာတိ၊ အညှ ပါ တသေ အာရေားစန္ဒိ၊
သေ ပါ အာရောစေတိ။ (၁၈၄) (ပါကျို့ကပွန့်)
- ၅။ တေသံ သန္တက် ပရိဘုရွှေ ပါ ဂိသမ္မာဖွယ် ပါ ကရောဟို။
(၁၇၁) (ကြိယာဝိကပွန့်)
- ၆။ မီဒေ မီသေညီ ဆိန္ဒုတိ ပါ ဆေဒါပေတိ ပါ၊ ဘိန္ဒုတိ ပါ ဘေဒါပေတိ ပါ၊
ပစ်တိ ပါ ပစာပေတိ ပါ။ (ကြိယာဝိကပွန့်)
- ၇။ ပထဝိယာ ပထဝိသညီ ခဏတိ ပါ ခဏာပေတိ ပါ၊ ဘိန္ဒုတိ ပါ ဘိန္ဒာ
ပေတိ ပါ၊ ဒဟတိ ပါ ဒဟာပေတိ ပါ။ (၁၇၂)
- ၈။ အနာပတ္တိ အလန္ဒံ နိုက်ခုတ် ပါ နိုက်ခုဗာပေတိ ပါ။ (၆၅) (ကြိယာဝိကပွန့်)
- ၉။ အနာပတ္တိ ဥမ္မတ္ထက် နိုက်ခုတ် ပါ နိုက်ခုဗာပေတိ ပါ။ (၆၅) (ကြိယာဝိကပွန့်)
- ၁၀။ သေယျံ သန္တရတိ ပါ သန္တရာပေတိ ပါ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ခန္တသာ။ (၆၅)
(ကြိယာဝိကပွန့်)
- ၁၁။ အဘိနိသီဒတိ ပါ အဘိနိပဋိတိ ပါ၊ အာပတ္တိ ပါစိတ်ပါဌို့ယသာ။ (၆၅)
(ကြိယာဝိကပွန့်)
- ၁၂။ နိသံသယံ ခေါ် ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒံ အပည့်တံ့၊ တေ ပါ ဦးဘိက္ခာ။
အပ္ပကတည်နေား။ (၁၄၈) (ပါကျို့ကပွန့်)
- ၁၃။ အနာပတ္တိ န ဟသာဝိပို့ယော သတ် ကရဏီယော ဉာဏ် ဉာဏ်ရှင်တွာ
နိမုဇ္ဇာတိ ပါ ဥမ္မဇ္ဇာတိ ပါ ပလဝတိ ပါ။ (၁၄၉) ကြိယာ
- ၁၄။ အနာပတ္တိ ပါရု ကိုဇ္ဇာ နိမုဇ္ဇာတိ ပါ ဥမ္မဇ္ဇာတိ ပါ ပလဝတိ ပါ။ (၁၅၀)
- ၁၅။ ပုဂ္ဂိုး ပါ ပိတာရု ပက္ခာတိ၊ ပိတာ ပါ ပုတ္တံ ပက္ခာတိ။ (၂၀၈) (ပါကျု့)
- ၁၆။ တ တုံ သဟတ္တာ ပဋိဂ္ဂဟောတ္တာ ခါဒ ပါ ဘုရွှေ ပါ။ (၂၀၁) (ကြိယာ)
- ၁၇။ တုမေ ပါ ပွဲမံ ဉာဏ်ရတ၊ မယံ ပါ ဉာဏ်ရှင်သာမှာ။ (၈၉) (ပါကျု့)
- ၁၈။ တုမေ ပါ ပထမ ဂ္ဂိုးထ၊ မယံ ပါ ဂမိသာမှာ။ (၈၇) (ပါကျု့)
- ၁၉။ ကထာယံ နသေသယျ ပါ ဂနိသေသယျ ပါ အန္တရရာယေသယျ ပါ။ (၁၅၀)
(ကြိယာ)

ပါမိတ်အတွက် ပါဋ္ဌသိက္ခာ

၁၅

- ၂၀။ ဓမ္မ ဝါ ဒေသသာမ၊ သာဝကာနဲ့ ဝါ သိက္ခာပံ့ ပညာပေသာမ။ (ပါမိတ်
ပါဋ္ဌ၊ ၃၇) (ပါကျ)
- ၂၁။ အနာပဇ္ဈိ တထာသညီ စေအတိ ဝါ စေအဖတိ ဝါ။ (၁၉၅) (ဉြိယာ)
- ၂၂။ အသိကိုတသိက္ခာ နာမ သိက္ခာ ဝါ န ဒီန္တာ ဟောတိ၊ ဒီန္တာ ဝါ သိက္ခာ
ကုပိတာ။ (ပါကျ)

* * * * *

ယ နဲ့ တ-ပါတဲ့ ပါကျများ

- ၁။ (ယ)ပါလေရာ, (တ)လည်း ဝါ, မထိ ထည်ရသည်။
- ၂။ (တ) ပါလေရာ, (ယ)လည်း ဝါ, မထိ ထည်ရသည်။
- ၃။ (ယ)ကို ခေါ်ရ, အနီယမ, (တ)က နီယမ မည်။
- ၄။ ဝအေယျသိ အယျျှ, ယေန အတွော။ (ပါမိတ်ပါဋ္ဌ၊ ၃၃၅)
- ၅။ ယဒါ ဘိက္ခာနဲ့သံပော ဉြိပါဒ် အာဂစ္စတိ၊ တဒါ ဗူဗူ စီဝရဲ ပါရပိတာ
ဘိက္ခာနဲ့သံသေ ပုရတော ပုရတော အာဂစ္စ။ (၈၅)
- ၆။ ယေဝိ တေ ဆီန္တကာ ဂုဏ္ဏကာ အဟိရိကာ၊ တေသမို ဝေရူပဲ န
သောသေယျ။ (၁၂)
- ၇။ သာ ဘိက္ခာနဲ့ ယေန သော ဘိက္ခာ တေနုပသက်ပိုး။ (၈၃)
- ၈။ ယော စေ မဲ ပုစ္စတိ၊ ဂိလာနာတိ ပဋိဝေဒေဟို။ (၂၇၄)
- ၉။ ဝေဇူးတဲ့ အာဂုသော ဟောတိ ယာ အနီစွှေး ဗူဗူတိုး။ (၂၇၄)
- ၁၀။ ယာ အယျှယော အတွောနော ဘာဏ္ဏကံ အပသုန္တိယော၊ တာ ဝေမာဟံသူ။
(၃၆၃)
- ၁၁။ ယာ ပနဲ မဲ အဘူးတေန ဝေမာဟာ၊ သာဝိ အသုမဏီ ဟောတူ။ (၁၁၁)
- ၁၂။ ယံ သံပော အညာသံ ဘိက္ခာနဲ့ ဂုဏ္ဏပနသမ္မတိုး ဒေတိ၊ မယူမေဝ န
ဒေတိ။ (၄၄၂)
- ၁၃။ ယာဝတကံ ဗူဗူသိုး၊ တာဝတကံ ဂဏ္ဏဟို။ (၁၁၃)

- ၁၁။ အနာပတ္တီ ယေဟိ ဘေသဇ္ဇာဟိ ပဝါရိတော ဟောတိ၊ တာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ဂိဉာပေတိ။ (ပါစိတ်ပါ၏၊ ၁၃၉)
- ၁၂။ အနာပတ္တီ ယာသု ရွှေ့သု ပဝါရိတော ဟောတိ၊ တာသု ရွှေ့သု င်ဉာ ပေတိ။ (၁၁၇)
- ၁၃။ တတော ယံ ဗြိဇ္ဇာယျာသီ၊ တံ အာဟရာပေယျာသီ။ (၃၂၅)
- ၁၄။ ယံ လဒ္ဒာ တေန တူဌ္မား။ (၃၄၀)
- ၁၅။ သာမိကာ အနာပုဇ္ဇာတိ ယော တသ္ထီ ကုလေ မန္တသော သာမိကာ ဒါတု၊ တံ အနာပုဇ္ဇာ။ (၃၅၉)
- ၁၆။ ဥဒကသာဋ္ဌကာ နာမ ယာယ နိဝတ္ထာ နဟာယတိ။ (၃၆၇)
- ၁၇။ သာမိကာ နာမ ယေန ပရိဂုဟိတာ ဟောတိ။ (၄၄၇)
- ၁၈။ အဂိလာနာ နာမ ယသာ ဝိနာ ဆတ္တုပါဟနဲ့ အသု ဟောတိ။ (၄၅၁)
- ၁၉။ အာယသာ ဥပန္နဇ္ဇာ ယေနေဝ ဟတ္ထာန သဒ္ဓါဒေယျု ဘုဇ္ဇာတိ၊ တေနေဝ ဟတ္ထာန အသုစီ မောဓေသီ။ (၄၆)
- ၂၀။ ယော တေ စီဝရု ပရိဘုဇ္ဇာ၊ သော ဘိက္ခု သုညာဂါရေ စတုတ္ထု စျာနဲ့ သမာပန္း။ (၄၇)
- ၂၁။ ဒသောယဝ ခေါ် အာဂုသာ သေယျာ၊ ယော အမှာကံ င်ဟိနဲ့ အညာမညာသု ဥတ္တုရီမန်သုမဲသု ဝဏ္ဏာ ဘာသီတော်။ (၃၆)
- ၂၂။ ယသာ ဘာဝိသာတိ၊ တော ဟရိသာတိ။ (၂၁)
- ၂၃။ ယံ မန္တသာနဲ့ ဥပဘောဂပရိဘောဂံ၊ တံ ရတန်သမ္မတံ နာမ။ (၁၁)
- ၂၄။ ယသာ ဘာလ္လာနဲ့ နှင့်၊ သော အာဂုစ္စတု။ (၂၁၃)
- ၂၅။ ယေ တတ္ထ ဟောန္တီ ဘိက္ခု။ ပတိရူပါ၊ တေသံ ဟတ္ထာ နိဂုံးပိတ္ထာ ပလ္လိမ္မား။ (၂၁၃)
- ၂၆။ ယေ တတ္ထ ဟောန္တီ ဂဟပတိကာ ပတိရူပါ၊ တေသံ ဟတ္ထာ နိဂုံးပိတ္ထာ ပလ္လိမ္မား။ (၁၁)
- ၂၇။ ဝအေယျာသီ ဥပါသက၊ ယေန အလ္ထာ။ (၂၀၆)
- ၂၈။ ဘဂဝ ကံ ဘိက္ခု အာဏာပေတု၊ ယော အမှာကံ ဗြိဇ္ဇာဂါရံ ဓမ္မ ပါစေသာတိ။ (၂၀၆)

- ၂၉။ ယမဟံ ဒေဝ အနာမိ အယျာန် ရိုဟသာ၊ အယျာဝ ဒေဝသာ လူတွောင်း
စွဲ ပါစေသွှေ့။ (ပါမီတ်ပါဉိ၊ ၂၀၆)
- ၃၀။ ယတ္ထ ပါ ပန တုမှာက် စိတ္ထံ ပသီဒတိ၊ တတ္ထ ဒေဝ။ (၂၀၅)
- ၃၁။ ယဒါ အာဟာရေန အတွော ဟောတိ၊ တဒါ ဥဒကေန တေမတွာ
တေမတွာ ဘုဇ္ဂတိ။ (၁၁၆)
- ၃၂။ ယဒါ နိဉာဏ် ဘစ်သုထ၊ တဒါ မြှုပွှစရိယ် စရိသုထ။ (၃၆၅)

* * * *

ဂို့နာပုဒ် (သတ္တမိပိဘတ်)

- ၁။ ဥပသမ္မဇ္ဈာ ဥပသမ္မနှံး ခုံသေတုကာမော ဟီနေန ဟီန် ဝအေတိ၊ အာပတ္ထိ
ဝါစာယ ဝါစာယ ပါစိတ္ထိယသာ။ (ပါမီတ်ပါဉိ၊ ၉)
- ၂။ ဥပသမ္မဇ္ဈာ အနုပသမ္မနှံး ခုံသေတုကာမော ငံ ဝအေတိ၊ အာပတ္ထိ ဝါစာယ
ဝါစာယ ဒုက္ခားသာ။ (၁၇)
- ၃။ ဥပသမ္မဇ္ဈာ ဥပသမ္မနှံး န ခုံသေတုကာမော ဒဝကမျတာ ဟီနေန ဟီန်
ဝအေတိ၊ အာပတ္ထိ ဝါစာယ ဝါစာယ ဒုက္ခာသိတသာ။ (။)
- ၄။ ပအေန ဝါစေတိ (ဒေသေတိ)၊ ပအေ ပအေ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (၂၆၊
၃၄)
- ၅။ အက္ခရာယ ဝါစေတိ (ဒေသေတိ)၊ အက္ခရက္ခရာယ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။
(။)
- ၆။ လူမြှုကာယ ဆာအေန္တသု လူမြှုကိုမြှုကာယ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (။)
- ၇။ သိလာယ ဆာအေန္တသု သိလာယ သိလာယ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (
။)
- ၈။ သူစာယ ဆာအေန္တသု ပိဇ္ဇာ ပိဇ္ဇာ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (။)
- ၉။ တိဇေန ဆာအေန္တသု ကရဇ္ဇာ ကရဇ္ဇာ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (။)
- ၁၀။ ပဇ္ဇာန ဆာအေန္တသု ပဇ္ဇာ ပဇ္ဇာ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (။)
- ၁၁။ သယ သိမ္ပတ်၊ အာရာပထေ အာရာပထေ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (၇၅)

- ၁၂။ ကုလ္ပ္ပါဒါသမ္မတ ရိမေ ရိမန္တရေ ရိမန္တရေ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။
(ပါစိတ္ထိပါစိုး၊ ၈၈)
- ၁၃။ အရိမကေ အရရှေ့ အဖွဲ့ယောဇန် အဖွဲ့ယောဇန် အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။
(၁၁)
- ၁၄။ အဖြောဟာရေ အဖြောဟာရေ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (၉၃)
- ၁၅။ အဖြောဟာရေ အဖြောဟာရေ အာပတ္ထိ ခုလ္လာနှုန်း။ (၁၁၄)
- ၁၆။ ပဒေန ဥန္ဒာသတိ ပါ ဥန္ဒာသပေတိ ပါ၊ ပဒေ ပဒေ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။
(၁၈၅)
- ၁၇။ အကွာရာယ ဥန္ဒာသတိ ပါ ဥန္ဒာသပေတိ ပါ၊ အကွာရကွာရာယ အာပတ္ထိ
ပါစိတ္ထိယသာ။ (၁၁)
- ၁၈။ အဖြောဟာရေ အဖြောဟာရေ အာပတ္ထိ ပါဗိုဒ္ဓအသန္တယသာ။ (၂၂၃)
- ၁၉။ အဖြောဟာရေ အဖြောဟာရေ အာပတ္ထိ သံယာဒီသေသသာ။ (၃၀၀)
- ၂၀။ အဖြောဟာရေ အဖြောဟာရေ အာပတ္ထိ ထူလ္လာစွယသာ။ (၃၀၂)
- ၂၁။ သယံ ကန္တတိ၊ ပယောဂေ ခုလ္လာင့်၊ ဥဇ္ဈာဇ္ဇဝ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။
(၁၉၄)
- ၂၂။ ပဒေန ပရီယာပုဏာတိ၊ ပဒေ ပဒေ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (၄၄၂)
- ၂၃။ ပဒေန ပါစေတိ၊ ပဒေ ပဒေ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (၁၁)
- ၂၄။ အကွာရာယ ပရီယာပုဏာတိ၊ အကွာရကွာရာယ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။
(၁၁)
- ၂၅။ အကွာရာယ ပါစေတိ၊ အကွာရကွာရာယ အာပတ္ထိ ပါစိတ္ထိယသာ။ (၁၁)
- ၂၆။ ပရီသေန “လူတ္ထာန ပြေကာသံ အာဂ္ဗာ”တိ ရုတ္တာ ဂ္ဗာတိ၊ ပဒေ ပဒေ
အာပတ္ထိ ခုလ္လာနှုန်း။ (၂၇၈)
- ၂၇။ စုပြောန ပါ မတ္ထိကာယ ပါ နှဟာယတိ၊ ပယောဂေ ပယောဂေ ခုလ္လာင့်။
(၁၉၇)
- ၂၈။ ကောသံကာ ဉာဏ်သကာ ယရေ ယရေ ကာပေါတ်ကံ ဟသန္တု ပန္တယားတွေ
... တော်ဝေါစံ။ (၁၉၉)

- ၂၉။ ယော အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ တဟံ တဟံ သူလောကေန္တာ အန္တရယရေ
ဂုဇ္ဇတီ။ (ပါစိတ်ပိဋကဓိ၊ ၂၄၁)
- ၃၀။ ယော အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ တဟံ တဟံ သူလောကေန္တာ အန္တရယရေ
နိသီဒတီ။ (၂၄၁)
- ၃၁။ သကံ သကံ စိဝရံ သွေးနှစ်ဗျာ ဂဏ္ဍာ။ (၁၇၈)

* * * * *

(မေ) သန္တိပါတဲ့ ဝါကျဗျား

- ၁။ ဂါထာပါဒ, စုစွဲယ, အစ မနေရာ။
- ၂။ စ-ပါ-ခေ, ဟ-အဟ, ယုဉ်စ္စ မနေရာ။
- ၃။ အာလပ်တစ်ပိုဒ်သာ, ရှေ့ရှုရာ, ထိခါ မနေရာ။
- ၄။ တစ်ပိုဒ်နောင်မှာ, (တော့) (မော့)ဟာ, နေတာ များပေတာ။
- ၅။ တစ်ပိုဒ်နောင်မှာ, (တော့) (နော့)ဟာ, နေတာ များပေတာ။
- ၆။ အထို မေ ဘတ္တပ္ပါဘသာ။ (ပါစိတ်ပိဋကဓိ၊ ၁၀၄)
- ၇။ ပဟူတဲ့ မေ ခါဒနှီယံ ဘောဇ္ဈိယံ ပဋိယတ္တဲ့။ (၁၀၃)
- ၈။ ပဟူ မေ ဗဒရာ ပဋိယတ္တာ။ (၁၀၂)
- ၉။ ဒေဟိ မေ ဝေတန်။ (၁၁၂)
- ၁၀။ အမိဝါသေန္တာ မေ ဘိက္ခာ သွာတနာယ ဘတ္တဲ့။ (၁၀၀)
- ၁၁။ အမိဝါသေတု မေ ဘဝံ ဂေါတမော သွာတနာယ ဘတ္တဲ့ သန္တိ
ဘိက္ခာသံပေါ်နာ။ (၁၁၁)
- ၁၂။ သာရု မေ ဘန္တော် အယျား စိဝရံ သိမ္မတု။ (၈၅)
- ၁၃။ အယံ မေ ဘဂိန် စိဝရပုဇ္ဇိဝိသာ သာဒိယိသုတီ။ (၈၃)
- ၁၄။ နဲ့ မေ အယျား ခမန်ယံ။ (၇၉)
- ၁၅။ နဲ့ ဒေါ ဖေတဲ့ ပတိရှုပဲ ယာဟံ ဗူဗူ ဘိက္ခာ ဗူဗူခေဝေး။
(၅၁)
- ၁၆။ အမိန့် မိန့် မေတီ။ (၂)
- ၁၇။ အသုတဲ့ သူတဲ့ မေတီ။ (၁၁၂)

- ၁၃။ အမှတ် မှတ် မေတီ။ (ပါစိတ်ပါ၌။ ၂)
- ၁၄။ အရိညာတ် ဂိညာတ် မေတီ။ (၁၁)
- ၁၅။ ဒိဋ္ဌဌ အနိဋ္ဌဌ မေတီ။ (၁၁)
- ၁၆။ သူတ် အသုတ် မေတီ။ (၁၁)
- ၁၇။ မှတ် အမှတ် မေတီ။ (၁၁)
- ၁၈။ ဂိညာတ် အရိညာတ် မေတီ။ (၁၁)
- ၁၉။ ပဟူ မေ မန့်သော သတေနပါ သဟသောနပါ ပဟိဏန္တိ။ (၃၀)
- ၂၀။ တသော မေ ဘအောင် အယျာ အစွယ် အစွယတော ပန္တိဂုဏာတု အယတိ
သံဝရာယ်။ (၁၁)
- ၂၁။ သစေ မေ အယျာ ထုလွှနန္တာ ဥပသာယံ ဒဇေယျ၊ အာဂဇ္ဈာဟမဟံ
သာဝဏ္ဍာ။ (၃၃)
- ၂၂။ ရာရီ စ (ဒေါသာ စ၊ ဟေဟေ စ) မေ စတ္တာ။ (၄၂)
- ၂၃။ ရာရီ စ (ဒေါသာ စ၊ ဟေဟေ စ) မေ ဒိဋ္ဌဌဌ ဂိနိုဝရဏ်။ (၁၁)
- ၂၄။ သစေ မေ တွဲ မဟာရာဇ် ဒိတုကာမေသီ ကြမ့် ကမွလ် (ခေါ်မံ) ဒေဟီ။
(၃၃၅/၆)
- ၂၅။ သုဏာတု မေ အယျာ သံယော။ (၄၁၉)
- ၂၆။ ဂုဒ္ဓ မေ ပိဏ္ဏပါတ် အာဟာရ။ (၂၇၄)
- ၂၇။ ဂိသုဇရာ မေ ဘရိသာတီ။ (၁၁)
- ၂၈။ ကော် မေ အယျာ ကူတ္တာ အနုဇာနာထာ။ (၂၉၁)
- ၂၉။ ပဏေပတီ မေ ဒေဝ ဝရဘဏ္ဍား အာဒိယ သာဝဏ္ဍာ အနုပွဲဗာ။ (၁၁)
- ၃၀။ အပိ မေ ဘော ထိုက် ပသောယျာသီ။ (၂၁၀)
- ၃၁။ နဲ့ မေ ဘော ပဉာသတာန်။ (၁၁)
- ၃၂။ သဟသံ မေ။ (၁၁)
- ၃၃။ အာဂဇ္ဈာတု မေ ဘအောင် သယန် ပသာတု။ (၂၁၈)
- ၃၄။ သုဏ္ဍာ၌ မေ အယျာယော။ (၃၁၉)
- ၃၅။ အယံ မေ အယျာယော ပတ္တာ ရဲဗာတိက္ခန္တာ နိသံဂိုယော။ (၁၁)
- ၃၆။ အာဟာရ မေတ် စိဝရံ။ (၂၂၂)

ပါမိတ်အတွက် ပါ၌သီက္ခ

၉၁

- ၃၇။ သပိနာ မေ အာဂုသာ အဖွော။ (ပါမိတ်ပါ၌၊ ၃၂၄)
- ၃၈။ တေလံ မေ ဒေဟို။ (။)
- ၃၉။ နဲ မေ အာဂုသာ မေနှီယံ။ (၃၂၅)
- ၄၀။ နဲ မေ သီက္ခမာနေ တေလေန အဖွော။ (၃၂၆)
- ၄၁။ ဒေဟို မေ ဝေတန်း။ (၁၀၂)
- ၄၂။ နဲ မေ သော သမဏော ဇာရော။ (၁၂၂)
- ၄၃။ နဲ မေ တယာ သနှီး ကထာ ဝါ နိသ္ဓာ ဝါ အသူ ဟောတိ။ (၁၂၄)
- ၄၄။ ကေကသာ မေ ကထာ ဝါ နိသ္ဓာ ဝါ အသူ ဟောတိ။ (။)
- ၄၅။ အယဉ် မေ မာတုလော သေနာယ ဂိလာနော။ (၁၄၀)
- ၄၆။ တသာ မေ သံယော တသာ အာပတ္တိယာ ပရိရိသံ အဒိသိုး။ (၁၆၇)
- ၄၇။ သော မေ အာရောစေတိ။ (။)

* * * *

(တေ) သန္တိပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ ကရောဟို ဒါနဲ တေ အာဂုသာ စိဝရံ။ (ပါမိတ်ပါ၌၊ ၈၃)
- ၂။ ယေန တေ ပရိဘုဇ္ဇာ ပရိဘုဇ္ဇာ။ (၄၆)
- ၃။ ယေန တေ ပိဏ္ဍာပါတော ပရိဘုဇ္ဇာ။ (။)
- ၄။ ယေန တေ စိဝရံ ပရိဘုဇ္ဇာ။ (။)
- ၅။ ယေန တေ သေနာသနံ ပရိဘုဇ္ဇာ။ (။)
- ၆။ ယေန တေ ဂိလာနပွဲဗျယောသန္တပရိက္ခာရော ပရိဘုဇ္ဇာ။ (။)
- ၇။ ယော တေ စိဝရံ ပရိဘုဇ္ဇာ။ (၄၅)
- ၈။ ယော တေ ပိဏ္ဍာပါတဲ့ ပရိဘုဇ္ဇာ။ (။)
- ၉။ ယော တေ သေနာသနံ ပရိဘုဇ္ဇာ။ (။)
- ၁၀။ ယော တေ ဂိလာနပွဲဗျယောသန္တပရိက္ခာရံ ပရိဘုဇ္ဇာ။ (။)
- ၁၁။ သငေ တေ အယဉ် (ဘန္တော်) အဂရု, ဝသေယျာမ ကေရှုံး အာဝသထာ ဂါရော။ (၂၉)

- ၁၂။ တဲ့ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍာမ။ (ပါစိတ်ပါစိုး၊ ၃၀)
- ၁၃။ ဟေ ဒေ ကို တေ သော သမဏော အတော်။ (၃၂)
- ၁၄။ ယော တေ ဝိဟာရေ ဝထီ။ (၄၄)
- ၁၅။ ကိုသိုံး တေ အယျ ပရိဝင်ကံ ဉာဏ်ယတီ။ (၃၃၃)
- ၁၆။ ကို တေ အယျ အဇာသု။ (၂၇၄)
- ၁၇။ အနတ္တံ့ ခဲ့ တေ ကရိုသာမိ။ (၂၉၀)
- ၁၈။ ကို တေ အယျ သော ပရိသပုဂ္ဂလော ကရိုသတီ။ (၃၀၀)
- ၁၉။ ယံ တေ သော ပရိသပုဂ္ဂလော ဇေတီ။ (၁၁)
- ၂၀။ ယံ တေ အယျ မယာ သန္တံ့ စိဝင်ရုံ ပရိဝင်တိတ်။ (၃၂၂)
- ၂၁။ ဟန္တ တေ သဆို။ (၃၂၄)
- ၂၂။ ဉာဏ်ကာ တေ ဉာဏ်ယ အဉာဏ်ကာ။ (၈၉)
- ၂၃။ အရော တေ သော သမဏော။ (၁၂၂)

* * * *

(နော) သဒ္ဓါပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ န ဝတဏ နော ဂူတော ပုံဖွေ ဉာဏ်ဒေါ ငံ ဂူဏ္ဍာ ဘူတဗုမ္မာ။ (ပါစိတ်၁၇၇)
- ၂။ လာဘာ ဝတဏ နော။ (၃၆)
- ၃။ သုလုံး ဝတဏ နော။ (၁၁)
- ၄။ ယေသံ နော ဝေရှပါ ဘိက္ခာ။ ဝသံ ဉာဂတာ။ (၁၁)
- ၅။ န ဝတဏ နော ဂူတော ပုံဖွေ ဝေရှပါ ဘိက္ခာ။ ဝသံ ဉာဂတာ။ (၁၁)
- ၆။ တောန နော အသု (န အသု) ဟောတီ။ (၁၁၈)
- ၇။ သာရ နော အာဂုသော တာရေထာ။ (၂၉၄)

* * * *

(ဝေါ) သဒ္ဓါပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ ကန္တံ့ ပန ဝေါ ဘိက္ခာဝ သုတ်။ (ပါစိတ်ပါစိုး၊ ၃၇)

(အညှတ်) ပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ ခု-တ-ပွဲမီ, သက်ပါသည်, ယျှဉ်ပြီ အညှတ်။
 ၂။ ထိသုံးချိုးဖြင့်, ဆဋ္ဌပင်, ချို့တွင် မြင်တွေ့ရ။
- ၃။ န ဒေါ ကူးမ အညော ကောစိ ပစိသတိ အညှတ် ပွဲမီတေန။ (ပါမိတ်၊ ၁၀၇)
 ၄။ တိကျုံ အဒီနဲ့ မူခွဲခဲ့ အာဟာရဲ အာဟာရေယျ အညှတ် ဥဒကဒန္တပေါ်နာ။
     (၁၂၁)
- ၅။ အညှတ် ကပ္ပါ ရုံးပေါ်ယျ။ (၂၉၁)
- ၆။ အညှတ် အန္တာရာမာ ဝါ အန္တာဝသထာ ဝါ ဥရှိနေ့ယျ ဝါ ဥရှိနာပေါ်ယျ
     ဝါ။ (၂၂၂)
- ၇။ အညှတ် စတုဟပွဲဟာ ပါမိတ္ထိယံ။ (၃၅၈)
- ၈။ အညှတ် တထာရူပပွဲစာ ပါမိတ္ထိယံ။ (၁၄၀၊ ၁၅၃)
- ၉။ အညှတ် တထာရူပါ အန္တာယိကာ ကရရနိယာ ပါမိတ္ထိယံ။ (၂၁၅)
- ၁၀။ အညှတ် တိရိယံ တရဏာယာ။ (၉၀)
- ၁၁။ အညှတ် ပါရိဝတ္ထာကာ။ (၈၈)
- ၁၂။ အညှတ် ပုဇွဲ ဂိဟိသမာရမ္မာ။ (၉၃)
- ၁၃။ အညှတ် တိကျွဲသမ္မာတိယာ။ (၄၇)
- ၁၄။ အညှတ် စိညာနာ ပုရိသစ်ဂုဟေန။ (၃၇)
- ၁၅။ အညှတ် သမယာ။ (၈၀၊ ၈၁၊ ၁၀၁)

* * * *

(ပုရော)ပါတဲ့ ဝါကျများ

- ၁။ ပုရော-ပုရာ, ယျှဉ်သောအခါ, ကြိုယာ ဝတ္ထာန်။
 ၂။ ဝတ္ထာန်ဟာ, နာဂတ်မှာ, သက်တာ မှတ်ကြုရန်။
- ၃။ ဒေထာဝါသာ ဘတ္တံ့ ပုရော ကာလော အတိုက္ခမတိ။ (ပါမိတ်ပါဋ္ဌာနီ၊ ၁၃၂)

* * * *

(အြင့်) ဟု ပေးရသော ဆန္ဒီရိဘတ်

၁။ ဂါဌ သိက္ခာမာနေ အမှုကသု အာပတိကသု ယာရာ ကဟာပဏာသု ငောလံ
အာဟာရ။ (ပါစိတ်ပါမြို့၊ ၃၂၉)

အမေးဝါကျများ

- ၁။ ကော အာပန္တာ။ (ပါစိတ်ပါမြို့၊ ၅၃)
- ၂။ ကို အာပန္တာ။ (။)
- ၃။ ကိုသို့ အာပန္တာ။ (။)
- ၄။ ကထံ အာပန္တာ။ (။)
- ၅။ ကံ ဘဏထာ။ (။)
- ၆။ ကို ဘဏထာ။ (။)
- ၇။ ကော ဇွဲ။ (၂၇)
- ၈။ အယျာယ ပန ကို အဝေါစ။ (၃၂)
- ၉။ ကဟံ တံ ဘန္တံ မိဝရံ။ (၈၅)
- ၁၀။ ကိုမိုံ ကဟပတိ ပဟူတံ ခါဒနိယံ ဘောနိယံ ပဋိယတ္ထံ။ (၉၁)
- ၁၁။ ကေ ပန တေ ကဟပတိ ထောရာ။ (။)
- ၁၂။ ကေ ပန တေ အယျာ မဟာနာဝါ။ (။)
- ၁၃။ ကို မယံ ကရိုသာမ အာရာမံ ဂန္တာ။ (၉၅)
- ၁၄။ ကသု သမ္မန္ဒာနံ န မနာပံ။ (၉၇)
- ၁၅။ ကသု သာဒု န ရွှေတံ။ (။)
- ၁၆။ ကို တံ အယျာ အမှု သန္တမြေသာသီ။ (၁၀၀)
- ၁၇။ ကို နံ ခါ သော အာန့်နံ ဥဇာသန္တံ မဟာသန္တံ ကာကောရဝသာဖြေါ။
(၁၀၀)
- ၁၈။ ကတိ တေ လက္ခာနံ လဒ္ဓနံ။ (၁၄၂)
- ၁၉။ ကို ပဋိယာအော်။ (၁၄၅)

ပါမီတ်အတွက် ပိဋ္ဌသိဒ္ဓ

89

- ଜୋ॥ ଗହିଁ ପକ୍ଷ ଦୂରେ ତୀର୍ତ୍ତରେ ରାତ୍ର ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (ପିତିରିପିଟିଳୀ, ୧୯୫)

ଜୁ॥ ଗିଁ କୁ ବୈ ଦେଖା ଆଶ୍ରମିଲା ତିର୍ତ୍ତରେ ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (୨୭୦)

ଜ୍ଞ॥ ଗହିଁ ହାତ୍ତେ ଅର୍ପେ ରାତ୍ରିରେ ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (୨୭୨)

ଜ୍ଵ॥ ଗହିଁ ପକ୍ଷ ଦୂରେ ଆଶ୍ରମିଲା ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (୨୭୩)

ଜ୍ଞ॥ ଗିଁ ଆଶ୍ରମିଲା ଯେବୁ ଆଶ୍ରମିଲା ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (୨୭୪)

ଜ୍ଞ॥ ଗହିଁ ପକ୍ଷ ଦୂରେ ଆଶ୍ରମିଲା ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (୨୭୫)

ଜ୍ଞ॥ ଗହିଁ ପକ୍ଷ ଦୂରେ ଆଶ୍ରମିଲା ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (୨୭୬)

ଜ୍ଞ॥ ଗହିଁ ପକ୍ଷ ଦୂରେ ଆଶ୍ରମିଲା ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (୨୭୭)

ଜ୍ଞ॥ ଗହିଁ ପକ୍ଷ ଦୂରେ ଆଶ୍ରମିଲା ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (୨୭୮)

ଜ୍ଞ॥ ଗହିଁ ପକ୍ଷ ଦୂରେ ଆଶ୍ରମିଲା ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (୨୭୯)

ଜ୍ଞ॥ ଗହିଁ ପକ୍ଷ ଦୂରେ ଆଶ୍ରମିଲା ଆଶ୍ରମିଲା ॥ (୨୮୦)

• • • • •

(သုတေသန ကိုယ်) ပါတဲ့ ဝါကျမှား

- ၁။ နှစ်မသက်ကား၊ တစ်ဆင့်ကြား၊ ထားလေ ကိုရာဘာ။

၂။ ဒီကိုရကား၊ တစ်ဆင့်ကြား၊ နက်အား ဟောလေပါ။

၃။ ကြိုယာနှုနာ၊ ကိုရဟာ၊ တွဲကာ နက်ပေးရာ။

၁။ သစ္စာ ကိုရ တွဲ ဟတ္တာက တို့ဖို့ယေဟို သစ္စာ သလွှပန္တာ အဝေါနတွေ
ပဋိအနာတိ။ (ပါဝိတိပါ၏။ ၂)

၂။ သစ္စာ ကိုရ တုမေ ဘိက္ခာဝေ ဥပါသကေ ပဒသော ဓမ္မာ ဝါစေား။ (၂၅)

၃။ သစ္စာ ကိုရ ဘိက္ခာဝေ ဘိက္ခာ။ အနုပသမွှန်နှင့် သဟသေယဉ်း ကပ္ပါဒီ။
(၂၇)

၄။ သစ္စာ ကိုရ တွဲ အနုရှုခွဲ မာတုဂါမေန သဟသေယဉ်း ကပ္ပါသိုး။ (၃၀)

၅။ သစ္စာ ကိုရ တွဲ ဥပါယို မာတုဂါမသေ ဓမ္မာ ဒေသေသိုး။ (၃၃)

၆။ သစ္စာ ကိုရ တုမေ ဘိက္ခာဝေ ဘိက္ခာသော ဇူမြှေ့အပတ္တာ အနုပသမွှန်သော
အာရာစေား။ (၃၅)

- ၇။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ပထဝီ ခဏာထပ် ခဏာပေထပ်။ (ပါစိတ်၊ ၄၉)
- ၈။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ရုက္ခံ ဆီနှုတာပိ ဆေဒါပေထပ်။ (၅၁)
- ၉။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ဒုတဲ့ မရွှေ့ယုတ္တာ ဘိက္ခ။ ညနာပေထပ်။ (၅၃)
- ၁၀။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ထေရေ ဘိက္ခ။ အနုပခွဲ သေယျံ ကင်းထာ။ (၆၂)
- ၁၁။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ကုပိတာ ဘိက္ခ။ သံယိကာ ပိဟာရာ နိုတ္ထာ။ (၆၄)
- ၁၂။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ အနဲ့ သပ္ပါဏာကံ ဥဒုကံ တိကုခို မဂ္ဂုံးကုခို သီ္မာထပ် သီ္မာပေထပ်။ (၇၀)
- ၁၃။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခနှုပသာယံ ဥပသက်မိတ္ထာ ဘိက္ခနှုပသာယံ ဉှင်းထွေထာ။ (၇၉)
- ၁၄။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ငံ ဝဇ္ဇာထာ။ (၈၁)
- ၁၅။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခနှုပို သစ္စံ သံပိတာယ ကော်နှုန်မရှုံး ပမ္မာပန္တာ။ (၈၇)
- ၁၆။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခနှုပို သစ္စံ သံပိတာယ ကံ နာဝံ အာသီ ရဟာထာ။ (၈၉)
- ၁၇။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ အနုဝတီတ္ထာ အနုဝသီတ္ထာ အာဝသလာပို့နှုန်း ဘူးထာ။ (၉၆)
- ၁၈။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ပတ္တာသောနာနဲ့ အတ္ထာနော အင္ဂာယ ဝိညာပတ္ထာ ဘူးထာ။ (၁၁၈)
- ၁၉။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ပတ္တာသောနာယံ အတ္ထာနော အင္ဂာယ ဝိညာပတ္ထာ ဘူးထာ။ (၁၁၉)
- ၂၀။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ဥယျာဉ်း သေနဲ့ အသေနာယ ဂါစ္စာထာ။ (၁၃၉)
- ၂၁။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ အတိရောကတိရုတ္တာ သေနာယ ဝောထာ။ (၁၄၁)
- ၂၂။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ဥယျာဉ်းကံ အသေနာယ ဂါစ္စာထာ။ (၁၄၃)
- ၂၃။ သစ္စံ ကိရ တူမှေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခ။ အင်္ဂလိပတောအကေန ဟာဝောထာ။ (၁၄၇)

- ၂၄။ သစ္စံ ကိုရ တူမေ့ သိက္ခာဝေ ဘီက္ခုံ ဘီသာပေထ။ (ပါမိတ်ပါဋ္ဌ၊ ၁၅၁)
 ၂၅။ သစ္စံ ကိုရ တူမေ့ သိက္ခာဝေ ဘီက္ခုံ၏ ပတ္တ္ထီ စီဝရမြို့ အပနိုင်းထော်။ (သ၏၂)
 ၂၆။ သစ္စံ ကိုရ တူမေ့ သိက္ခာဝေ ကာံ သျို့အကဲ ဥဒုက် ပရိဘုဒ္ဓားထော်။ (သ၏၄)

* * * * *

(ယာဝ+တာဝ) ပါတဲ့ ပါကျများ

- ၁။ ယာဝ ဂဇ္ဈာ တရုဏော အဟောသီ၊ တာဝ ဆာအေသီ။ (ပါမိတ်၊ ၂၇၉)
 ၂။ အာဂမေထ အာယျ ယာဝ ဗြာဟ္မာဏော အာဂစ္စာတီ။ (၃၆၀)
 ၃။ ယာဝါယျာ နုဟာယန္တီ၊ (တာဝ ပဋိမှာနေသာမိ။) (၁၅၄)
 ၄။ အာဂမေထ ဘန္တီ ယာဝါယျာ ဥပန္နန္တာ အာဂစ္စာတီ။ (၁၃၂)
 ၅။ န တာဝါဟံ အယျာ သိက္ခာမာနံ ရုပ္ပာပေသာမိ။ (၄၄၈)
 ၆။ န တာဝါဟံ အာဂုဏ် တေသိ၏ သိက္ခာပဒေ သိက္ခာသာမိ၊ ယာဝ န
     အညံ ဘီက္ခုံ ဗျိုံ ဝိနယဝရံ ပရိပုဇ္ဇာမိ။ (၁၈၆)
 ၇။ အာဂမေထာဂုဏ် ယာဝ ပဋိသံရောန္တီ။ (၆၄)

* * * * *

(သက္ဌာ၊ လဗ္ဗာ) ပါတဲ့ ပါကျများ

- ၁။ သက္ဌာ တွောကေနပိ စွော အညာတုံ။ (ပါမိတ်ပါဋ္ဌ၊ ၃၃)
 ၂။ နာယျ သက္ဌာ ဥသော သက် တာရေတုံ။ (၂၉၄)
 ၃။ န သာ လဗ္ဗာ ကို့ ကာတုံ။ (၂၉၁)

* * * * *

(ကို နဲ့) တို့ ပပါဘ မေးခွန်းဖြစ်တဲ့ ဝါကျေမား

၁။ ရုတ်ခါမှာ, ကြိယာ, ရွှေမှာ ထားလိုက်သည်။

၂။ ထိခါကာလ, မေးဝါကျု, ဖြစ်ရပါပေသည်။

၃။ ဝတ္ထုနှင့် ဘဂိန်ယော အငွေ ဝရာဓမ္မာ။ (ပါစိတ်ပါ့၏ ၇၄)

၄။ သမရှိတွေ ဘဂိန်ယော။ (။)

၅။ ဉာတ်ကာ တေ ဘိက္ခု အညာတိကာ။ (၈၃)

၆။ တွဲ ပန် အယျေ အဝသုတောာ။ (၃၀၁)

၇။ တွဲ ပန် အယျေ အပွဲခံသိတာ။ (၂၉၄)

၈။ ဘုဇ္ဇာယျုံး ပနာနန္ဒ ဘိက္ခု။ ဂိလာနာတိရီလွှား။ (၁၀၀)

* * * *

(ကုစ္စ) ပါတဲ့ ဝါကျေမား

၁။ ကုစ္စ ဘိက္ခုဝေ ခမန်ယံး။ (ပါစိတ်ပါ့၏ ၃၇)

၂။ ကုစ္စ ယာပန်ယံး။ (။)

၃။ ကုစ္စ သမရှိ သဇ္ဇာဒမာနာ အရိဝဒမာနာ အသုကံ ဝသံ ဝသီလွှား။ (။)

၄။ ကုစ္စ ပန် ဝေ ဘိက္ခုဝေ ဘူတံး။ (။)

၅။ ကုစ္စ ဘိက္ခုနှင့်ယော ဉွှေဝါဒေ ကူနွှေး အဟောသီး။ (၇၁)

၆။ ကုစ္စ နော သာ ဘိက္ခုနှင့်ယော သမာနာ ဂုဏ်နှင့်။ (၂၇၉)

၇။ ကုစ္စသီ အပွဲခံသိတာ။ (၂၉၃)

၈။ ကုစ္စသီ အယျေ အပွဲခံသိတာ။ (၂၉၄)

၉။ ကုစ္စလွှာ ပရီသုဒ္ဓိုံး။ (၃၁၇)

၁၀။ ကုစ္စ အယျေ ခမန်ယံး၊ ကုစ္စ ယာပန်ယံး။ (၃၂၅)

* * * *

အပိုဒ-စိန်စိကား

- ၁။ အပိ စ မယ် ကာလသေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ထာ ဘုဇ္ဇာ။ (ပါစိတ်၊ ၁၀၃)
 ၂။ အပိ စ အဟမေဝ တေန ဘိက္ခနာ သွှုံး ဂဲ့မိ။ (၁၇၃)
 ၃။ အပိ စာဟံ ထောသံ န လသာမိ တံ ဒူသေတံ။ (၂၇၄)

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

(ယତ୍ର ହେ କାମ) ପିତ୍ର ନିର୍ମାଣ:

- ၁။ နာမသုဒ္ဓါ, ဝရဟာ, သမ္မာဝနာဟော။

၂။ ကြိယာနဲ့သာ, (နာမ) ဟာ, တွဲကာ နက်ပေးလော့။

၃။ ယကြ ဟိ နာမ စိုင်ရေး ပဋိဘာနီတ္ထု ဝူ၍ ပေသုဒ္ဓါ။ (ပါစိတ်ခြေ) (ယကြ-အကြင်ဘိက္ခာနဲ့တို့သည်)

၄။ ယကြ ဟိ နာမ ဥဇ္ဈာ အာသနေ နိသီဒီတွာ မနှံ့ ပရိယာပုဏ်သာတိ။ (ပြခ) (ယကြ-အကြင်မင်းသည်)

၅။ ယကြ ဟိ နာမ နိဇ္ဇာ အာသနေ နိသီဒီတွာ ဥဇ္ဈာ အာသနေ နိသီနှုန္တသာ မနှံ့ ပါစေသာတိ။ (။) (ယကြ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဘုရားသည်)

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

အပို ၈-သို့ ထော်လည်း

- ၁။ သုဒ္ဓံ အေဝ ဉာဏ်နဲ့ အပိ စ ဘဂတီ တဗ္ဗာ နိသိဒ္ဓာ ။ (ပါမိတ်၊ ပို၍)

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

(ကြပ်) ၁၂။ တိ-ပုဒ်

- ၁။ (ကြစ္စတိ) ရွှေများ၊ တုပ်ဖိပါ၊ ထည့်ကာ ပေးရသည်။
 ၂။ ဇောက်ပါကျပါ၊ ကြိယာ၊ ဖြောင်းပါ (တု)နဲ့တည်း။
 ၃။ တတော ယံ (အာဟရာပေတု) ကြစ္စ္ဆွေယျာသီ၊ တဲ့ အာဟရာပေယျာသီ။
 (ပိန်တိပိဋ္ဌာ ၃၆)

J။ ယာဝတက် (ဂဏိတဲ့) လူစွဲသီ၊ တာဝတက် ရဏှာဟိ။ (ပါစိတ်ပါဉိုင် ၁၁၃)

သာမဏေကျိုး

သာမဏေကျိုး မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်

လော်ကားညယျာဉ်အနီး

မြှုပ်ဘီမြို့နယ် ရန်ကုန်တိုင်း၊

၁၃၇၂-ခ၊ ကဆုန်လပြည်။

(၂၇၊ ၄၊ ၂၀၁၀)